

DOME HOTEL

NORTH CYPRUS

GEÇMİŞTEN GELECEĞE UZANAN KONFOR VE DOME KONUK SEVERLİĞİ

Mesarya
0532 822 06 07

Anchor
RESTAURANT

CANLI MÜZİK
EŞLİĞİNDE,

DENİZE SIFIR BALIK KEYFİ

Dome Hotel

domehotel

www.hoteldome.com

info@hoteldome.com

Kordonboyu Caddesi
Girne

(0392) 815 24 54
(0542) 877 59 22

Anchor Restaurant
Dome Hotel Beach

anchorrestaurant

Kordonboyu Caddesi
Girne

(0392) 815 24 55
(0542) 877 59 20

İÇİNDEKİLER

03	İzzet VOLKAN
Online Platform	40	Dilek KODAN
Özel hayat ve basın özgürlüğü
04	Özgül GÜRKUT MUTLUYAKALI
Canlarını feda edenlerden bugüne basın özgürlüğü...	45	Şen CANDAŞ ULUSOY
Vatandaş gözüyle basın özgürlüğü
05	Karikatürler	46	Damla SOYALP
TAK ve BRT ne kadar özgür?
09	Cenk MUTLUYAKALI
Şimdi uzaktasın!..	52	Didem MENTEŞ
Deneyimli kalemler: Mustafa DOĞRUSÖZ
10	Deniz ABİDİN
"Özgür basın yok"	56	Fatma ARPALIKLI
Dünden bugüne gazeteler - Güneş / Detay
14	Dilek KIRICI
Dünya Kupası'nda finaldeyiz...	62	Gözde AKBEN BEKİR
Gazetecilere basında iz bırakanları sorduk
18	Doç.Dr. Esra ARSAN
AKP iktidarında basın ve ifade özgürlüğü...	66	Ceren ÖZBİL
Kayıt dışı
22	Kyriakos PIERIDES
Kıbrıs Rum toplumunda basın özgürlüğü	70	Simge ÇERKEZOĞLU
Gazeteci kültür sanat yazın
24	Güldener SONUMUT
Avrupa Birliği ve basın özgürlüğü	72	Hasan ÖKSÜZ
Medya ve teknoloji
26	Halil PAŞA
Basın özgürlüğüne vurulan üç "ölümcül" darbe	74	Prof.Dr. Süleyman İRVAN
Tunus'ta ombudsmanlık eğitimi
30	Aysu BASRİ AKTER
"Normal" özgürlük	76	Doğuş Ö. ÇİFTÇİOĞLU
Bizim mahalle
32	Cenk DİLER
Hariçten gazel	82	Ergül ERNUR
KTGB'den haberler
34	Vatan MEHMET
Övgü dolu demokrasi ve medyadaki seçim	88	Doğuş Ö. ÇİFTÇİOĞLU
Basın örgütleri, basın özgürlüğü hakkında ne düşünüyor?
38	Yrd.Doç.Dr. Aysu ARSOY
Basın özgürlüğü ve kamusal alan	94	KTGB'den açıklama

MedMa

Sahibi
K.T. Gazeteciler Birliği

Yayın Kurulu
Özgül Gürkut Mutluyakalı, Zafer Kodan,
Damla Soyalp, Doğuş Özokutan Çiftçioğlu,
Hüseyin Sayıl

İletişim
gazetecilerbirligi@yahoo.com
www.gazetecilerbirligi.com

Adres
Dr. Küçük Bulvarı
Mehmet Ali Akpınar Sok. SOS Çocuk Köyü yanı
BRTK karşısı / Lefkoşa

Grafik Tasarım
Eren Meral

Reklam
Cemal Kanioglu
Hasan Ateş

Mesarya
0533 820 00 07 ajans

Online platform

Değerli meslektaşlarım,

Üç aylık aradan sonra Medya'nın 12. sayısı ile yine karşınızdayız. Medya Yayın Kurulumuz, Medya'nın bu sayısında demokratik bir toplum için yaşamsal önemi olan "Basın Özgürlüğü" konusunu ana konu olarak belirledi. Dergide, konu ile ilgili çok değerli çalışma ve makaleler yer alırken, basın özgürlüğünün önemine de vurgu yapılıyor. KTGB olarak bizler, ifade özgürlüğüne, basın-medya özgürlüğüne büyük önem veriyoruz, çünkü demokratik ve çağdaş ülkelerin temelini bu yöndeki uygulamalar oluşturmaktadır. Medya özgürlüğü, halkın bilgi edinme, gerçekleri öğrenme hakkıdır. Halk, doğru haber alma ve gerçeği öğrenme hakkından yoksun bırakılamaz.

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün 2015 yılı için yayımladığı basın özgürlüğü endeksinde Kuzey Kıbrıs, 180 ülke arasında 76'ncı sırada yer aldı. Bu nokta, Kuzey Kıbrıs'ın "kayda değer sorunları olan ülke" konumunda bulunduğu anlamına gelmektedir. Ülkemizin "yeterli koşullara sahip olan ülkeler kategorisine" çıkarılması için, basın özgürlüğünü kısıtlayan yasaların değiştirilmesi, gazetecilere iş güvencesi, editoryal bağımsızlık ve mesleki haklarını tanıyan Basın İş Yasası'nın uygulanması, kamu yayın kuruluşu olan TAK ve BRT'nin çağdaş, demokratik, özerk, şeffaf, tarafsız ve hesap verebilir bir yapıya kavuşturulması, Yayın Yüksek Kurulu'nda medya kuruluşları ve meslek örgütlerinin de yer alması için yasal düzenleme yapılması, resmi reklam ve ilanların adil eşit bir biçimde dağıtımını sağlayacak yasal düzenlemeye gidilmesi, haksız rekabetin önlenmesi, İyi İdare Yasası'nda yapılacak değişikliklerle yetkililerin gazetecilere ivedilikle cevap vermesinin sağlanması, medya içeriği üzerinde bulunan reklamcı baskısının kaldırılması, medyada otosansür uygulamasına son verilmesi ve medyada sendikalaşma engelinin kaldırılması elzemdir.

KTGB olarak bizler daha demokratik, çağdaş bir medya oluşturmak için çalışmalarımızı sürdürürken, yürütme ile yasama erkine de her türlü katkıyı yapmaya hazırız. Bu doğrultuda, öncülük ettiğimiz ve destek verdiğimiz Medya Etik Kurulu'na tüm kesimlerin sahip çıkmasını, ortak çalışmada içinde medya özgürlüğünü güvence altına alan çağdaş yasaların hazırlanmasını bekliyoruz.

"İfade ve medya özgürlüğüne" büyük önem veren Avrupa Konseyi ile Uluslararası Gazeteciler Federasyonu, Avrupa Gazeteciler Birliği, Sınır Tanımayan Gazeteciler, Uluslararası Haber Güvenliği Enstitüsü ve OSI-Media arasında Aralık 2014'te Paris'te imzalanan anlaşma ile, Avrupa'da tehdit altındaki gazeteciler konusunda basın örgütlerinin

İzzet VOLKAN
KTGB Başkanı
izzet.volkan@hotmail.com

toplayacağı güvenilir verilerin Konseyin oluşturacağı ve barındıracağı özel bir internet sitesi üzerinden yayımlanmasını kararlaştırdığını dikkate getirmek istiyorum. Medya özgürlüğü için "online platform" adı verilen bu uygulamaya göre, ölüm tehdidi, fiziksel saldırı, siyasi baskı, sansür, haksız yere işten atılma gibi medya mensuplarının maruz kaldığı sıkıntılar, uluslararası basın örgütleri tarafından değişik kaynaklar aracılığıyla teyit edildikten sonra Avrupa Konseyi'nin internet sitesinde yayımlanıyor ve Konsey verileriyle ilgili düzenli rapor hazırlıyor.

BM, 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nde 2015 yılı için "kaliteli gazetecilik" temasını öne çıkarırken, KTGB olarak bizler, sağlıklı ve katılımcı bir demokrasi için, basın ve hayatın özgürlüğüne, kaliteli gazetecilikle sahip çıkmayı tarihsel bir görev olarak görüyoruz. Kaliteli gazetecilik için, bizlerin de sorumluluklarımıza ve meslek ilkelerine tam olarak uymamız gerekir. Halkın bilgi edinme hakkı uyarınca gazeteci, kendi açısından sonuçları ne olursa olsun, gerçeklere ve doğrulara saygı duymak zorundadır. Gazeteci; başta barış, demokrasi ve insan hakları olmak üzere, insanlığın evrensel değerlerini, çok sesliliği, farklılıklara saygıyı savunur. Gazeteci, mesleğini, reklamcılıkla, halkla ilişkilerle ve propagandacılıkla karıştırmamalı, reklam kaynaklarından herhangi bir telkin, tavsiye almamalı, maddi çıkar sağlamamalıdır. Gazeteci, her ne amaçla olursa olsun, tehdit ve şantaj gibi yollara başvurmamalı ve bu şekilde baskılara da karşı koymalıdır. Yayın öncesi kararlarla ve yayınlarla ilgili önyargı, kuşku yaratacak her cinsten kişisel hediye ve maddi menfaatler gazeteciler tarafından reddedilmelidir.

Medya yayın kurulunda görev yapan arkadaşlarıma derginin yayımlanması için gösterdikleri gönüllü çaba, fedakarlık ve özverili çalışmalarından dolayı yönetim kurulu adına teşekkür ederim.

Canlarını feda edenlerden bugüne basın özgürlüğü...

Özgül Gürkut MUTLUYAKALI
MEDYA Yayın Kurulu Başkanı
ozgulgurkut@gmail.com

İnsanların düşünceleri nedeniyle tehdit edildiği, hatta öldürüldüğü yılları unutmadı bu topraklarda yaşayan insanlar...

Birçoğunuz gibi ben de düşünce ve ifade özgürlüklerini kullandıkları için katledilen Fazıl Önder'i (Kıbrıs'ta öldürülen ilk gazeteci), Ayhan Hikmet'i ve Ahmet Muzaffer Gürkan'ı kitaplardan, gazetelerden öğrendim. Bundan 19 yıl önce Kutlu Adalı öldürüldüğünde ise genç bir gazeteciydim. Kıbrıs'ın yakıcı temmuz güneşi altında başkent Lefkoşa'da yürümüş, katillerin bulunup cezalandırılması için haykırıştık. Oysa "malum faili meçhuller" hanesine bir çentik daha atılmıştı bile...

Katıldığım bir başka eylemde ise takvimler 18 Haziran 2007'yi gösteriyordu ve sabahın erken saatlerinde elimizde "Emir eri değil gazeteciyiz" yazılı pankartlarımızla Lefkoşa'daki iki çemberdeydik. Komutanın emriyle, bir tatbikatın brifingine, aralarında devletin radyo ve televizyon kanalı da dahil bazı basın-yayın organlarının temsilcileri alınmamıştı. Başta sivil toplum örgütleri olmak üzere toplumda çok ses getiren bu olay üzerine bir avuç gazeteci resti çekmiş, sokağa çıkmıştık!

Evensel doğrulara uygun yasaklar toplum sağlığı ve güvenliği için anlaşılırken, insanın doğası gereği kabullenmek istemediği, tepki gösterdiği yasakların düşünce ve ifadeye kilit vurması günümüz dünyasında asla anlaşılabilir birşey değil.

Bu nedenledir ki "basın özgürlüğü hayatın özgürlüğü" sloganı gazeteciler için nefes almak kadar önemli ve sadece gazetecilerin değil, başta siyasi yöneticiler

olmak üzere ekonomik güç odaklarının ve tüm toplumun içselleştirmesi gereken bir gerçek.

Basın, ifade ve düşünce özgürlüğü uğruna bedellerin ödendiği, canların bile verildiği bu coğrafyada bugün ülkemiz, basın özgürlüğü endeksinde 180 ülke arasında 76. sırada.

Konuyu daha çok gündemde tutmak adına 3 Mayıslar, tüm dünyada olduğu gibi Kıbrıs'ta da Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği'nin öncülüğünde, Dünya Basın Özgürlüğü Günü olarak kutlanıyor.

16 günlük gazete, lisans verilmiş 43 radyo ve 29 TV ve kesin sayısını tespit etmenin oldukça güç olduğu onlarca internet haber sitesiyle Kuzey Kıbrıs, çok sesliliğin göstergelerine sahip bir ülke. Hele sosyal medya kullanımındaki yaygınlık dikkat çekici. Herkes kendini ifade edecek bir mecra bulmuş görünüyor.

Peki tüm bunlar, 'ülkemizde basın özgürlüğü özlenen anlamda var' demek mi oluyor? Gazeteciler kendilerini ne kadar özgür hissediyor, üretimlerini ne kadar özgür yapıyor? Basın özgürlüğü derken sınırsız bir özgürlükten mi söz ediyoruz?

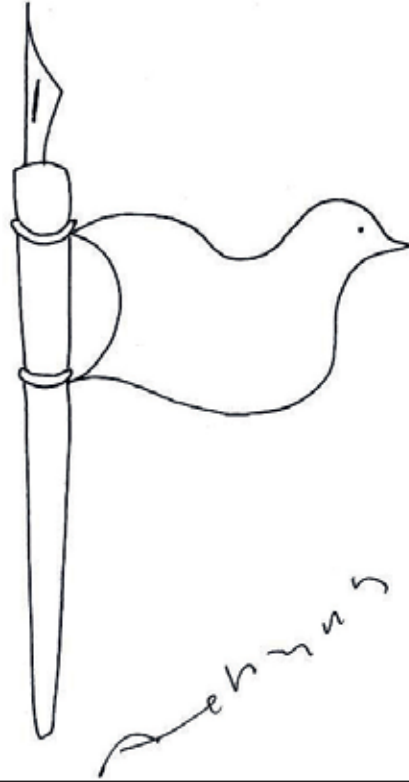
Ana dosya konusunu "basın özgürlüğü" olarak belirlediğimiz MEDYA'nın 12. sayısında, konuyu yine olabildiğince çok boyutuyla irdeleyen yazılarla, dopdolu bir dergiyle karşınızdayız.

"Ne kadar özgürüz, basın özgürlüğünü en çok kimler engelliyor, aynı adayı paylaştığımız komşuda, Türkiye'de, Avrupa'da durum nasıl?" sorularına yanıt bulmak isterseniz buyurun sayfaları çevirmeye başlayın...

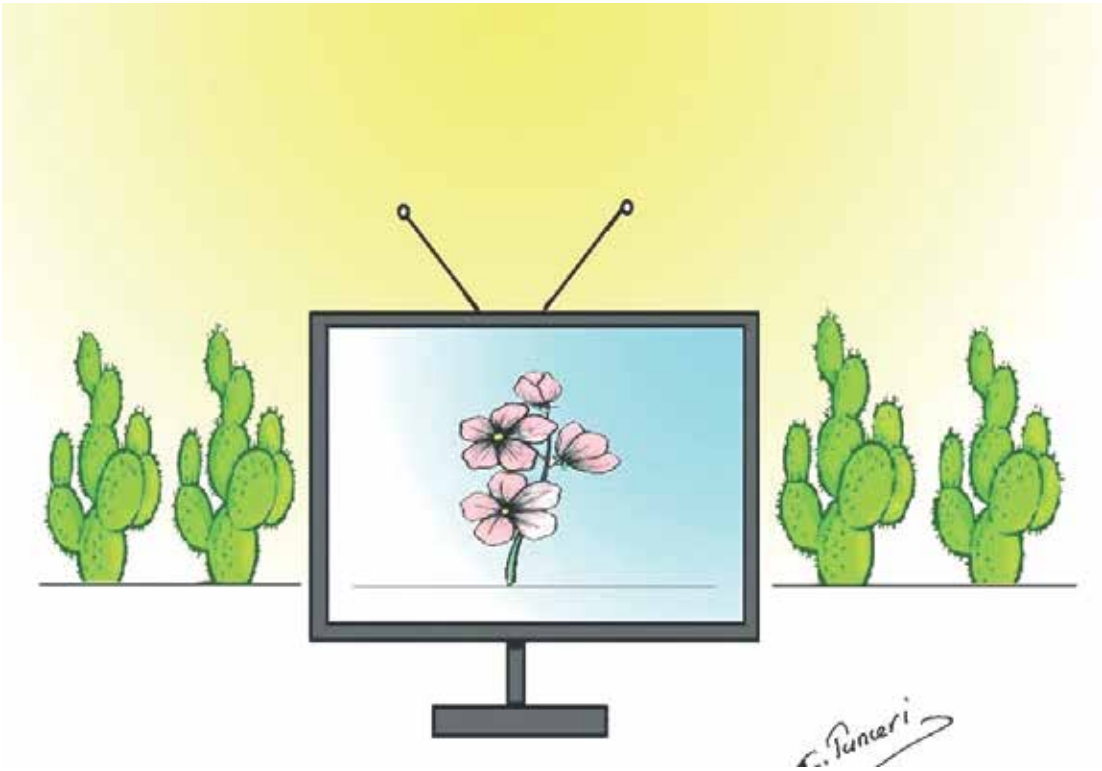

Arif ALBAYRAK

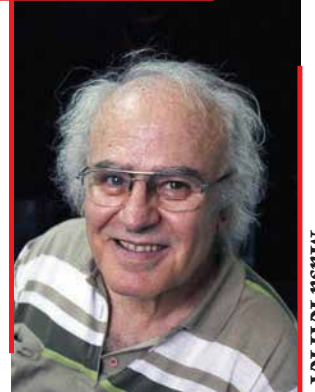
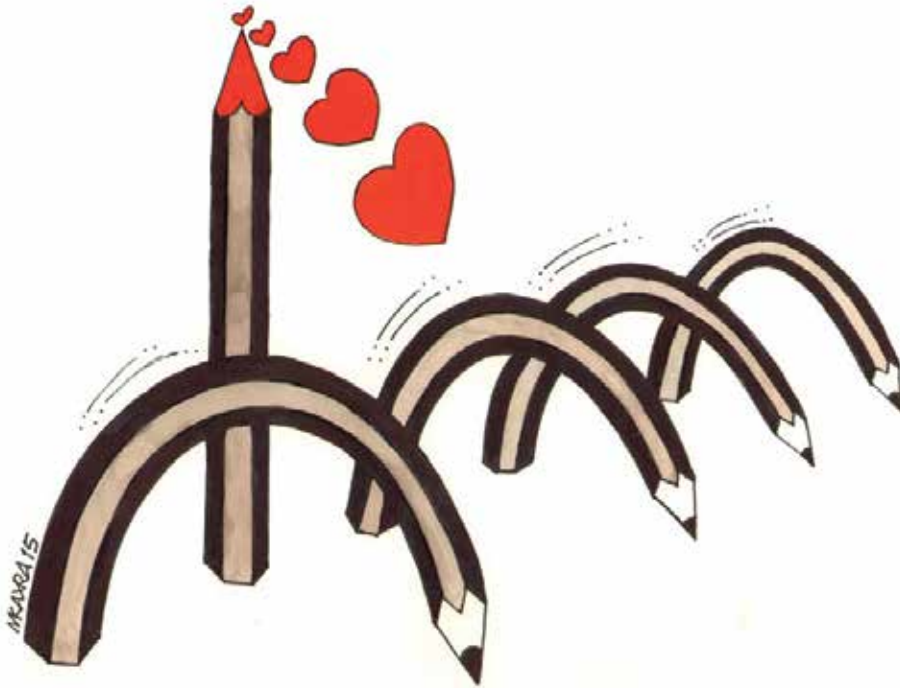

Cemal TUNCERİ

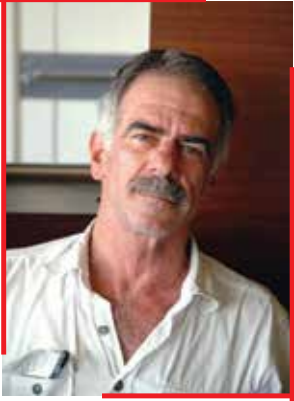

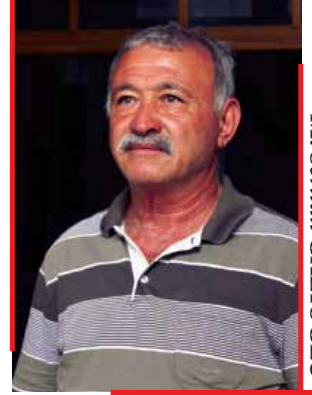
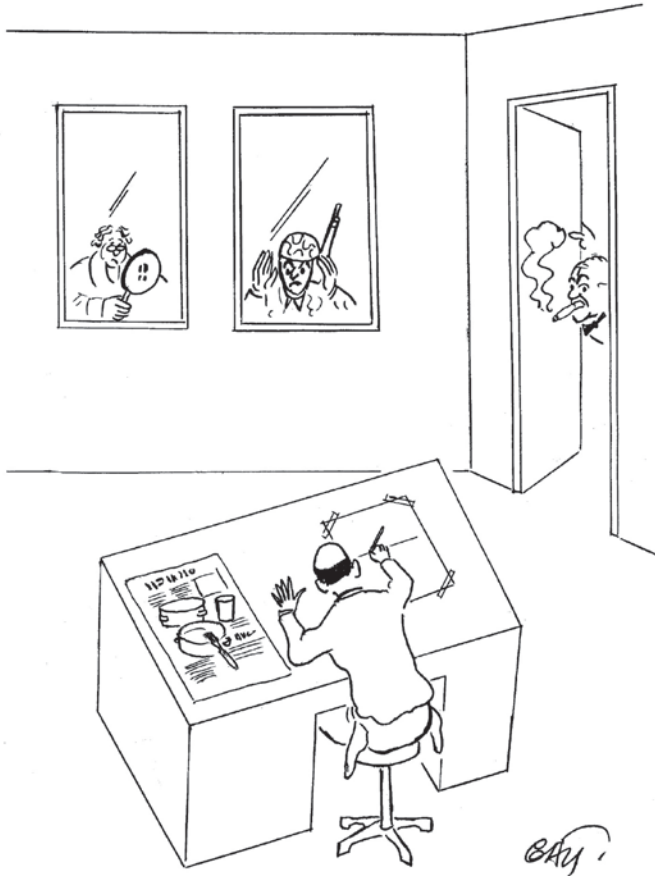
Mustafa AZIZOĞLU

Musa KAYRA

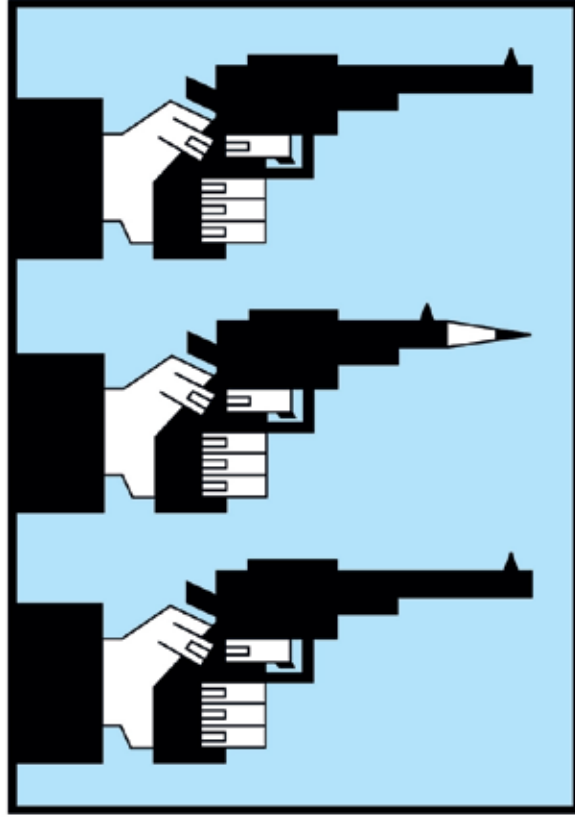
Mustafa TOZAKI

M. Serhan GAZIOĞLU

Hüseyin ÇAKMAK

basın özgürlüğü için
patronsuz gazete
CAN DÜNDAR

Serkan SÜREK

PORTRE BY SERKAN SÜREK

Şimdi uzaklardasın!..

Bir gece yarısı, St. Barnabas Baskını'nı 'kimseler duymadan' manşet yapalım diye alelacele evine çağıran M.A Akpınar'a... Ve bu baskını tam da anlatmaya başlamışken kallesçe katledilen Kutlu Adalı'ya...

'Basın özgürlüğü, hayatın özgürlüğüdür.'

Çok doğru.

Peki hayatın pratiğinde ne kadar mümkün, pek değil!.. Medeniyetin neresinde olduğunuza bakıyor galiba!.. Toplumun 'hazmetme' kapasitesine!..

* * *

Bu dergi gazetecilerin olduğuna göre önce basın emekçisi dostlara ve elbette onlar aracılığı ile herkese anımsatalım.

Gazetelerin, radyoların, televizyonların, basılı ya da dijital haber mecralarının sahipleri vardır. Ama bu 'sahipler' gazetecilerin ya da gazeteciliğin sahibi değildir.

* * *

Oysa 'sahip' gibi davranırlar, çoğu zaman... Gazeteciliğin de düşüncenin de sahibi gibi davranmak yönünde güçlü bir ortamları vardır. Çünkü bir gazetecinin 'ekonomik özgürlüğü' yoksa 'editorial özgürlük' de kolay değildir. Hele bir medya kurumunun 'ekonomik özgürlüğü' yoksa hali dumandır!..

* * *

Her gün onca şirketten, üniversiteden, belediyeden, rakıcıdan, telefoncudan, arabacıdan, tatlıcıdan posta kutularımıza yığılan, üstelik de "size zahmet olmasın biz haber gibi yazdık" kılıklı onca metnin sayfalara yansımalarının mucizesi nedir ki?

Yani tüm bunların pek çoğunun "haber değeri" taşımadığını biliriz!..

Ama "yaşamak" ağrısı asılmışsa boyunlara, ekonomik özgürlük yoksa, "basın özgürlüğü" ideali peşine koştuğunuz an "korumasız" kalırsanız, nefesiniz tükenir!.. Hayat öpücüğü gazetecilerin ekonomik özgürlüğünden ve gelecek güvencesinden geçer önce!..

* * *

Siyasetçiler, sendikacılar, bürokratlar yani 'önderlik' edenler örneğin derler ki, "her gazeteci düşüncesini özgürce dile getirmelidir."

Oysa işin pratiğinde biliriz ki şunu demek isterler, "Beni eleştirmek dışında düşünceleriniz hürdür!.." Neredeyse her birey bilir ki, eğer ortada bir suç, yalan, hile varsa "tüm kesimlerin görüşü alınmalıdır." Oysa işin pratiğinde biliriz ki, aradığınız zaman size görüş vermez, ilgili haberin yayınlanmaması için ne gerekirse yaparlar!..

* * *

Ülkede 'yanlışlar' vardır ve yazılmalıdır. Siyasette bu kural farklıdır. "Ülkede yanlışlar vardır ve muhalifiniz olan parti yapıyorsa yazılmalıdır."

* * *

Yine de 'özgürlük' dediğimiz okyanuslar derini, martılar uçkunu, gök yüzleri mavisini servet bir kültür, bir yaşam felsefesi, bir nefes borusudur ki, çoğaldıkça çoğalır... Bedel ödedikçe...

* * *

Basın özgürlüğü, hayatın özgürlüğüdür, beyinde başlar, yürekte büyür... Şimdilik bu 'süslü' cümleler kadardır hükmü ve avunduğumuz 'beterin beteri'ni gördükçe, gülümsetir sadece...

“Özgür basın yok”

Deniz ABİDİN
denizabidin@hotmail.com

Basın özgürlüğünün kişinin kendi özgürlüğüyle birebir aynı olduğu görüşü hakim... Gazeteciler haber yaparken tarafsız ve objektif olmak istiyor, ancak sık sık sansür olayıyla karşılaşabiliyor. Medya çalışanlarına siyasiler, reklam verenler ve yöneticiler tarafından

MEDYA: Basın özgürlüğü sizin için ne ifade ediyor?

A.BATURAY: Basın özgürlüğü klasik bir ifade olan hayatın özgürlüğü ile eşdeğerdir. Basın ne kadar özgür ve görünür olursa sorunlarına daha iyi çözüm bulur, ifade özgürlüğü de o kadar iyi olur. Basında sınırsız özgürlük yoktur. Bunun aksini iddia eden yalan söyler. Önemli olan bu sınırların işinize ihanet edecek boyuta gelmemesidir. Elden geldiğince sınırları aşmak gerekir. Basın yayın organlarına, siyasiler, devlet yetkilileri ve reklam verenlerin koyduğu sınırlar en büyük engeldir.

E.ADANIR: Kişisel hak ve özgürlükler hayatla paralel gider. Haber kaynağından uzaklaşarak kişiselleştirilen haberde, haber kaynağı kötü kullanıldı demektir. Yani, özgürlüğün kişiselleştirilmesi kötü kullanımdır. Bu ince çizgiyi iyi kullanmak gerekir. Kişi hak ve özgürlüğünün korunması toplum için yararlı olur.

A.TÜRKKAN: Basın özgürlüğü kişinin özgürlüğü ile ilgilidir. Çok farklı renklerin olduğu bir basın var. Kıbrıs Türk basını çok da kötü durumda değildir.

M.EKİNCİ: Ülkemizde basın özgürlüğü yoktur. Güvencesiz, uzun iş saatleri, ucuz iş gücü olan yerde basının özgür olduğundan bahsetmek mümkün değildir.

konulan darbe rahatsızlık teşkil ediyor. Yasaların düzenlenmesiyle sorunun çözülemeyeceği görüşü hakim olsa da gazeteciler yaşadıkları deneyimlerle durumu ifade ediyor.

Peki, daha özgür bir basın için ne yapılmalı?

Burada özel sektörün ekonomik özgürlüğe kavuşması, sendikalaşması, toplu iş sözleşmesi önem arz ederken, devlet televizyonunun rekabet unsuruna dahil olmaması ve devletin özel yayın yapan medya kuruluşlarına maddi destek sağlamaması daha özgür bir basın için ilk adım olabilir.

Basın özgürlüğünü Kıbrıs Gazetesi Haber Müdürü Ali Baturay, BRT Program Yapımcısı Eralp Adanır, Diyalog Gazetesi Haber Müdürü Aytağ Türkkan ve Kıbrıs Postası Muhabiri Meryem Ekinci ile birlikte ayrıntılarıyla konuştuk.

MEDYA: Ülkemizde basın ne kadar özgür?

A.BATURAY: Bir basın kuruluşunun ekonomik özgürlüğü yoksa, işler imkansızlıklar içinde yürüyorsa devreye reklam verenler girer. Böylece basın özgür olmaktan çıkar. Reklam verenlerin istediği doğrultuda haberler yapılır. Ya avantajları kullanarak özgür olacaksınız, ya da avanta ile özgür olmaktan çıkacaksınız.

E.ADANIR: Özgür bir basından söz edemeyiz. Oto sansür olayı çok önemlidir. Devlet televizyonu eskiye göre bugün daha iyi durumdadır.

A.TÜRKKAN: Basın yayın kuruluşu güçlüyse gücünü gösterebilir. Ekonomik olarak bu çok zordur. Gazeteler için tirajın düşmesi bir tehlikedir. Güçlü bile olsa bir yayın kuruluşu birisiyle karşı karşıya gelmek istemiyor. Çünkü iyi durumda bile olsa bir gelecek kaygısı var.

M.EKİNCİ: Basının içi boşaldı. Eskiden bir mücadele vardı. Bir haberin peşinden koşulurdu. Bugün kimse bir haberin veya olayın peşinden koşmuyor, takibini yapmıyor. Gazeteci ‘zaten çok çalışıyorum, saatler fazla, yatırımlarım yapılacak mı’ diye düşünürken bir de risk almak istemiyor.

MEDYA: Basın özgürlüğünü konusunda yaşadığınız deneyimlerden örneklerle konuyu anlatmanızı istesek?

A.BATURAY: 1992 yılında Kürtlerle ilgili bir olay vardı. O yıllar Halkın Sesi’nde çalışıyordum. Haber yayımlandıktan sonra askerler beni sivil polise götürdü. Oradaki komutan beni PKK ile işbirliği yapmakla suçladı. Aslında ben ilk sansürümü öğrenciyken tattım. Milliyet Çocuk’ta NATO tarafından desteklenen askeri bir havaalanı yapılacağını yazmıştım. Haberim yayımlandı, ancak sansürlü yayımlandı. 2000 yılında da yine Sertaç Görgüner ile Çinlilerin para satma olayını konu alan bir haberimiz vardı. Ödül de almıştık. Haberi tam da daha yukarılara taşıyacaktık ki yayın yönetmeni haberi durdurdu. Yenidüzen’de çalıştığım dönem Kutlu Adalı öldürülmeden önce gazeteye tehdit mektupları geliyordu. Etraftaki arkadaşlarım bana ‘bu işi bırak’ diyorlardı. Önemsememiştim. Adalı öldürüldükten sonra olayı, gelen telefonları ve mektupları iliklerimize kadar hissettik.

E.ADANIR: 1991 yılında Yenidüzen Gazetesi’nde yazarken bir sabah operasyonuyla kapım çalındı. Kapıda duran sivil polislerden biri sınıf arkadaşımdaydı. Bana ihbar aldığını, evde ruhsatsız silah bulunduğunu söyledi. Evi aradılar, bir şey bulamayınca gittiler. O sabah yaptıkları yıldırma operasyonuydu.

A.TÜRKKAN: Farklı pek çok yerde çalıştım. Mesela köşe yazısı yazarsın, ertesi gün bir paragrafı eksik çıkar. Ben bunu muhabir olduğum dönemlerde çok yaşadım. Yönetici olduğum dönemlerde ise yayınlanması gerektiğine inandığım haberi kaç kere yayımlayamadım.

M.EKİNCİ: Ben kendimi kısıtlanmış bir sektörün içinde görüyorum. Köşe yazarları sanki daha özgür ve sansürsüz. Aslında halk da sorgulamıyor. Vatandaşın alıştığı bir

gazetesi var, devamlı onu satın alır, ama sorgulamaz. ‘Bu gazete bana ne veriyor’ diye düşünmez. Halkın aktif olduğu TV programlarıdır. Sadece orada içini döker.

MEDYA: Basın özgürlüğüne sizce bugün en çok hangi kesimden darbe geliyor?

A.BATURAY: Basın özgürlüğüne en büyük darbe siyasilerden ve yönetenlerden geliyor. Bunu ilk patronlar yaşar. Bunu muhabirin hissetmesi o gazeteyi bitirir. Özellikle ana haberlerde yer alan reklam içerikli haberler vardır. Bunu toplum da görür ve güvenini yitirir. Benim genç meslektaşlarıma tavsiyem, haberlerinizi sansürsüz yazınız. Vebalini editörlere ve yöneticilere bırakınız. Bugün ülkede araştırmacı gazetecilik kalmadı. En çok birisi bir belge verir, ki bu da araştırmacı gazetecilik olmaz, öyle haber yapılır.

E. ADANIR: En büyük baskı ve darbe siyasilerden geliyor.

A.TÜRKKAN: Gücsüz basın yayın kuruluşlarına sahip olmak en büyük darbedir. Reklam verenlerle haber yöneticileri arasındaki ilişki sınırları belirler.

M.EKİNCİ: Basına en büyük darbe siyasilerden ve yöneticilerden geliyor. Özgürsek eğer, neden tüm gazetelerde hep aynı haberler çıkıyor? Araştırmacı gazetecilik öldü. Bugün Bakan ne söylüyorsa, onu yazıyoruz.

MEDYA: Ülkemizde basın özgürlüğü yasalarla ne kadar korunuyor?

A.BATURAY: Basın özgürlüğüyle tetikçilik birbirine karıştırılır. Ses getirecek haberleri yapmanız engellenir ama bazı kişiler çıkarları için tetikçilik yapar. Özel Hayatın Korunması Yasası’na neden itiraz ettik? Çünkü onu istismar edip tüm özgürlükler engellenebilir diye.

İnsanlar mahkemeye düşmesin diye kabul etmedik. Örneğin, bir gazete benim güneyde copla polis tarafından dövüldüğümü yazdı ancak ben 6 aydır Rum tarafına geçmemiştim. İnsan meslektaşına bile bunu yaparsa artık siz düşünün. Yasa istersek önümüze daha çok duvar koyacaklar. Medya Etik Kurulu gibi oluşumlarla bu insanları teşhir etmek belki de daha çok etkili olur.

E. ADANIR: Basın özgürlüğü ekonomik özgürlükle örtüşür. Biz devlet kurumundayız. Bir emekliliğimiz var. Eğer, özellikle özel sektörde çalışan basın emekçilerinin gelecek kaygısı varsa bu süreç zordur. Kişisel olarak topluma karşı duyarlılık ne kadarsa, üretimi de o ölçüde geliştirmek gerekir.

A. TÜRKKAN: Yasalar askeri mahkemelerde yargılanma sürecinden kurtuldu. Son yapılan yasalarla bu tartışıldı. Özel hayatı koruma yönündeki haklar devam ederken bazı sınırlar da konuldu. Ancak pek de değişiklik olmadı. Ben bazen bazı yayınlardan rahatsızlık duyarım. Bir gazete bir kişiyi olmayan bir şey yüzünden rencide edebilir, deşifre de edebilir. Oturulur bir yazı yazılır, doğru olmayan bir yazı. Sonunda siz dava edersiniz ama sonuç çıkmaz. Ben gerektiğinden çok da fazla yasaların özgürlük tanıdığını düşünürüm. Ama bu çok ince bir çizgidir. Çok iyi çalışılması gereken bir düzenleme gerekir.

M. EKİNCİ: Bazı TV programları sabahları bazı gazetelerin ön sayfasını okumaz. Bu yayın ilkeleriyle ilişkilidir. Bizim ülkemizde yayın ilkesi yoktur. Ne yasalarla olur bu işler ne başka bir şeyle olur. Ben görüyorum Basın İş Yasası var ama hani nerede?

MEDYA: Daha özgür bir basın için ne yapmalı?

A. BATURAY: Çok acımasız olacak ama devlet bence TV ve gazetelere yardım yapmamalıdır. Örneğin, TAK'a

abone olamayan gazeteler var ve yardım isterler. TAK'a abonelik ücretinin devlet tarafından ödenmesini isterler. Ayda 2-3 bin TL ödeyemeyecek olan gazete varsa bu ülkede, kapatılmalıdır. Özgür basın kendi ayakları üzerinde durmalıdır.

Personelini perişan ederek gazete çıkartmak

olmaz. Ama gazetecilerin tutuklanması, hapse atılması konularında Türkiye ile kıyaslandığında biz daha iyi durumdayız. Bir Alman gazeteci der ki, "ben yanağımda politikacının öpücük izi değil, yumruk izi olmasını tercih ederim". Ben de gençlere şunu söylemek istiyorum. Oto sansür yapmayın, bağımsız duruşunuzdan ödün vermeyin, o duvarı hep yıkmaya çalışın. Nasıl oluyorsa yapmazlar, yayınlamazlar diye düşünülürse işte o zaman özgürlüğün "ö"sünden bahsetmek mümkün değildir.

E. ADANIR: Özel sektörün ekonomik olarak özgürlüğe kavuşması önemlidir. Toplu iş sözleşmesi çok önemlidir. Rekabet olayına ise bakıldığında devlet televizyonunun rekabet unsuruna dahil olmaması gerekir. Özel sektörün sendikası, devletin de rekabet anlamında biraz geri kalması gerekir.

A. TÜRKKAN: Bu ülkede 16 gazete değil 5 gazete olmalı. Ama 5 bile fazladır. Ekonomik olarak güçleri yerinde olan gerektiğinde sermayeye dur diyecek yapılara ulaşması gerekir. Bu da sermayenin içinde olmasını gerektirir. Çünkü kendi kendini çeviremez. Gerektiğinde kar gütmeye amacıyla yapılırsa bu baskılar belki de daha az olur.

M. EKİNCİ: Bugün internet gazeteciliği diye bir gerçek var. Yazılı ve görsel basın gün gelecek geride kalacak. Geride kaldığı zaman bir kırılma olacak ve yeni bir basın özgürlüğü doğacak. Bence birkaç yıl kaldı, ben bu devrimi hissediyorum.

Fotoğraflar: Doğuş Ö. ÇİFTÇİOĞLU

HAYATIN EN TATLI ANLARINI
SİZİNLE PAYLAŞIYORUZ

AKPİNAR Patisserie
AKPİNAR
SINCE 1935

SEKSEN YILDIR HAYATI TATLIYA BAĞLIYORUZ

www.akpinarpastanesi.com

Akpınar Patisserie
Girne
0392 815 36 60

The Grand Akpınar
Liman-Girne
0392 815 20 58

Akpınar /Akpınar
Lefkoşa
0548 822 68 62

Kiosk Akpınar
Girne Amerikan Üniv.
0392 650 20 00

Akpınar 1
Zeytinlik-Girne
0548 886 42 73

Akpınar 2
Karakum-Girne
0542885 97 38

Dünya Kupası'nda finaldeyiz ...

Dilek KIRICI
dilek_kirici02@hotmail.com

Ülkemizde seçim dönemlerine hep hazırlıksız yakalanırız. Küçük adamızın basını, iş dünyası, çalışma yaşamı seçimlerde kendisini ortadan ikiye bölüp tarafını belli eder... Kimi destekleyecek desteklesin fark etmez... Tüm olumlu olumsuz tepkimeler, yarı anlamlı gerekçelere dayandırılır... Eleştiriler, tartışmalar satırlara, ekranlara taşınır. Basın, tarafsızlığının ve özgürlüğünün en çok olması gereken dönemde kilitli sandıklara kapatılmış olur. Bunun altındaki nedenlere bakmamız gerek...

Devlet kurumları dışındaki basın çalışanları, ailesini ülke standartlarının altına düşürmeden geçinebilecek parayı kazanıyor mu?

Medya çalışanlarının kıdemleri arttıkça kazançlarının da artacağı, asgari ücretin iki katından başlayıp, 6-7 katına kadar yükselen bir gelir grafiği düzenlemesi olabilmeli. Yani 10-15 yıllık bir gazeteci, devletteki genel müdürden daha düşük maaş almamalı. Gazetecinin toplumdaki etkinliğini artıracak enstrümanları ve alt yapısı elinde olmalı... Mesleki örgütler, yazılı ve görsel basının tümüne katkı koyabilmeli...

Medya çalışanının işe başlaması bir sözleşme ile olmalı. Patron bilmeli ki, keyfi veya kırgınlık anında çalışanını işten çıkarması yüklü bir tazminat gerektirir. Çalışanın keyfi ayrılması da... Ancak bunu da yapamıyoruz, neden? Medya patronları dediğimiz, içimizden birileri olan bu insanlar aslında para kazanamıyorlar...

Böyle olunca da iş yaşamının olmazsa olmazı “sözleşme” yaparak çalışanların iş yaşamı için düzenlemeye gidilemiyor. Özgür ve tarafsız basının yaratılmasının altında ciddi bir sermaye yetersizliği olduğunu kabul etmemiz gerekir. Zorluklara rağmen çalışanın ilkeli ve nitelikli olması taraftarıyım. Tüm tanımlamaların yanında bence yaşadığımız ülke koşullarına uygun yeni tanımlar, ilkeler geliştirilmeli... Güvenilirlik- dürüstlük-yalansız bir üçlem sulandırılmamalı...

Aslında yıllar içerisinde bu kendiliğinden de oluşuyor.

First FM’de meslek hayatıma başladığım 1996 yılında basın özgürlüğünden bahsetmek bir yana, BRTK dışında herhangi bir radyo-televizyon dahi bulunmuyordu. Daha sonraki yıllarda yaşayacaklarımı düşündüğümde, First FM’de daha özgür yayıncılık yaptığımı da özellikle belirtmek isterim.

Yıl 2000, UBP-TKP Hükümeti... Yavaş yavaş üzerimde baskıların olduğu yıllar. Seçimlere gidiyoruz, toplum gergin, ben Akdeniz Radyo’dayım... O günlerde daha televizyonların etkinliği yok. Gündemi radyoların sabah programları belirliyor. Ben de sabah yayıncılığında önemli bir yere sahibim. Programımda kendime göre gündeme uygun köşe yazılarını, konuk öncesi ve sonrasında okuyorum, telefon bağlantısı vs...

“Talimat geldi”

Bir sabah yayın sonrası H.Macit Bey “Dilek bir talimat geldi, Sabahattin İsmail’in yazısını her gün okuyacakmışsın” dedi. Ben de “her gün olmasa da okurum” dedim. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine giderken toplum ikiye bölünmüş, bir taraf vatan hainleri, diğer taraf vatanını çok sevenler (!)... Ben de o yıllarda Meclis’teki tüm siyasi partileri yakından tanımaya başlamış ve üyeleri olan vekillerle de dostluklar kurmuşum. Hepsini de benim için bir değerdi.

“Yazı müsait değildi okumadım” dedim”

Ertesi gün Sabahattin İsmail’in yazısına bir göz attım. Aman Allah’ım, toplumun her kesimi otomatik silahla ateş

altında. Neyse “yazı müsait değildi” okumadım dedim, baba H.Macit’e. Sonraki günkü yazı aynı kıvamda olduğu için yine okumadım, ikaz aldım, bu arada araya Taner Etkin ve rahmetli Cumhurbaşkanı Denктаş girdi, ne asker düşmanlığım kaldı, ne Türkiye düşmanlığım. Artık ipler çok gerilmişti. İki haftada bir veya iki yazısını yarım yarım okuduğumu hatırlıyorum.

“Kutlay Erk’in yazısı, Akdeniz Radyo’da sonum oldu”

Bir sabah yine yayındayım... Seçtiğim köşe yazısı, Kutlay Erk’in şehit çocuğu olarak Girne kapısında bisikletiyle gelip, Güney’de tutulan esirlerin otobüsle getirildiği ve babasının gelmesini nasıl beklediğini anlatan yazısıydı. Okurken nefesim kesilecek kadar ağladığımı hatırlıyorum. Hatta program sonrası Meclis’e gittiğimde TKP Milletvekili Angolemlı “Dilek, yol boyu sen ağladın, ben ağladım” demişti. Kutlay Erk’in bu yazısı benim Akdeniz Radyo’da sonum oldu. Sabahattin İsmail’in yazısını okumamak Taner Etkin ve hele de Cumhurbaşkanı Denктаş’a rağmen direnmek, Kutlay Erk gibi solda ve milliyetçi değerlerin karşısında tehlikeli bir ismin yazısını okumak işimin son perdesiydi. O gün, aynı saatte işten çıkarıldığımı söyledi baba Macit. Ve işte o gün bir kuruşuz tamamen işsiz kaldım. Kimse “aç mısın?” demedi. İki kızımınla yaşıyordum ve başka hiçbir gelirim yoktu. Annem, babam, dayım, amcam gibi akrabalarım da yoktu. Tamamen yalnız ve parasızdım. Çok uzun ve dikenli yollarda yürümek zorunda kaldım... Bazen o kadar diken battı ki...

Yol kenarında oturup yaralarımı sarmaya çalıştım tek başıma... Herhangi bir gelirim olmadan çocuklarımla yalnız kaldığımız zamanlar çok oldu. Kimselere söyleyemedim, anlatamadım...

O yazıları okumamanın bedelini bir yıla yakın, çocuklarımla sefil bir hayat yaşayarak ödedim. Geldiğim yollarda beni ciddi bir duruşa sürükleyen insanlara ve olaylara bakıyorum... Düşünüyor ve yazarken gözlerim doluyor. Hiçbir şey kolay olmadı. O günden, bu güne uzun zaman geçti. Nedense aynı onursuz istekler, istenmeye devam ediliyor.

“Hepimiz göre göre yaşadık”

Toplumun gözü önünde yaşanan son cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Kanal T’de yaşadığımız, bazı çevrelerin, benim “baskı timi” dediğim aynı türden baskılardı. Hepimiz göre göre yaşadık bu süreci. TV’de tüm ekrana çıkan arkadaşlar ve Yönetim Kurulu Başkanı Sibel Tatar bu kez baskılanmak istendi. Hepimizin nefesi olan ifade ve konuşma özgürlüğümüzü almak istediler. Sibel Tatar kabul etmedi ve istifa etti. Neyse ki konu ifade özgürlüğünün geri iadesiyle tatlıya bağlandı ve Sibel Tatar kanalın başına yeniden döndü.

Özgür basın ortamının oluşturulması sanıldığı kadar kolay değil. Ünlü gazeteci John Swithon’un söyledikleri hâlâ değiştirilemeyen gerçekler manzumesi olarak karşımızda.

New York Times gazetesi editör ve yazarı John Swithon (1829-1901) bir konuşma yapar ve der ki “Dünya tarihinin bu aşamasında, Amerika’da özgür basın diye bir şey olmadığını, siz de, ben de biliyoruz...”

“Hiçbiriniz sahici kanaatlerinizi yazmaya cesaret edemezsiniz, etseniz bile, asla basılmayacağını bilirsiniz. Ben, gerçek düşüncelerimi bağlı olduğum gazeteye sokmamak için para alıyorum. Sizler de benzer paraları, benzer nedenlerle alıyorsunuz. Aranızda gerçek düşüncelerini yazacak kadar aptal olanınız varsa, kendisini sokakta başka bir iş ararken bulacaktır...” der.

2014 Dünya Basın Özgürlüğü sıralamasında, aslında her konuda olduğu gibi yine İskandinav ülkeleri ciddi yol

katetmiş... 180 ülkenin ilk üçü Finlandiya- Norveç ve Danimarka, ABD 49, Kıbrıs Rum Yönetimi 24, İspanya 33, Almanya 12, Rusya 152, İsrail 101, Türkiye 148. sırada... Ve biz... sıkı durun... 76. sıradayız.

2015'in ilk yarısında ise basın özgürlüğünde AB ülkelerinin gerilediği, aynı araştırma grubu RSF tarafından belgeleniyor.

Bazı batılı ülkeler basında özgürlüğü bizde hiç olmayan ama etkin medya kolu olan canlı karikatür ve figürleri ile yönetiyorlar. Mizah ve hicvin dayanılmaz hafifliğinde. 2014 Dünya Kupası final maçı Arjantin ile Almanya arasındaydı... Tarih 13 Temmuz 2014 Kuzey Kore'de manşet, "DÜNYA KUPASI'NDA FİNALDEYİZ." Ülkesindeki tüm medya ve iletişim ağına sahip olan Devlet Başkanı Kim Jong'un zaman zaman halka, dünyadan kopuk ülkesinin başarı yakaladığı konusunda yalan haberler yaptırdığı biliniyor.

Kuzey Kore'de bir haber programında Kuzey Kore Milli Takımı'nın Portekiz ile finalde karşılaşacağı ve Devlet Başkanı Kim Jong'un montajla halkı selamlarken eklenmiş bir videosu ile Kuzey Kore halkı inandırılmaya çalışıldı. Oysa Kuzey Kore Milli Takımı, 2014 Dünya Kupası elemelerinde, daha grup aşamalarında elenmişti.

İletişimin tek elde toplandığı, özgür basının olmadığı ülkelerde durumu göstermesi bakımından ibret örneği haber bununla da bitmemiş.

Habere göre "Kuzey Kore, Japonya'yı 7-0, ABD'yi 4-0 ve Çin'i 2-0 mağlup edip finalde Cristiano Ronaldo'lu Portekiz ile karşılaşmaya hak kazandı."

Yayınlanan videoda Kuzey Kore Milli Takımı'nın eski bir maçındaki seremoni, Brezilya'dan bir stat, Kuzey Kore'nin bir golü ve Devlet Başkanı Kim Jong'un taraftarları selamlayışı montajlanıp yayınlanıyor.

Bilginin gerçekliği, yalınlığı en çıplak haliyle okuyucu ve izleyiciye aktarılmalı. Toplumda bu kültürlerin oluşması bazen yüzyıllar alabiliyor. Demokratik kültür yerleştikçe, ifade özgürlüğü saygı gördükçe okuyan, okuduğunu, gördüğünü özümseyip fikir ürettikçe, üretilen fikirler savunulup onların arkasında toplum durdukça BASIN ÖZGÜRLÜĞÜMÜZ Lefkoşa'nın, Mağusa'nın, Girne'nin semalarında uçurtma olup uçacaktır.

Etrafında denizle dalgalanan adamızda büyük büyük dertlerimiz yok Allah'a şükür... RSF'nin 2014 araştırmasında 180 ülkenin içinde 76. sırada olmak hiç de kötümser bir tablo değil. Garantörlerimizden İngiltere 34, Yunanistan 91, Türkiye 154. sıradayken bizim derecemiz yıldızlı bile...

Şunu da söylemeliyim ki, bugün Mustafa Akıncı'nın Cumhurbaşkanı seçilmesi, basının özgür karnesindeki yıldızlı notudur, bilmemiz, görmemiz lazım.

YAVUZLAR Ltd.
PETROL

Şeker Sok. No: 26 Cihangir / Lefkoşa Tel:232 38 05 - 232 51 63

YAVUZLAR Ltd.
GARAJ

- *Her Türlü Yedek Parça
- *Torna İşleri
- *Kaporta İşleri
- *Oto Elektrik İşleri

Ercan Kavşağı Yanı Gökhan (Demirhan) Lefkoşa

Tel: 232 47 72 Fax: 232 50 38

info@yavuzlargaraj.com www.yavuzlargaraj.com

AKP iktidarında basın ve ifade özgürlüğünün içler acısı hali

Doç.Dr. Esra ARSAN
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü/
Kültürel İncelemeler
Programı
Öğretim Üyesi
esrarsan@gmail.com

AKP iktidarında basın ve ifade özgürlüğünün durumunu bir cümlede açıklamamız istense, ‘sansür ve oto-sansürün büyük maharetle ve toplumsal rıza üretilerek kurumsallaştırıldığı dönem’ olarak tanımlayabiliriz. AKP ileri gelenleri ve Başbakan Tayyip Erdoğan, 2002’de iktidara geldikleri günden itibaren yasama, yürütme, yargı erklerinde ve medyada hâkim güç grupları oluşturdu; basında da kendilerine destek veren entelektüel hegemonyayı arkasına alarak kirlî işlerinin kamusal alanda habere dönüşmesini engelledi. AKP, bir şekilde kendi iktidarına yol açan askeri vesayet döneminin baskı ortamına ilişkin hikâyelerle eski mağduriyet anlatısını her gün yeniden üretmekle meşgul oldu. Mağdurluk söylemiyle başa geldiği iktidarının ikinci döneminden hemen sonra toplumda tam tahakküm, kontrol ve sömürü düzenini sistematik hale getirdi. İktidarını meşrulaştırmak, tahakküm düzenine kamunun rızasını üretmek için ise toplumun beynini yıkayan entelektüel şarlatanları kullandı. ‘Demokratikleşiyoruz’ şiarıyla ülkeyi her gün biraz daha baskıcı bir gözetim ve fişleme toplumuna dönüştüren Erdoğan, sözde demokratik bir ülkenin diktatörü haline geldi. Merkezi ABD’de olan Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), 2012 yılında Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğüne ilişkin bir rapor yayınladı. Bu rapora göre Türkiye basın özgürlüğü konusunda yakın tarihin en baskıcı hükümetine tanıklık ediyordu. Gazeteciler terörist denilerek hapse atılıyor, devlete karşı işlenen suçlardan yargılanan gazetecilerin sayısı dünya rekoru kırıyor, basında oto-

“Merkezi ABD’de olan Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), 2012 yılında Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğüne ilişkin bir rapor yayınladı. Bu rapora göre Türkiye basın özgürlüğü konusunda yakın tarihin en baskıcı hükümetine tanıklık ediyordu”

sansür yaygınlaşıyor, Başbakanın emriyle gazeteciler işten atılıyor, gazetecilere sayısız hakaret davası açılıyor, hükümet aleyhine haber yapmak giderek zorlaşıyordu. Hükümet aleyhine haber yapan, yazı yazan, program hazırlayan gazeteciler birer birer medya sahnesini terk eder olmuştu. Medya dünyasında adeta bir yaprak dökümü yaşanıyor. Kendi ruhani dünyasında Darwin karşıtı olan AKP hükümeti, basın dünyasında sosyal Darwinizmi temsil ediyordu. Artık medyada sadece ‘güçlünün yanında olan’ ayakta kalabiliyordu. Güçlü olan, iktidarın iki paydaşı olan AKP ve Gülen Cemaati idi. O halde, bu iki gücün mutlak hakimiyetini isteyen ve destekleyen haber-yazı-yorum üretkenler basındaki konumlarını korur ve hatta daha iyi mevkilere ‘atanırken’, AKP ve Cemaat aleyhine haber üreten gazeteciler ise adeta bir doğal seleksiyon gibi sistemden dışarı itiliyordu. Başbakan basın patronlarını “maaşını verdiğiniz yazarlara söz geçiremiyorsunuz” diye azarlıyor, ama işten atılan gazetecilerin başına gelenlerde dahil olduğunu asla kabul etmiyordu. Ama ne hikmetse, hep başbakanı ve AKP’yi eleştiren gazeteciler ve medya çalışanları işlerini kaybediyordu. Ülkede her şeyin iyi gitmekte olduğuna inanan ve bizi de inandırmaya çalışan bir grup AKP destekçisi entelektüel hegemonyanın bu gerçeği kabul etmeleri de oldukça zaman aldı. “Onlar aslında gazetecilikten alınmadılar, davaların sonunu bekleyelim görelim,” diyerek Ahmet Şık ve Nedim Şener’i bile terörist olmakla suçlayan

kalemler tek tek hatırlarda. Henüz basılmamış kitabın davasını meşrulaştıranlar, 2013 yazında birer birer kendi köşelerini kaybetmeye başladıklarında basın ve ifade özgürlüğünün herkes için gerekli olduğunu hatırladılar.

2011 yılı yazında Türkiye basınında sansür ve oto-sansür üzerine bir araştırma yaptım. Özellikle siyasete, emniyete, güvenliğe ve sürmekte olan hassas yargı süreçlerine ilişkin haber yapan 67 gazetecinin katıldığı anket çalışmamın sonuçlarına göre, basında sansür ve oto-sansür hiçbir dönemde olmadığı kadar yaygınlaşmıştı. Basında en çok sansürlenilen haberler hükümetin yanlış işleri, belediye ve bürokraside yolsuzluklar, Kürt meselesi ve devlete karşı işlenen suçlar kapsamında sürmekte olan davalara ilişkin eleştirel bakışlardı (Ergenekon, Balyoz, KCK ve Devrimci Karargah). Türkiye’de basına baskı yapan ve haber içeriklerini etkileyen kurumlar sorulduğunda

gazeteciler hükümeti, polis teşkilatını ve “bazı dini cemaatleri” işaret ediyorlardı. Ahmet Şık, Nedim Şener, Soner Yalçın, Barış Terkoğlu gibi muhalif haberleri ve kitapları nedeniyle hapse atılan gazetecilerin durumu dışarıdaki gazetecileri korkutuyordu. Gazetecilerin sıklıkla hapse girmelerine veya haklarında dava açılmasına neden olan haberler daha çok dini cemaatlerin devletle kadrolaşmalarına dair haberlerdi. Araştırmada açıkça belirtilmese de, bugün ortaya çıktığı şekliyle de anlaşılıyor ki, Fethullah Gülen Cemaatinin devlet içindeki çeteleşmesine ilişkin haberler ne AKP hükümetini ne de emniyet teşkilatını ve yargıyı yöneten Cemaat kadroları tarafından ‘affedilmiyordu’. Araştırmaya katılan gazeteciler ayrıca, eskiden ordunun haber içeriklerine uyguladığı baskının yerini AKP döneminde polis teşkilatının baskısının aldığını anlatıyor; böylelikle askeri vesayetten kurtulalım derken hızla bir polis devletine doğru gitmekte olduğumuz ipuçlarını veriyorlardı. KCK operasyonları adı altında hapse atılan çok sayıda Kürt gazetecinin durumu da basın çalışanları üzerinde etkili olan korku ikliminin nedenlerinden bir diğerydi. Gerçek dünyada olan biten olayları durumları habere dönüştürmek sadece patron baskısıyla engellenmiyordu, aynı zamanda bu tür haberlerin ancak ‘çok büyük bedeller ödenerek’ yayımlanabileceği ortadaydı. Muhalif gazeteciler bir sabah kapılarının polisler tarafından çalınmasından ve ne olduğunu bile bilmedikleri bir suçtan hapse atılmaktan korkar olmuşlardı. AKP ve Cemaatin masum rüşvetlerinden yararlanarak milletvekilliği, yazarlık, muhabirlik, yöneticilik, danışmanlık ve benzeri görevlere

‘atanmış’ bir diğer grup gazeteciye hala ‘evet ama, demokratikleşiyoruz’ veya ‘yetmez ama, askeri vesayetten kurtuluyoruz’ söylemlerini her gün yeniden üretmekte, hala hükümetin baskıcı rejimi için rıza üretmekteydi.

Bu pembe tablo, 2013 yılında Cemaat’le AKP arasındaki saadet zinciri kopana kadar devam ettirildi. Gerçekler halktan saklandı. Basında sansürün ve baskının varlığı, çok okunan ve düşüncelerine inanılan entelektüel

“ Basında en çok sansürlenmiş haberler hükümetin yanlış işleri, belediye ve bürokraside yolsuzluklar, Kürt meselesi ve devlete karşı işlenen suçlar kapsamında sürmekte olan davalara ilişkin eleştirel bakışlardı ”

figürler tarafından itiraf edilmedi. Kanımca, Türkiye’de demokrasiye ve ifade özgürlüğüne karşı en büyük darbeyi işte bu halktan gerçekleri gizleyen, ama bir şey söylediklerinde dönüp bakılan entelektüel hegemonya vurmuştur. Çünkü

onlar uzun bir süre kirli işlerin gizlenmesinde, olan biten haksızlıkların ve usulsüzlüklerin haber olmasına engel oldu. Haber olan usulsüzlükleri ve yasadışılıkları ise meşrulaştırdılar.

Büyük basın, 2013 yılı ortalarına kadar bazen korkudan, bazen yandaşlıktan, bazen de sistematik gözetim ve baskıdan dolayı iktidara karşı susmayı tercih etti ve/veya baskıyla susturuldu. Kamu yararı içeren önemli bilgiler halkla paylaşılamadı. Askeri dönemin baskıcı rejiminden kurtulalım derken, o rejimin çok daha ustalıkla (ve hastalıklı bir şekilde) taklit edildiği sivil bir dikta rejimi basın üzerinde baskı kuruyordu. Bürokraside yolsuzluk, bankacılık/finans sektöründe usulsüzlük, devlet

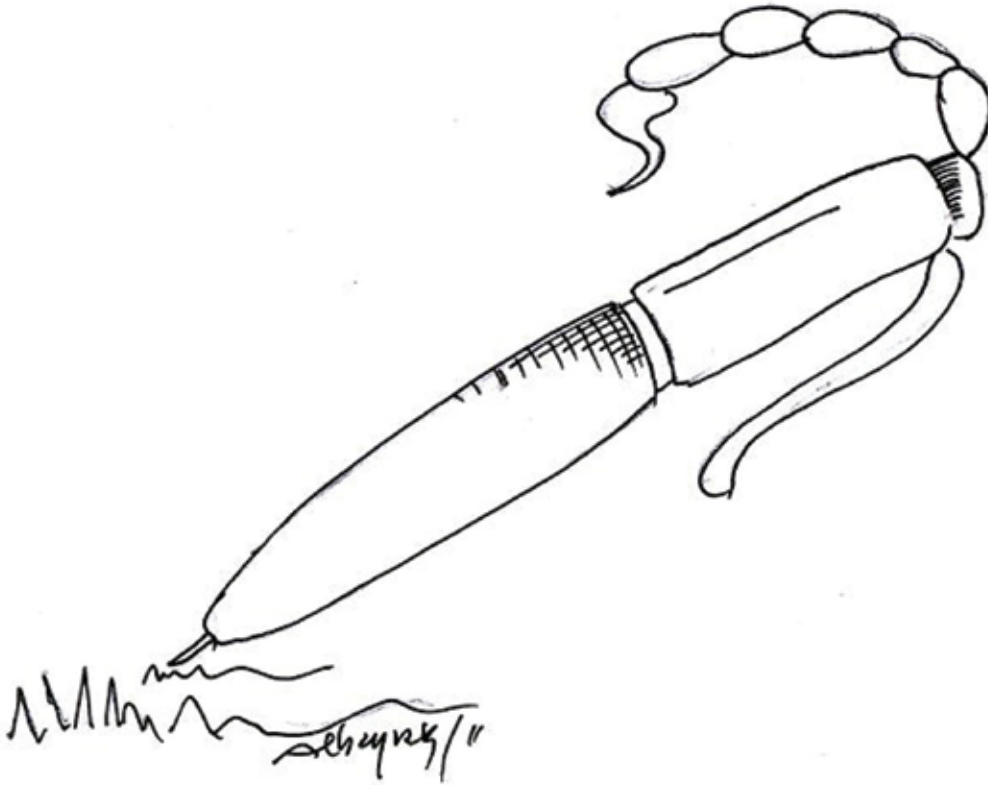
ihalelerinde rüşvet ve görevi kötüye kullanma konularında 2013 Aralık ayına kadar tek bir haber bile yayımlanamadı. AKP dönemi bir bakıma basında total kontrol çabası dönemi olarak da nitelendirilebilir. Bu dönemde Türkiye’de büyük medya sahipliği yapısı yeniden inşa edilmiş, hükümet yanlısı işadamları gazete-TV sahibi yapılmış, hükümet yanlısı olmayan gruplar ise ağır vergi cezaları veya ekonomik denetim tehditleriyle baskı altına alınmıştır. AKP döneminde çok önemli haberlerin kamusal alana girişi engellenmiş, devletin yanlış işlerini yazmaya niyet eden gazeteciler ya hapse atılmış ya da işlerinden edilmiş; hapse atılmayan, işinden de olmayan muhalif gazetecilerin ise kredibiliteleri yok edilmiştir. AKP döneminde basın ve ifade özgürlüğünü tehdit eden bir diğer uygulama da, Murat Akser ve Banu Baybars-Hawks’ın tabiriyle ‘onlinebanishment-online yasak-cezası’dır. Hükümet, başta Kürt medyası olmak üzere, internette hoşuna gitmeyen tüm içeriklere erişimi İnternet Üst Kurulu kararıyla engellemektedir. 2014 Ocak ayında internet yasasında yapılan genişleme ile Telekomünikasyon İletişim Bakanlığı ve Erişim Sağlayıcıların hiçbir mahkeme emri olmadan, gelen şikayet üzerine site kapatması veya içerik bloke etmesi mümkün hale getirilmiştir. Yazılı, görsel veya online, AKP iktidarı her çeşit medyada üretilen olumsuz haberleri engelleme konusunda attığı hızlı, sistematik ve

antidemokratik adımlarla bugüne kadar gelmiş geçmiş en uzman sansürcü haline gelmiştir.

Bugün geldiğimiz noktada, Türkiye medyasında şöyle bir görünüm var: Bir tarafta AKP yanlısı gazete ve televizyon kanalları var, diğer tarafta ise cemaat yanlısı medya. Yıllarca Türk siyasetinde devletin sesi olmuş olan Doğan Medya Grubu belki de tarihinde ilk kez nötr kalmış durumda. AKP yanlısı ve cemaat yanlısı medya karşılıklı savaşıyor. Ortada bir sürü yolsuzluk skandalından bahsediliyor, ama yolsuzluğa ilişkin delillerle uğraşan kimse yok. Başbakanın oğlu Bilal Erdoğan’dan başlayarak, dört bakanın ve oğlunun da adının karıştığı yolsuzluğun belgeleri daha çok sosyal medyada konuşlanmış medya cephelerinden servis ediliyor.

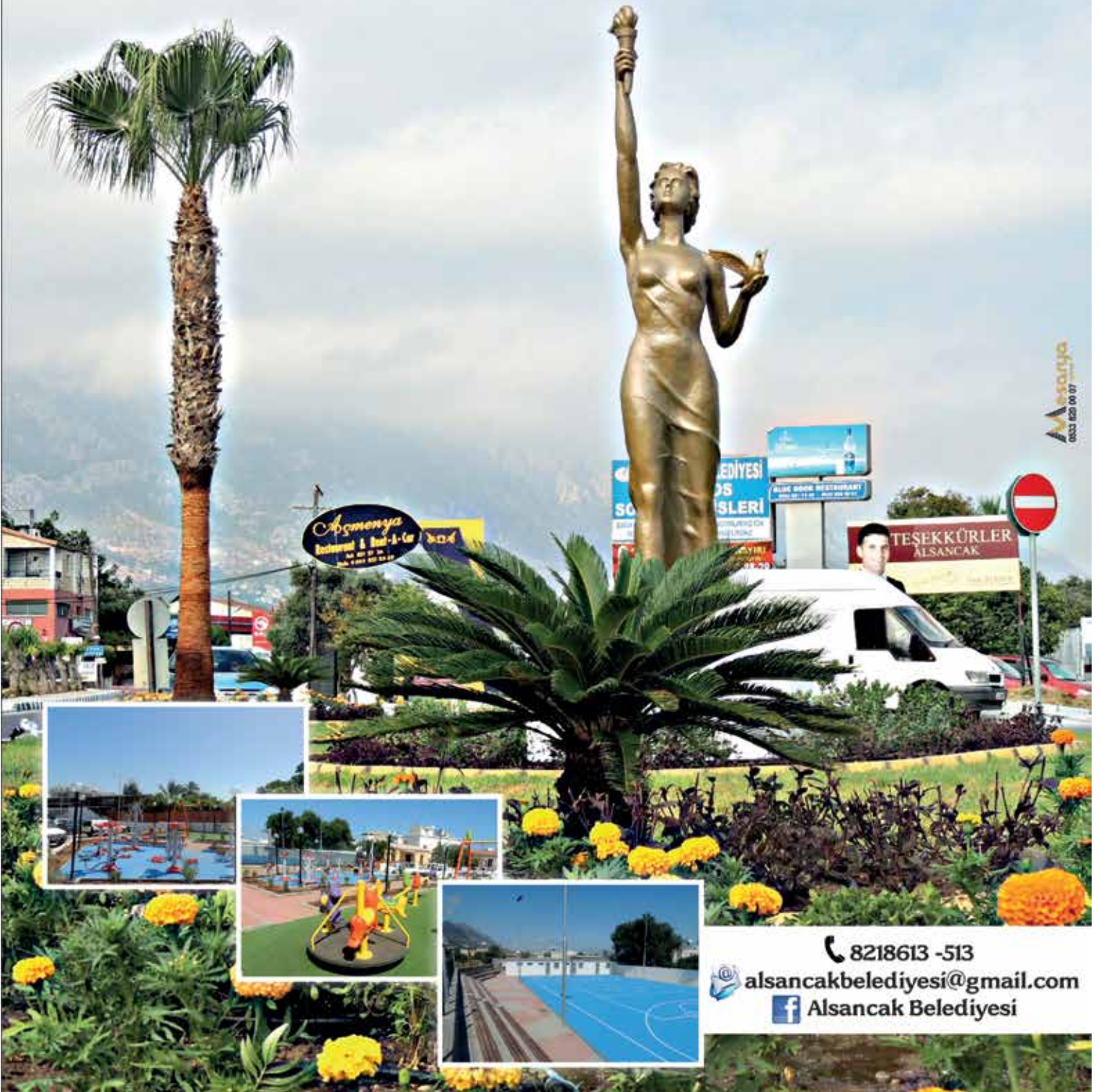
Cemaat medyası ve AKP medyasının asıl derdi güç savaşı. Emniyet kimin elinde olacak? MİT’i kim yönetecek. Bütün hesaplar bunun üzerine yapılıyor. Gücün karanlık tarafında birleştikleri anlaşılacak AKP ve cemaatin kutsal ittifakındaki çatırdama sayesinde, biz de bazı kirli gerçekleri öğrenme imkânı bulabiliyoruz. 7 Haziran seçimleri bu güç çatışması noktasında önemli bir aşama gibi görünüyor. Seçimin sonucu, hem medyanın hem de büyük yara almış olan hukuk alanının bu çıkmaz sokakta debelenip debelenmeyeceğine de karar verecek.

(Bu yazı Mayıs 2015’te kaleme alınmıştır.)

MEGA BİR KENTE DOĞRU...

Mesaryo
0332 823 00 07

☎ 8218613 -513

alsancakbelediyesi@gmail.com

f Alsancak Belediyesi

Kıbrıs Rum toplumunda basın özgürlüğü

Çeviri: Gözde E. KARADENİZ

Kıbrıs'taki gazetecilik, son yıllarda büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Kıbrıs Rum toplumunda gazetecilik, devlet radyo ve televizyon kanalları ile özel radyo ve televizyon kanallarının daha özgür hale gelmeye başladığı 1990'lı yılların başından itibaren etkileyici hale geldi. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, izleyen yıllarda Kıbrıs Rum basın-yayın organları, internet haberciliği (web news) ve sosyal medya aracılığıyla büyük ivme kazandı.

Bugün, Kıbrıs Rum basın-yayın organları bilgilendirme seçenekleri bolluğuna uğramıştır. 2008'de patlak veren ekonomik kriz, reklam sektörüne tam anlamıyla bağımlı olan gerek gazeteler, gerekse televizyon kanallarının devamlılığını sınava sokmuştur. Öte yandan da kamuoyunun internet gazeteciliğine yönelmesi, gazete satışlarını ciddi şekilde düşürmüştür.

Kıbrıs Rum basın-yayın organlarındaki gelişme, bilgi ve haber dağılımının ivme kazanması, çoğulculuk (plüralizm) ve gelişmeler karşısındaki eleştirel yaklaşımı tetiklemiştir. Kıbrıs Rum basın-yayın organları, demokratik diyalogun gelişmesine de katkıda bulunmuştur, ancak kalitelerini artırma ve kamuoyunun sözcüsü olma adına bağımsız denetim mekanizmaları olarak zemin kazanma yolunda farklı unsurlardan olumlu veya olumsuz etkilenmektedirler. Önemli noktalar, şahsi görüşüme göre aşağıdaki gibidir:

1- Çözülemeyen Kıbrıs sorunu:

Yarım yüzyıldır süregelen Kıbrıs sorunu, Kıbrıs gazeteciliğine adım adım gelişme getirmiştir. Kıbrıs sorunu, basın araştırmacılığına sıkı kanallar nüfuz etmiştir. Gazeteciler ve diğer basın-yayın organları, bazı durumlarda olayları, Kıbrıs sorununun çözümü müzakerecileriyle aynı bakış açısından aktarmıştır. Gazeteciler ve basın-yayın organları, kendi hükümetlerinin Kıbrıs sorununda izlediği politikadaki seçenekleri denetlemek olan birincil görevlerini sınırlandırarak, temsil ettikleri topluluğun tezini ve hükümetin çizgisini savunmaktadırlar. Bu yaklaşımla da, dönemin hükümeti tarafından kullanılan bir "resmi çizginin", bir retoriğin ve bir terminolojinin kurbanı olmaktadır. Daha önceleri, Kıbrıs sorunuyla ilgili gerginliğin hakim olduğu veya çözüm için çabaların yoğunlaştığı dönemlerde ise, yukarıda sayılanlar, şahısların veya bizzat gazetecilerin kendilerinin istekleri doğrultusunda (Kıbrıs sorununda sert çizgisi olanlar), basın-yayın organlarında yoğun şekilde yer almaktaydı. Bununla birlikte, Kıbrıs sorununun bazı boyutları (kayıplar gibi) yıllarca çekmede kalırken, uzlaşma çabaları gibi diğer boyutları da sistematik gerileme kaydetti. Kıbrıs Rum gazeteciliği, iç cephedeki anlaşmazlığın şekillendirdiği 2004-2008 yılları arasında büyük bir sınav verdi ve bazıları, propaganda malzemesi olarak kullanıldı. 2008'den sonraki dönemde ise, gazeteciliğin ve basın özgürlüğünün kalitesi hızla arttı. Bugün, gazetecilerin içerisinde bulunduğu ölçülü ve ciddi ortada, Kıbrıs sorununun basına yansiyiş şekli hem daha iyi hem de daha zengindir.

2- AB'ye Üyelik ve Derin Ekonomik Kriz:

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin iç hükümeti ile ilgili konularda yapılan serbest basın eleştirisi son 30 yıldır zaptedilmiş bulunmaktadır. Bununla birlikte, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin AB'ye üye olduğu 2004 yılından beridir, Kıbrıslı Rum gazeteciler, işlerine olumlu yansıyan Avrupalı tahriklerle karşı karşıyadırlar. Avrupa'da patlak veren ekonomik krizin ardından oluşan yeni koşullarla birlikte, gazetecilik dünyası adanın sınırları dışına taşan olaylarla daha fazla

haşır neşir olmaya başlamıştır. Euro grubundan bir haber bugün, bültenlerde, Bakanlar Kurulu'nun toplantısından daha sık yer almaktadır. Gazeteciler artık, Kıbrıs ve Avrupa'nın seçeneklerini kıyaslayabilme konumundadırlar. Basın eleştirisi, Kıbrıs'taki siyasi ve mali olgular karşısında, özellikle de rüşvet ve kötü yönetim prizması altında daha katı ve suçlayıcı bir hale gelmiştir. Basın-yayın organları bugün, kamuoyu karşısında daha fazla sorumluluk hissetmekte ve her gazeteci, her tür iktidarı sorgulamakta özgür hissetmektedir.

3- Siyasi Partilerin Etkisi:

Basın özgürlüğünde son yıllarda görülen artış, siyasi partilerin medya üzerindeki etkisinin azalmasıyla bağlantılıdır. Daha önceki dönemlerde, temel politikalar ile basın-yayın organları arasında doğrudan ilişki bulunmaktaydı. Gazeteciler, haberlerini sempaticileri oldukları veya sahipleri olan siyasi partilerin çizgisine göre "renklendirmekteydi". Bugün, toplumun gözü açılmış olup, siyasi partiler de sınırları konusunda daha bilinçli hale gelmiştir. Parti gazeteciliği geçmişte kalmış olup, bugün, toplumu daha az etkilemektedir. Devlet radyo ve televizyonu, iktidarda olan parti karşısında her zamankinden daha bağımsız hale

gelmiştir. Buna ek olarak, son zamanlarda partilere yönelik sert eleştiri ortamı doğmuştur ve bu da, basın-yayın organları arasında yayılan, şeffaflık ve hesap verme sorumluluğunun hakim olduğu genel bir talebin sonucudur. Yine de siyasi partiler, orantısız şekilde, haber bültenlerinde veya radyo programlarında, kamusal diyaloga erişim sağlamaya devam etmektedir. Gerek partilerin, gerekse teknokrat, bilim adamı ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin görüşlerinin kamu diyaloguna eşit şekilde nüfuz edebilmesi açısından, hem partisel, hem de toplumsal çok seslilik gerekmektedir.

4- Basında Keyfi Davranışlar

Kıbrıslı Rumların yaptığı gazetecilik, bugün, her zamankinden daha özgürdür. Ancak bilgi fırtınası ve haberin yayılma hızı, basında keyfi davranma vakalarını ciddi şekilde artırmıştır ve bu vakalar, olayların etik dışı yansıtılması; cinsiyet eşitliği, göçmenlik gibi taze konular hakkında bilgi sahibi olunmaması, kamuoyunu etkileme çabası ve üstünkörü haber yazımından kaynaklanmaktadır. Kıbrıslı Rum gazeteciler, gerçeği farklı bakış açılarıyla irdeleme ve yazdıkları her kelimenin sorumluluğunu taşıma gibi gazetecilik ilkelerine dönüş yapmak zorundadır.

Avrupa Birliği ve basın özgürlüğü

Gldener SONUMUT
NTV Brüksel Temsilcisi
guldener.sonumut@ntv.com.tr

Avrupa Birliği'ne ye ülkeler basın özgürlüğü alanında gelmiş oldukları noktaya ulaşmak için birçok badireden geçtiler. Mücadele önce ulusal düzeyde sergilendi. Avrupa içerisinde basın özgürlüğüne yönelik olarak hukuki zemini oluşturan bir çerçevenin oluşması için, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından kurulan Avrupa Konseyi'nin insan hakları sözleşmesini hayata geçirmesi beklendi. Bu erevede, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan ifade özgürlüğü, basın özgürlüğünü de kapsayan bir madde. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, basın özgürlüğüne yönelik ihlalleri, her zaman Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 10'uncu maddesi gereği değerlendirir.

Bir gazeteci için, ifade özgürlüğünün hukuki açıdan teminat altına alınması yeterli bir unsur değerdi. Zira gazetecilerin hukuki güven altına alınmasına önem verdikleri bir başka boyut da, kaynakların güvenliği. Bilindiği üzere, bir gazetecinin en önemli «katmadeğeri» haber kaynağıdır. Bu yüzden haber kaynağına yönelik olarak teminatı oluşturacak hukuki ereve, ifade özgürlüğü kadar önemlidir.

Haber kaynaklarının güvenliği de zaten gazetecilik ve/veya muhabirliğin «etik değerleri» arasında yer alan bir kavram. Bir diğer deyişle, gazeteci, kamu düzeni çerçevesinde kendi mesleğini icra edebilmesi için bazı özgürlüklere sahip olmasına, gerek okuyucularına ve kamuya gerekse mesleğine yönelik olarak da bazı ykmllklere sahiptir.

Ülkelerin içinde buldukları sosyal, hukuki ve ekonomik durumun basın özgürlüğüne yönelik müspet veya menfi

etkileri de yok değer. Keza basın özgürlüğü, kanun devleti ve hukuk devletinde ancak sağlıklı bir şekilde işleyebilir. Bir ülkede düzenin kanunlar tarafından belirlenmesi ve bu kanunların eşit bir şekilde, herkese aynı şekilde uygulanması sayesinde ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü sağlanabilir. Adaletin az veya olmadığı ülkelerde, temel hak ve özgürlüklere yönelik olarak da eksiklik bulunuyor ve bu çerçevede doğal olarak basın özgürlüğü alanında söz konusu ülkeler dünya sıralamasında alt sıralarda yer alıyorlar.

Avrupa Birliği'ne ye ülkeler arasında, basın özgürlüğü alanında son derece heterojen bir dağılım bulunuyor. Basın özgürlüğünün hukuki zeminini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi, ye ülkelerde eşit bir şekilde uygulanmadığı gibi, uygulamadaki yorum farklılıkları, AB içerisinde basın özgürlüğü konusundaki çeşitliliği oluşturuyor.

Hukuki Zemin:

Birleşmiş Milletler'in İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde ifade özgürlüğü ve bu bağlamda basın özgürlüğüne yönelik olarak içtihat teşkil edecek maddelerin bulunmasına karşın, Avrupa'nın temel olarak aldığı yasal dayanak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi 2 fıkradan oluşur.

1. Her fert ifade ve izhar hakkına maliktir. Bu hak içtihat hürriyetini ve resm makamların müdahalesi ve memleket sınırları mevzu bahis olmaksızın, haber veya fikir almak veya vermek serbestisini ihtiva eder. Bu madde, devletlerin radyo, sinema veya televizyon işletmelerini bir müsaade rejimine tabi kılmalarına mni değerdir.

2. Kullanılması vazife ve mesuliyeti tazammun eden bu hürriyetler, demokratik bir toplulukta, zaruri tedbirler mahiyetinde olarak, mill güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya mme emniyetinin, nizamı muhafazanın, suçun önlenmesinin, sağlığın veya ahlkn, başkalarının şöhret veya haklarının korunması, gizli haberlerin işşasına mni olunması veya adalet kuvvetinin üstünlüğünün ve tarafsızlığının sağlanması için ancak ve kanunla, muayyen merasime, şartlara, tahditlere veya müeyyidelere tabi tutulabilir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de her fırsatta, 10'uncu maddenin bu iki fıkrasına dayanarak sürekli olarak

özgürlükçü yorumlarda bulunmaya özen gösterirken, hukukun üstünlüğü ile yönetilen bir devlette, basın özgürlüğünün ayrıcalıklı bir yeri olduğunu hatırlatır. Buradaki sınırlama Amerika Birleşik Devletleri Anayasası'nın birinci ek maddesinde yer alan "Kongre herhangi bir dini kurmak için, uygulamasını yasaklamak için, ifade ve basın özgürlüğünü ya da insanların barışçıl bir şekilde toplanmasını ve devlete acılarını anlatmasını kısıtlamak için kanun çıkartamaz." Avrupa'da aksine, ırkçılığı nefreti körükleyen ifadeler, yayımlar, editoryal politika, basın özgürlüğü içerisinde yer almadığı gibi, özgürlük paradoksu olarak da tarif ediliyor. Burada, özgürlük ve demokrasi, özgürlüğe aykırı bir düzen ve söylemi hayata geçirmek için kullanılan kelimeler ve sarfedilen cümleler ve eylemler olarak değerlendiriliyor ve buna sınırlama getiriliyor. Bu sınırlamalar bazı AB ülkelerinde çok katı uygulanıyorsa da (Fransa, Almanya, Belçika) bazı AB ülkelerinde ise ulusal mahkemeler bu konuda son derece esnek ve «tahammülkar» bir tutum sergilemeyi tercih ediyor (Macaristan-Yunanistan-İngiltere gibi).

Haber kaynaklarının korunması:

Haber kaynaklarının korunması, ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü kadar önemli bir mesele. Zira, gazetecilik etiği, gazetecinin haber kaynağı ile olan ilişkilerini, habere olan yaklaşımını, kaynaklarının ciddiyetine yönelik olarak bir dizi hak ve yükümlülük öngören bir protokol.

Avrupa Gazeteciler Federasyonu tarafından 23-24 Kasım 1971'de şekillenen Münih Deklarasyonu, gazetecilerin yükümlülükleri ile haklarına yönelik olarak ilk ciddi çerçeveyi oluşturuyor.

Münih Deklarasyonu, habercilere 10 yükümlülük ve 5 hak tanıyor.

İfade özgürlüğünün haberci boyutu tabii ki bu unsurlar ile sınırlı değil. Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde, habercilerin hakları sadece hukuka dayalı ve mahkemelerce korunan bir hak değil, aynı zamanda meslek örgütleri ve sendikaların da sahip çıktığı ve korumak ile yükümlü olduğu bir hak.

Habercinin mesleğini özgürlük çerçevesi içerisinde icra etmesinin önemi ne kadar fazla ise haberlerini yayımladığı zeminin de özgür ve bağımsız olması bir o kadar önemli. Bu hukuki çerçeve, basına yönelik olarak baskı veya sansürün uygulanmasını engellemiyor.

Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde, basına yönelik uygulanan baskılar yok değil. Avrupa Birliği'ne üye her ülkede tabu sayılan konular bulunuyor ve mutlak özgürlük söz konusu değil.

Devlet sırlarının ifşası konusunda zaman zaman Fransa, Almanya veya İngiltere'de yaşanan dönemsel tartışmalar dışında, basın kuruluşlarına yönelik baskı unsuru son derece "modern" ve "medenî" bir hal alıyor. Bunları sıralamak gerekirse:

- 1- Reklam ajansları veya reklam verenler.
- 2- Haber kaynağı ile yakınlaşma ve yakınlık süreci.
- 3- Özel hayatın gizliliği adı altında yapılan kanuni düzenlemeler.
- 4- Toplumsal "tabular".
- 5- Verimlilik ve hız arayışı.

Tüm bu düzenlemelere rağmen, Avrupa ve Dünya'daki meslek örgütü kuruluşları, Avrupa Birliği'ndeki ifade özgürlüğü konusundaki gelişmeleri takip ediyor. 2014 yılına ilişkin AB sıralamasında Kuzey ülkeleri ligin üst sıralarında yer alırken, Avrupa Birliği'nin ağır topları olarak bilinen İngiltere, Fransa ve Almanya da ligin ancak ortalarında yer alıyorlar. Akdeniz ülkeleri de AB içerisinde sınıfta kalan ülkeler kategorisindedirler. Bu çerçevede bir değerlendirme yapmak gerekiyor; Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'ne göre; 2014 yılında Finlandiya AB'ye üye ülkeler arasında basın özgürlüğü alanında 1'inci konumda. Hollanda 2'nci, Lüksemburg 4'üncü, Danimarka 7'nci ve İsveç 10'uncu sırada. Çek Cumhuriyeti 13'üncü sırada yer alırken, Almanya 14'üncü sırada, Polonya 19'uncu sırada ve Slovakya 20'inci sırada yer alıyor.

Belçika 23'üncü sırada yer alırken, Güney Kıbrıs Rum Kesimi 25'inci sırada, ekonomik kriz ile boğuşan Portekiz 30'uncu sırada, İngiltere Litvanya'nın arkasında 33'üncü sırada, Fransa ise 35'inci olan İspanya'nın 4 sıra altında bulunuyor. Dünya genelinde Amerika Birleşik Devletleri 46'ncı, Japonya'nın da 59'uncu sırada yer aldığını düşünürsek, dünya sıralamasında AB'ye üye ülkelerin genel konumu hiç de fena sayılmaz. İtalya 2014 yılında 7 sıra yükselerek 40'inci sırada yer almasına karşın, Romanya 45'inci, Macaristan 64'üncü, Yunanistan 99'uncu ve Bulgaristan 100'üncü sırada yer alıyor. Macaristan'da 2010 yılında iktidara gelen Viktor Orban hükümeti basına yönelik olarak Kopenhag kriterlerine son derece uzak olan ve tehlikeli boyutlara gelen kısıtlayıcı düzenlemelerde bulundu. Bulgaristan'da gazetecilerin hayati tehlikeleri bulunurken, Yunanistan'da da ekonomik krizden doğan kurumsal boşluk, basın kuruluşlarının sermaye sorunu, geçim sıkıntısı ülkeyi sıralamaların oldukça altına itmiş durumda.

Unutmayın ki habercinin dostu olmaz: Ya haber kaynağı vardır, ya da rakibi!

Kıbrıslı Türklerde basın özgürlüğüne vurulan üç “ölümcül” darbe

Halil PAŞA
hpasha1@gmail.com

1958 yılının 24 Mayıs’ında gazetesi *İnkılapçı*’da yaptığı yayınlar nedeniyle sürekli tehdit alan **Fazıl Önder** dükkanında çalışmaktayken, üstelik de güpegündüz ve de herkesin gözü önünde vurularak öldürüleceğini hiç düşünmemişti sanırım.

Önce ateş ettiler. Vurulmuştu. Ancak cinayeti gerçekleştirecek kişinin elindeki silah tutukluk yapınca, yaralı haliyle çalıştığı tezgahından doğruldu. Ve az önce kendisine ateş eden maskeli şahsı kovalamaya başladı. Tam yakalayacaktı ki, cinayete gözcülük yapanlardan diğeri arkadan koşarak yetişti ve hançerini Fazıl Önder’in sırtına sapladı. Yere yıkılan Fazıl Önder, yarım saate yakın kanlar içerisinde can çekti. Az ötede Selimiye Cami ve Bandabuliyi vardı. Kıbrıslı Türklerin hiçbirisi ona yardım etmeye cesaret

Fazıl ÖNDER

edemedi. Sadece kanlar içerisinde kıvranırsa onu seyretmekle yetindiler. Basın özgürlüğü yaratılan “*korku ortamı*” sayesinde yerde kanlar içerisinde kıvranırsa ama kimsecikler ona elini uzat(a)mıyordu. Yıllar sonra orada bulunan ve

göz göze geldiği halde kanlar içerisindeki Fazıl Önder’e yardım edemediğini bir radyo programında (1) itiraf eden bir yoldaşı ile o yıllarda gazetelerin basın özgürlüğünün nasıl yerlerde sürünür olduğunu daha iyi anlayacaktım.

Birinci kuşak Kıbrıslı Türk solundan Fazıl Önder, sanırım basın özgürlüğü uğrunda ilk siyasi cinayete kurban verdiğimiz kişi oldu.

* * *

1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti ilan edilir. İki Kıbrıslı Türk kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti’nin yaşamasından ve bağımsızlığından yanadır. Ahmet Muzaffer Gürkan ile Ayhan Mustafa Hikmet, Cumhuriyet gazetesini kurarlar. Yani gazetenin hem sahibi, hem de yazarıdır.

Çıkardıkları gazetede, adanın bölünmesine de (Taksim), Yunanistan’a ilhakına da (Enosis) karşı çıkan yazılar yayınlamaya başlarlar. İki cemaat arasında düşmanlığa yol açacak, adanın bölünmesine veya ilhakına karşı her türlü eylem ve provokasyonları, gazetelerinde yayınlamak için açığa çıkarmaktan kaçınmayacaklarını ilan ederler.

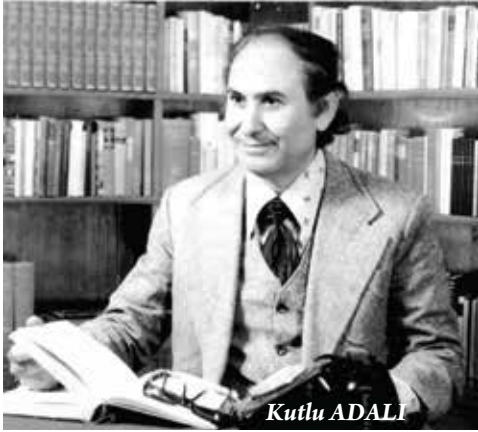
O yıllarda Kıbrıslı Türklerde, hem mevcut siyasal parti ve hem de yayınlanmakta olan günlük gazeteler, Kıbrıs Türk Liderliği’nin denetimindedir.

Kıbrıs Türk Liderliği ise girişte de yazıldığı üzere, adanın Türkiye’ye bağlanmasının en iyi siyasi çözüm yolu olduğunu düşünmekte ve bu amaçla, gerek kurdukları siyasal parti, gerekse sahipleri olduğu gazeteler kanalıyla, Kıbrıslı Türk cemaatinin siyasal ve sosyal hayatını kontrol edip yönlendirmeye çalışmaktadırlar.

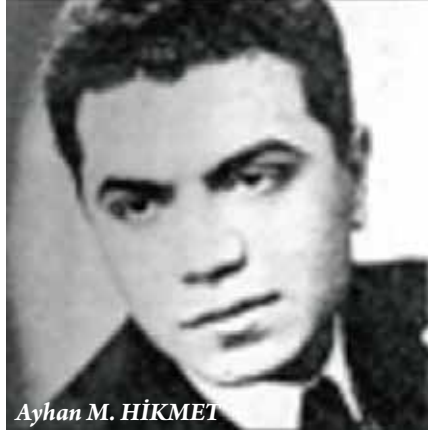
Cumhuriyet Kıbrıslı Türk liderliğine muhalefet etmekle karşı karşıyadır.

Kıbrıs Türk Liderliği’nin, radyo ve televizyon tekelinden henüz yoksun olduğu o yıllarda, Kıbrıslı Türkler arasında siyasal düşüncelerini en etkili bir biçimde ifade edeceği araçlardan birisi de elbette günlük yayınlanan gazetelerdir. Yakın zaman öncesinde yaşanmış ve faileri yakalanmamış bir Fazıl Önder cinayeti ile hemen arkasından “Birinci Kuşak Kıbrıslı Türk Solu”nun başına gelen felaketler ortadayken, Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuş olsa da, basın özgürlüğünden bahsetmek mümkün değildir.

“ Basın özgürlüğü yaratılan “korku ortamı” sayesinde yerde kanlar içerisinde kıvranırsa ama kimsecikler ona elini uzat(a)mıyordu ”

Kutlu ADALI

Ayhan M. HİKMET

Ahmet M. GÜRKAN

Peki bir gazete yazarı ya da sahibi “basında özgürlük sınırlarını zorlarsa” ne olacaktı?

Bu elbette ucunda ölüm olan tehlikelerle dolu riskli bir girişim olurdu.

Nitekim öyle de oldu.

Cumhuriyet gazetesinin sahibi avukatları ölüme götüren olay, 24 ve 25 Mart 1962 tarihlerinde Lefkoşa'nın Bayraktar ve Ömerye Camilerine konan bombaların faillerini açıklayacaklarını, 23 Nisan tarihli gazetelerinde manşete çekip duyurdukları gün oldu. Muzaffer Gürkan akşamüzeri evinin garajında arabasından çıkmak üzereyken iki yanında pusu kurmuş Teşkilat elemanları tarafından, çapraz ateşe tutularak orada öldürüldü.

Ayhan Hikmet'in ölümü gece yarısı ve çok daha barbarca gerçekleştirildi.

Cinayetin bu kısmıyla ilgili sözü Ahmet An'ın anlatısına bırakalım şimdi: “... Ayhan'ın eşi, patlayan silah sesinden ürperti ile uyandığını ve karşısında, yüzü örtülü bir şahsın yandaki yatakta uyuyan kocasını vurduğunu görünce, şaşkına döndüğünü söyledi. Vücutuna dört kurşun attıktan sonra, kapıda duran maskeli bir başka kişi de yatağa yaklaşarak, yatak içinde kıvranmakta olan Ayhan'a dört kurşun daha attı... Bu vahşi cinayet karşısında çaresiz kalan kadın, katiller kaçtıktan sonra kocasının yardımına koştu. Kolları arasında can çekişen kocası acı acı yüzüne bakıyordu... Doktor çağırmaq için telefona koşan Ayhan'ın eşi, telefonun çalışmadığını gördü. Telefon telleri önceden kopartılmıştı. Biraz sonra Ayhan, eşinin kolları arasında gözlerini yumdu.”

* * *

Kutlu Adalı ise cinayete kurban giden gazetecilerin **en son faili meçhule havale edilmiş** olanıdır.

Kıbrıs'ın kuzeyinde askerinin başında bulunduğu polis teşkilatına hükmettiği, siyasi hükümetlere danışmak zorunda görmediği yılların Başbakanı Hakkı Atun'un, Kutlu Adalı'nın Yenidüzen gazetesinde üzerine gittiği bahse konu St. Barnabas Kilisesi'ne yapılan ve askeri personel tarafından gerçekleştirildiğini dillendirdiği baskın olayını gazetelerden öğrendiğini itiraf ettiği bu olayın üzerine ısrarla gitmesi.

Haberin yanı sıra, aldığı telefon tehditlerine karşın, konuya ilişkin düşüncesini ısrarla dile getirmeye çalışması... Basın özgürlüğünü zorlaması...

Kutlu Adalı'ya ölümü getirdi. Üzerinden yıllar geçtiği halde hala faili meçhul kalmış bu cinayet yıllar sonra bir Türkiye gazetesinde kısaca şöyle yorumlanmış:

“6 Temmuz 1996'da Kutlu Adalı, Lefkoşa'daki evinin önünde vurularak öldürüldü. Bu tarihte Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanlığı'nın başında fanatik milliyetçi Korgeneral Hasan Kundakçı vardı. Ayrıca, Sivil Savunma Teşkilatı'nın başında da Albay Galip Mendi bulunuyordu.

Kutlu Adalı davasının AİHM'de görüşülmesi sırasında ifadesine başvuru olanlardan biri olan Mendi, daha sonraları Kıbrıs'ta yeni bir göreve atandı. 2000'de tuğgeneral rütbesiyle Güvenlik Kuvvetleri Komutanı oldu. Aynı tarihte Albay Namık Koç da Sivil İşler Başkanlığı'na getirildi.” (2)

* * *

(1)Kanal Sim'de, Sami Özusul'un sunduğu programa katılan Fazıl Önder'in arkadaşının anlatısından.

(2)Birgün gazetesi 22.06.2008

Kıbrıstürklerde basın özgürlüğüne darbelerin kısa kronolojisi:

1891: *Zaman* gazetesini çıkaran Arap Ahmet Konağı sahibi ve Kavanin Meclisi üyesi Derviş Paşa, padişahı överken kendisine verilen paşalık ünvanı, gazetede padişahı eleştiren yazılarından sonra geri alınır.

6 Mart 1893: *Kıbrıs gazetesini* yayımlayan *Küfzade Asaf bey*, padişah yanlısı gazetesini bir süre sonra Jön Türkçüler lehinde yazılarla donatır. Bunun üzerine çok geçmeden İstanbul'da dönemin Osmanlı "Dahiliye Nazırı"nın (İçişleri Bakanı-H.P.) emriyle gazetesini kapatır. Bundan dolayı da kendisine İstanbul'dan düzenli bir tahsisat bağlanır.

1896: Önce *Kokonoz* adlı *dergi*, bir yıl sonra da *Akbaba dergisi* yayınlanır. Bu hiciv (yergi) ve mizah dergileri padişah karşıtıdır ve sahibi, yayıncısı ve aynı zamanda yazarlığını yapan *Ahmet Tevfik*'in başına çok işler açar. Abdülhamit devrinde Anadolu'ya gidişinin yasaklandığı söylenir.

1899: *Feryat gazetesini* yayınlanır. Padişah karşıtı Jön Türk yanlısıdır. Gazeteyi kapatan sahibi Hocazade Osman Enveri'ye devrin Osmanlı yönetimi tarafından tahsisat bağlanır.

3 Mart 1900: *Mirat-ı Zaman* isimli ilk taş baskı bu haftalık gazetenin yayıncısı, daha önceki yıllarda hiciv ve mizah dergilerinin yayıncısı *Ahmet Tevfik* olup, hem işçiliğini hem yazarlığını hem de patronluğunu üstlenen yaratıcı bir kişi olarak basın tarihine adını yazdırır.

8 Eylül 1920: *Söz gazetesini* yayınlanmaya başlar. Bir süre sonra Türkiye Cumhuriyeti kurulur ve gazetenin kapanacağı 1942 yılına kadar Türkiye'den gönderilen matbaa ile ilk defa Latin harflerle yayın yapmaya başlar. Tabii ki yayınlarını, gazeteye maddi yardımını esirgemeyen yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti lehinde yapar.

14 Mart 1942: *Halkın Sesi gazetesini* kuruldu. Sahibi Kıbrıstürk cemaatine uzun yıllar liderlik yapan *Dr. Fazıl Küçük*'tür. Söz gazetesinin bıraktığı yerden devralıp, dönemin Türkiye Cumhuriyeti Konsolosluğu'nun yardımlarıyla devam eder. Kıbrıstürklerle Kıbrıslırumların bir arada yaşamalarından yana değil ama adanın bir kısmının Türkiye'ye bağlanmasını, Taksim'i savunur. Kıbrıstürk Solu'na şiddetle karşı çıkan yazılar yayımlar.

1948: *İstiklal gazetesini* yayın hayatına girdi. Siyasal partisini kurma hazırlığındaki *Necati Özkan* dönemin Kıbrıs Türk Liderliği ve TC Konsolosluğu ile ters düşen yayınlar yapmaya başlayınca önce ikaz edildi. Sonra Türkiye ile ticari şirketi (THY acenteliği-H.P.) alınıp başka birisine verildi. Sonra TC Konsolosluğu'nun da parmağı olduğu bir olayda bir gece önu kesilerek dövüldü. En son da dükkanları yakılmak suretiyle gazete çıkarması da engellenmiş oldu.

1948: İlk kez Lefke'deki "Büyük Maden Grevi" sırasında grevdeki işçilerin topladığı maddi yardımlarla, önce grevi destekleyip sonra vazgeçen Kıbrıs Türk Liderliği'nin gazetelerine karşı işçiler *Emekçi gazetesini* yayın hayatına sokarlar. Ancak Kıbrıs Türk Liderliği, Emekçi gazetesini

yaptığı bir yayından dolayı mahkemeye verip kapatılmasını sağlarlar. İlerleyen yıllarda gazetenin sahibi *Ahmet Sadi Erkut*, kendisine TMT tarafından yapılan suikastten eşi ile birlikte yaralanarak kıl payı kurtulur ve Londra'ya göç etmek zorunda kalır.

1957: *İnkılapçı gazetesini* yayın hayatına girer. Gazetenin sahibi ve yazarlarından *Fazıl Önder*, Kıbrıs Türk Liderliği'nin siyasi politikalarını eleştirdiği için, önce dönemin Kıbrıs Türk Liderliği'nin kontrolünde çıkan gazeteler tarafından tehdit edilir. Daha sonra Lefkoşa'da Selimiye Cami'nin karşı sokağında ve herkesin gözü önünde güpegündüz önce tabanca, sonra da arkadan hançerle katledilir. Bu cinayette gözler TMT'ye çevrilir.

1962: *Akın gazetesini* yayın hayatına girer. 1963 Aralığında çatışmalar başladığında yayınına ara vermeyen tek gazetedir. Ancak dönemin Türkiye derin devletinin adadaki temsilcisi Bayraktarlığa (nam-ı diğer Bozkurt-H.P.) sormadan yayın yapan sahibi Kemal Akıncı bu gerekçeyle hapse atılınca gazeteyi basmaktan vazgeçer.

1962: İki avukat *Ayhan Hikmet ve Muzaffer Gürkan, Cumhuriyet gazetesini* yayınlamaya başlarlar. Yeni kurulan Kıbrıs Cumhuriyetinin yaşaması için Kıbrıs Türk Liderliği'ne karşı sıkı bir muhalefet yaparlar. Lefkoşa'da camilerde patlayan bombaların Kıbrıstürkler tarafından konduğunu ve bunu planlayıp örgütleyenlerin isimlerini açıklayacaklarını söyledikleri günün gecesinde evlerinde siyasi cinayete kurban giderler. Failleri bir türlü bulunamaz.

1990: Özgürlük dergisi sahibi Hürrem Tulga'nın Göçmenköy'de evi önündeki arabası bombalanarak havaya uçuruldu. Faili meçhul kaldı.

Ağustos 1991: *Yeni Kıbrıs Partisi* kurucusu ve *Yeniçağ gazetesini* yazarı *Alpay Durduran*'ın evinin önünde park edilmiş arabası bombalandı. Faili Meçhul

Mayıs-1994: *Yenidüzen gazetesini* yazarı ve dönemin müsteşarı *Hasan Erçakıca* evinde ailesiyle uyurken bomba atıldı. Bombalama faili meçhule havale edildi.

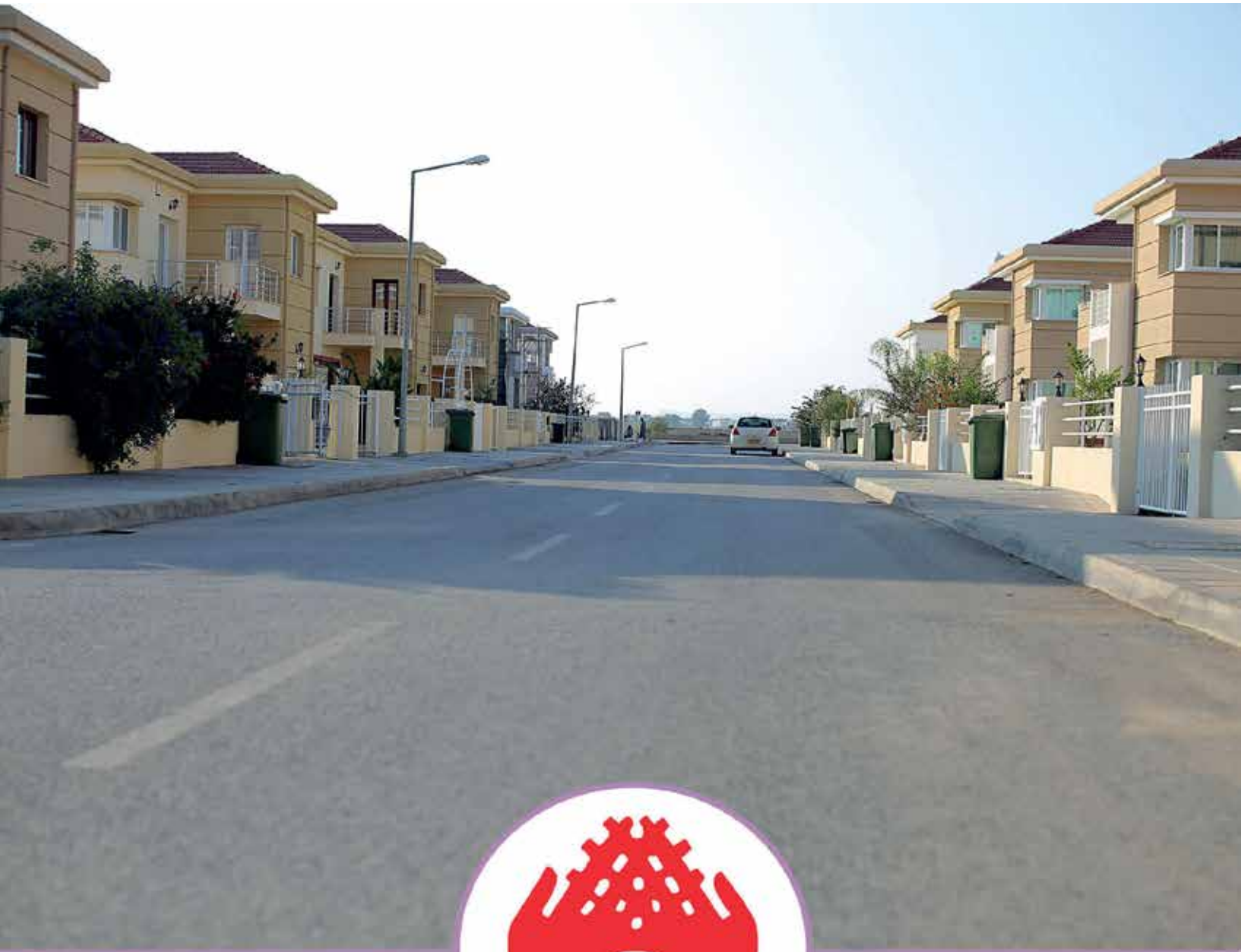
6 Temmuz 1996: *Yenidüzen gazetesini* yazarı *Kutlu Adalı* evinin önünde kurşunlanarak öldürüldü. Cinayet işlendiğinde Kutlu Adalı St. Barnabas'ta TC derin devletinin de karıştığı bir baskının perde gerisini araştırmakta ve gazetede bu köşe yazılarından dolayı tehdit almaktaydı. Cinayet faili meçhul kaldı.

Kasım 2000: *Avrupa* (sonradan Afrika olur-H.P.) gazetesini matbaası bombalandı. Faili yok

Mayıs 2001: *Avrupa gazetesini* yeniden bombalandı.

Temmuz 2002: Başta *Afrika gazetesini* sahibi *Şener Levent* olmak üzere gazete yazarları dönemin Genelkurmayı'na bağlı KKTC GKK Komutanı General Ali Nihat Özeyranlı'nın talimatıyla, gazetenin yayınları da gerekçe gösterilerek, ani baskınlarla, casusluk suçlamasıyla tutuklanıp içeriye atıldılar. Ancak kısa süre sonra öyle bir şey olmadığı ortaya çıktı ve gazeteciler serbest bırakıldı.

Mayıs 2006: *Afrika gazetesini* yazarı *Ali Osman Tabak*'ın evi önünde park edilmiş arabasının lastik bölümünde fitili ateşlenmiş ama patlamamış bir bomba bulundu.

**Kent İNSANDIR,
Kentimi ÇARPITMA
“İZİNSİZ YAPILAŞMAYA
GÖZ YUMMA”**

“Normal” özgürlük

Aysu Basri AKTER
aysu_basri@yahoo.com

Kuzey Kıbrıs, Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü’nün 2015 endeksine bakacak olursak, hele Türkiye ile kıyaslarsak, basın özgürlüğü sıralamasında çok kötü değil...

Ama 180 ülke arasında ancak 76. sırada yer alıyor ve “kayda değer sorunları olan ülkeler” arasında sıralanıyor.

Güney Kıbrıs 24. sırayla tatmin edici durumda olarak işaretlenirken, listenin sonlarında yer alan Türkiye 149. sırayla “çok ciddi sorunları olan ülkeler” arasında gösteriliyor.

Türkiye, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Gambiya, Irak gibi ülkelerle aynı sırada...

Hindistan, Ürdün, Etiyopya’dan daha kötü durumda...

Bağımsız bir sivil toplum kuruluşu olan ve her yıl belli kriterler üzerinden basın özgürlüğünün ne durumda olduğunu gözler önüne seren endeks, 20 farklı dilde yayınlanıyor.

Temel olarak 7 ana kritere göre sıralanan ülkeler, gazeteciler, insan hakları örgütleri ve araştırmacılar gibi değişik paydaşlara gönderilen 87 soruluk bir anketle değerlendiriliyor.

Ana kriterler arasında, haber kaynağına ulaşmadan, haber üretiminin alt yapı kalitesine, medya kuruluşlarının şeffaflığından, çok sesliliğe ve internet

bağımsızlığına kadar birçok unsur göz önünde bulunduruluyor.

Ve tabii ki gazetecilere uygulanan şiddet izleniyor.

Türkiye bütün bu açılardan son derece kötü durumda. Bugün hapiste olan onlarca gazeteci yanında, sırf sosyal medyada paylaştıkları kişisel görüşleri nedeniyle işlerini kaybeden de onlarca gazeteci var, Türkiye’de.

Ve daha bu makale hazırlanırken, bunlara eklenen yenilerinin haberleri gelmeye devam ederken, müebbetle yargılanan, gazetecilik yapmaları engellenen, yüzlerce gazetecinin mesleksiz kalmalarına neden olan bir ortam yaşıyor, Türkiye.

Bu yaşananlara baktığımızda kendimizi şanslı sayabiliriz.

Ancak Kuzey Kıbrıs’ın kendine has koşulları içinde özellikle medyanın kurumsallaşamamasının ciddi dezavantajlarını yaşadığımız, ekonomik bağımsızlığın olmadığı anda otosansüre kurban olduğumuz gerçeğini de gözardı etmemek gerek.

Daha geçtiğimiz günlerde en çok kazanan, en büyük medya kuruluşu olarak bilinen Kıbrıs Medya, “ekonomik “ nedenlerle çalışanlarının işine son verdi.

Belli dönemlerde işten çıkarmaların sıklıkla yaşandığı bir kurumda her şeyden önce verimli ya da özgür koşullarda gazetecilik yapmak mümkün olmaz. Her an arkanızı kollamak zorunda olduğunuz bir ortamda, ister istemez otosansüre kurban gidersiniz ki bu mesleki açıdan en kötüsüdür.

Diğer taraftan ekonomik bağımsızlığını yakalamayan kurumlar ki, Kuzey Kıbrıs’ta çok sayıda medya kuruluşu çok dar bütçelerle yönetilmeye çalışılıyor, mutlaka biryerlere, reklam ya da kaynak yaratana, bağımlı kalırlar.

O yüzden bazı haberler sadece bir değil, birkaç önemli kuruluş tarafından hiç görülmezler.

Bazı olaylar hiç araştırılmazlar.

Bugün kurumsal olarak medyaya reklam veren bazı şirketlerin, bunu sırf stratejik amaçlarla yaptıklarını açıklıkla görebiliyoruz.

Şirket size bu haberi yayınlama demeye gerek duymadan, siz otosansür altında geçirdiğiniz sıkı süzgeçle suya sabuna dokunamaz hale geliyorsunuz.

Sendikalaşmanın temel olarak kamuda olması nedeniyle, özellikle özel sektör çalışanlarının hakları ne yazık ki, bir bildiri sınırında savunulabiliyor. Yasal haklar korunamıyor, yasaların uygulanıp uygulanmadığı denetlenemiyor.

Dar ekonomik bütçelerle çalışan birçok kurum, profesyonelleşmeyi, meslek içi eğitimi sağlayamıyor. Bu mesleki gelişmemişlik yanında, ciddi dejenerasyona da neden olan etkenlerin başında geliyor.

Hemen her seçim döneminde sadece medya kuruluşlarına değil, bizzat kişisel olarak gazetecilere dağıtılan “paralar” ya da “menfaatler” konu oluyor. Ve aslında küçük bir ülkede olmanın avantajıyla herkes de

birbirini biliyor. Biliyor olmasına rağmen sistem bunu dışlamak yerine normalleştiriyor.

Bu küçük ülkenin yapılaşan bu sorunları yanında geçmişinde hâlâ temizleyemediği şiddet ve cinayet olayları da karnemizde duruyor.

Her yıl sembolik törenlerle andığımız Kutlu Adalı ile Ahmet Muzaffer Gürkan ve Ayhan Hikmet cinayetleri de farklı karanlık dönemlerin derinliklerinde kaldı. Gazetelerin bombalanması gibi, bu cinayetleri de normalleştirip yolumuza devam ettik.

Ve Kuzey Kıbrıs'ta hâlâ gelişmekte olan medya, bunlar üzerine kuruldu. O yüzden her şeye baktığımızda 76. sıranın çok da kötü olduğunu düşünmüyorum.

Yine de buradan bakıldığında ağır sansür altında olduğunu düşündüğümüz bir adım ötemizdeki Güney Kıbrıs'ın neden 24. sırada olduğunu ve aramızda bu farkın neden doğduğunu da anlamakta fayda var.

Yoksa basın özgürlüğü denilen, normalleştirdiğiniz görünmez kalıpların içinde yaşamaz.

Hariçten gazel

Cenk DİLER
cdlefkosa1965@hotmail.com

K KTC Anayasası'nın 24'üncü maddesinde; Düşünce, Söz ve Anlatım Özgürlüğü başlığı altında şu tanımlama mevcuttur:

(1) Herkes, düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahiptir; kimse, düşünce ve kanaatlarını açıklamaya zorlanamaz. Düşünce suçu yoktur.

(2) Herkes, düşünce ve kanaatlarını, söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Bu hak, herhangi bir resmi makamın müdahalesi ve Devlet sınırları sözkonusu olmaksızın, kanaatını anlatma, haber ve fikir alma ve verme özgürlüklerini kapsar.

(3) Söz ve anlatım özgürlüklerinin kullanılması, yalnız ulusal güvenlik, anayasal düzen, kamu güvenliği, kamu düzeni, genel sağlık, genel ahlak yararı için veya başkalarının şöhret veya haklarının korunması veya bir sırrın açıklanmasının önlenmesi veya yargının otorite veya tarafsızlığının sürdürülmesi için gerekli ve yasanın koyduğu yöntemlere, koşullara, sınırlamalara veya cezalara bağlı tutulabilir.

Basın İş Yasası, gazeteciyi şöyle tarif etmektedir. "Gazeteci", basılı, elektronik, görsel ve işitsel medya dâhil olmak üzere herhangi bir ve/veya birden fazla iletim yolu aracılığıyla yayılması amacıyla haber, bilgi, fotoğraf ve yorum toplanması, hazırlanması işlerini yapan ve esas geçim kaynağı bu iş olan basın çalışanını anlatır. Basın Kartı Tüzüğü'nde ise; "Gazeteci", yerli veya yabancı

bir basın-yayın kuruluşunda, kadrolu, sözleşmeli veya telif ya da ücret karşılığında, yazar, yönetmen, muhabir, kameraman, fotoğrafçı, karikatürist ve benzeri sıfatlarla, haber alma, işleme, iletme veya görüş, fikir belirtme görevi üstlenen, kamuoyunun haber alma, öğrenme, bilgilenme ihtiyacını yerine getiren ve asli işi ile başlıca geçim kaynağı bu olan kişilerdir.

Sanırım bu tanımlamaları okuyunca, yazımın başlığını neden "Hariçten Gazel" olarak koyduğum daha net anlaşılmıştır. Çünkü "bu iş" benim asli işim değil ve geçim kaynağım emeklilik maaşımdır. Bir basın-yayın kuruluşunda; kadrolu, sözleşmeli de değilim. Demek ki "gazeteci" de değilim. Bunu baştan kabul ediyorum. Bu sığfata sahip olmak o kadar da kolay değildir. Halk yararına, halk için, halk uğruna görev yapan tüm haber alma, işleme, iletme veya görüş fikir belirtme görevi üstlenen, kamuoyunun haber alma, öğrenme, bilgilenme ihtiyacını yerine getiren insanlara sonsuz bir saygı duyuyorum.

Tanımlarından yararlandığım iki yasaya uygun olmasam da sanırım Anayasamızda yapılan tanıma uymaya çalışıyorum. "Herkes, düşünce ve kanaatlarını söz, yazı, resim veya başka yollardan tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir." İşte bu! Bunu kim engelleyebilir ki? 24'üncü maddenin 3'üncü fıkrasına aykırı davranmazsanız, kimse. Peki, hal gerçekte böyle mi? Engel, sadece burada sayılan yasaklardan mı ibaret? Sanırım pek de bu kadar basit değil!

Yukarıda ve daha birçok yasada sayılan sınırlandırmalar dışında, "fikir yayıcılar"ın daha başka "engellenme" yöntemleri de mevcuttur. 1940'lı yıllardan kalma yasalarla kişileri ne kadar koruyup kollayabilirsiniz ki? Hele çalışanların ekmek paralarını, patronlarının silah yapıp, alınlarına dayamalarına ne denmeli? Geçim derdine düşmüş bir basın emekçisinin "rasyonel" haber vermesi sizce garantide mi? İş güvencesiz biri ne kadar sağlıklı, tarafsız, bağımsız bilgileri kamuoyuna aktarabilecektir? Reklam pastasından pay kapma "eleştiri" sınırlarını ne kadar sıklaştırır? Partizanlık, popülizm her yerimize, kanımızın son damlasına işlemişken "özgür ve güçlü" sesler ne kadar yükselebilir?

"Bekâra eş boşamak kolaydır" diyenler haksız da sayılmazlar. Belki geçim kaynağım ve asli işim

bu olmadığından dolayı bu kadar rahat konuşup yazabiliyorum. Anayasal bu hakkımı kullanırken tabii ki kitle iletişim kanallarını kullanıyorum. Bugüne kadar yazı yazdığım gazete ve sabahları konuştuğum televizyon kanalından “tek bir” engelleme ile karşılaşmadım. Burada her iki kuruma da teşekkür etmek boynumun borcudur.

Hiç mi engelleme ile karşılaşmadım? Çok! Ama hepsi “vız geldi tırıs gitti” Neden mi? Yöneticiler arkamda sağlam durdu da o yüzden...

Hep doğruları söylerseniz, bunları belgelere dayandırarsanız, istikrarsızlık gösterip zikzaklar çizmezseniz, alınıp satılmazsanız, yöneticileriniz kişilikli ve karakterliyse ve bir şeyleri “kayıp” etmek uğruna arkanızda durursa; hiçbir engel sizi durduramaz! Yukarıda saydıklarım yanında galiba da “Basın Özgürlüğü” bu anahtarlarla sağlanabilir.

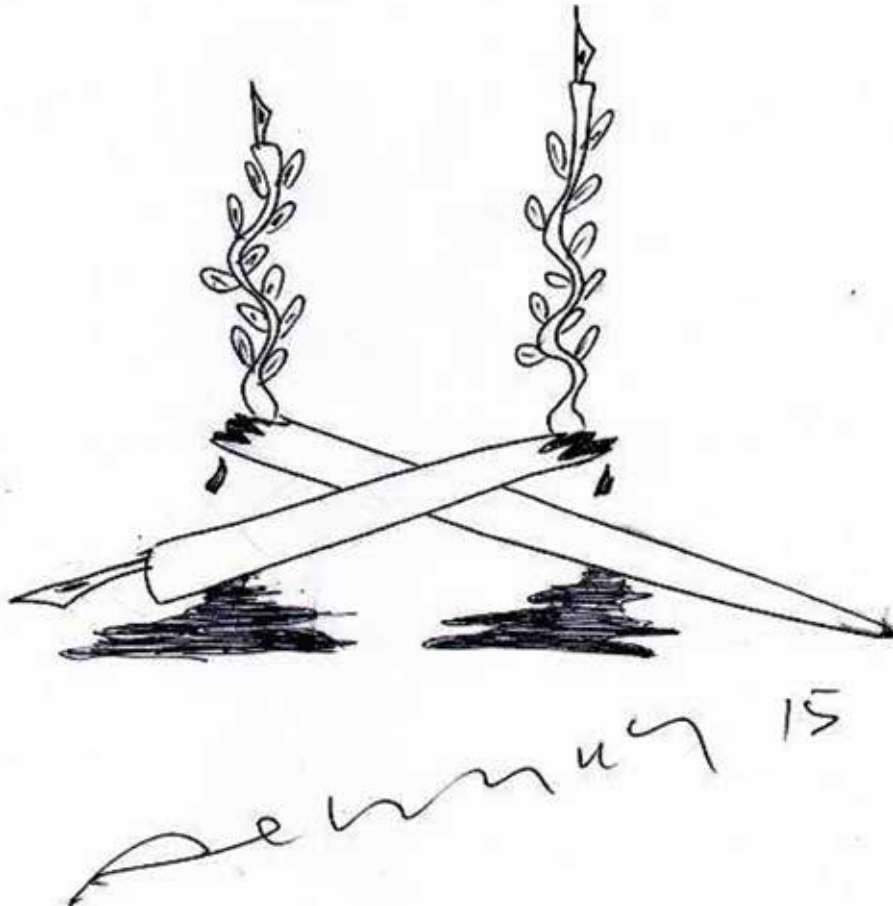
“Basın Özgürlüğüne Müdahaleci Müdavimleri” de bunu görerek ve “ustalarına” çekecekleri vıcık vıcık yağ oranını ne kadar da artırırsalar, derileri grassodan yılan derisi gibi kayganlaşsa da sonuçta başarılı olamayacaklardır.

Seçim dönemi bunu bizzat yaşayanlardan biri olma

şerefine eriştim. Çok önemli makamdaki biri “Cenk Diler o kanalda olduğu müddetçe oraya adımımı atmam” buyurdular. Duyurulan program tanıtımı, alınan randevuya rağmen, buluşma gerçekleşmedi. Buyurdularıyla da kaldılar. Susturulmam için araya onlarca aracı koydular. “Dik duruşlu” Yönetim Kurulu Başkanı Sevgili Sibel Tatar sayesinde “emellerini” gerçekleştiremediler. Yapılmaya çalışılanlara hep gülüp geçtim. Ama onlar pek de gülemediler. Sonuç hüsrana oldu. Bu işlerin “Organizatör”ü de basından “çıkma” idi. “Gazeteci” değilim dedim ama; özgürlük, insan hakları, demokrasi, adalet, hak, hukuk konularında onun gibilere “bin bastığımı” söylemem de sanırım mütevazılığı elden bırakma anlamına gelmeyecektir. Şimdi biz DEĞİŞİM yolunda tam gaz ilerlemeye devam ederken, onlar “Basını Özgürsüzleştirme” çabaları sayesinde ters tepen çarkın altında kalıp, başarısızlıklarının verdiği elem ve ıstırapla, düştükleri çöplükte debelenmeye devam edecekler.

Onlara, “Basın Özgürlüğü”nün kullanıldığı ve kullanılmaya devam edildikçe de, hep kalacakları “oralarda” selam olsun!

Doğruları ve “sadece doğruları” söylemeye her zaman devam edelim. Ettikçe “özgürlük” hep bizimle olacak.

Övgü dolu demokrasi ve medyadaki seçim

Vatan MEHMET
fustat_r@yahoo.com

K KTC’de ‘demokrasi’ hem içeride; hem de yeri geldikçe dışarıdan sürekli övülen bir değer olarak yıllardır dikkat çeker.

Oysa gazeteyi mahkemeye veren sendika tipi bile vardır ülkemizde...

Daima vurgulanan yalan-yanlış demokrasi övgüsü nedeniyle, bir klişe olarak zaman içerisinde demokrasinin neredeyse ‘popüler kültür’ ya da ‘kitle kültürünün’ bir teması olduğunu zannetmek dahi mümkündür.

Yani gülünç demokrasi sayıklayışlarımız, popüler bir şarkının listelerde yer almasına benziyor demek istiyorum. Çünkü bugüne kadar KKTC siyasal yaşamında “demokrasimizi” Sağ’dan övenler fiilen ‘partizanlığı’

pekiştirdiler; Sol’dan yüceltenler ise ‘ateş-kes’ halini bir manada meşrulaştırarak içselleştirilmesine neden oldular, dersem biraz abartmış olurum belki ama bir hakikate de işaret etmiş sayılırım.

Demokrasinin bir alâmeti olarak KKTC’de basın özgürlüğünün uluslararası kriterlere göre Güney’deki komşularımız kadar olmasa da Türkiye’den en az iki gömlek üstün oluşu da işte bu anlatılan yüce ‘demokrasimizin’ bir alameti, bir delili, muhakkak bir işareti olarak daima dillendirilir...

Bu dillendiriş gerçekten de hayret vericidir! Zira KKTC’de gelişmiş (!) övgü dolu demokrasinin ‘üleşme düzeni’ içinde nasıl olur da her şeyi yıktığı; değil tek bir siyasi sorumlunun tek bir bürokratin dahi herhangi bir döneme ait kusurundan, ihmalinden

yargılanmayışı izahı zor bir çelişkidir.

“Demokrasimiz ile el ele kol kola yürüyen ‘sürekli istikrarsızlığın’ bir nedeni de basının bizzat kendisi gibi görünüyor. Yalnızca haber içerikleriyle değil, yazarlar üzerinden ‘yorumlar’ da günlük siyasal didişmeyi beslemenin ötesine geçemiyor. Nitekim bizde basın tarihi, basın emekçilerinin nezaretinde özellikle seçim dönemlerinde ‘satılıklar’ ile ‘gönüllüler’ arasında bir paylaşım dengesi içinde arz ediyor.”

İşte demokrasimiz ile el ele kol kola yürüyen ‘şaşmaz istikrarsızlığın’ bir nedeni de ‘özgür’ basının bizzat kendisi gibi görünüyor. Yalnızca haber içerikleriyle değil, yazarlar üzerinden

‘yorumlar’ da günlük siyasal didişmeyi beslemenin ötesine geçemiyor.

Nitekim bizde basın tarihi, basın emekçilerinin nezaretinde özellikle seçim dönemlerinde ‘satılıklar’ ile ‘gönüllüler’ arasında bir paylaşım dengesi içinde arz ediyor.

Her şeye rağmen demokrasimiz, Girne’de antik limanın içinde bulunduğu utanç verici vahim durumu düzeltmeye yetmese de hem Sağ’ın hem de Sol’un 40 yıllık geleneksel tabelalarını Cumhurbaşkanlığı seçiminde tokatlamıştır.

Basına rağmen demokrasiyi işleten halk, zorunlu olarak ‘ya nizam ya değişim’ diyen alternatifine yönelmiş, hatta zannedilenin aksine Kıbrıs sorununu hiç nazar-ı dikkate

almamış, tamamen iç siyasal dinamiklerin tetikleyişiyle Mustafa Akıncı'yı Cumhurbaşkanı seçmiş, bir sosyal medya fenomeni zannedilen Kudret Özersay'a da demokrasi garantörü CTP kadar teveccüh etmiştir... Oysa basın geneli Cumhurbaşkanlığı seçim propaganda süreci içinde tarandığında kazanan iki aktöre nazaran kaybedenler daha çok müspet yorumlara konu olmuş, daha etkili puntoları süslemiştir...

Öte yandan 'tek egemenliği' bir türlü izah edemeyen UBP, klasik 'egemenlik' kavramına sarılarak Onursal Başkanı'yla vedalaşmış, CTP de son dönemde ayyuka çıkan disiplinsizliği ile yitirdiği özünün bedelini olağanüstü kurultayda 'kendine gelmek' vaadiyle ödemiştir.

Tüm dinamiklerin tahlile değer pek çok nedeni olabilir ve irdelenebilir. Ancak büyük resimde ortaya çıkan şey, toplumun mevcut siyasetle önce yerel seçim ile referandumla, ardından da Cumhurbaşkanlığı seçimleri ile restleşmesidir.

İşleyen ve aynı anda işlemeyen demokrasi çarkı içinde basın, ne hak ettiği asil yerde kalabilmiş, ne de olması gereken yerde durmasını becerebilmiştir.

Toplum özellikle seçim dönemlerinde medyaya siyasetçiye baktığı gibi yani 'bakalım ne yalanlar atacaklar' diye bakmakta, bu merak ve dalga ile izlemektedir. Bunun Türkiye'de daha bariz oluşu ise bizi, yani KKTC medyasının genelini yanıltmaya devam etmektedir.

“ Basına rağmen halk, zorunlu olarak 'ya nizam ya değişim' diyen alternatifine yönelmiş, hatta Kıbrıs Sorununu hiç nazar-ı dikkate almamış, tamamen iç siyasal dinamiklerin tetikleyişi ile Mustafa Akıncı'yı Cumhurbaşkanı seçmiş, bir sosyal medya fenomeni zannedilen Kudret Özersay'a da demokrasi garantörü CTP kadar teveccüh etmiştir. ”

Bir odak olarak yanılan medya

Tüm adayların devlet kanalında ekran karşısına aynı anda medenîce çıkabildiği –olaysız, heyecansız, hatta slogansız- 2015 Cumhurbaşkanlığı seçiminde, siyaseti ve siyasetçiyi gösteri unsuru haline getiren geleneksel medya yanılmadı sadece...

Partiler, MYK'lar, PM'ler ve onları besleyen analistler de tıpkı anketler gibi çuvalladı. Bir sonraki olası genel ya da erken seçimde, sille çok daha sert olacaktır.

UBP ve CTP'de tüzük değişiklikleri ile kurultayların ne denli kurtarıcı olacağı ise şimdilik meçhuldür...

Siyaset bu denli darmadağınken; toplum belki de hiç olmadığı kadar partileri bu denli dışlama eğilimi gösteriyorken siyasete mahsus hataları ve siyasetçiye has egoları gazete sayfalarına, televizyon ekranlarına taşımaya ve neredeyse topluma inat köhne bir anlayışla besleyen tavırsız medya, geleneksel yanlışları hala yer yer savunmakta ve siyasetçi gibi -belki de ondan da zavallıca- toplum nazarında güç kaybetmektedir...

Belki de bu, 'şeffaflaşma' denen zorunlu ve kaçınılmaz sürecin ya da bebek yaştaki demokrasimizin olağan bir parçasıdır...

Kamu yararı yerine siyaset ve iktidar ilişkileri içinde şekillenen medya, ünlü 4'üncü kuvvet etkisini ne denli sürdürecektir doğrusu bilemiyoruz...

Nispeten medyanın buna mahkumiyeti de içinde bulunduğumuz sistemin makul ve affedilebilir bir yönünü zımnen anlatır.

Hem sosyal medyanın daha demokrat oluşu, belki de onun bir ticaretgâh olmayışı nedeniyledir ama özelliği olmayan siyaset kadar niteliksiz medya gücü de muhakkak bu şekliyle erimeye, sonsuz bir âhenkle kendisini tekrar etmeye mahkumdur.

Özellikle Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ait olduğu parti tabelasına sandıkta 'ihânet etme' eğilimi pek çok haklı sebeple bu denli bârizken, medyanın belli sebeplerle bazı adaylara sadakati itibarının zedelenmesine neden olmuştur.

Öte yandan 2015

Cumhurbaşkanlığı seçimleri anketlerin değil sapma, açıkça çuvalladığının da son resmi oldu.

Öyle ki yerli ve yabancı anketler son birkaç seçimdir o denli yanıldılar ve belki de yanılmaya

çalıştılar ki, artık hiç bir surette hiçbir seçimde 'parekendecilik' yapamazlar.

Yapılırsa da bunun öyle ya da böyle bir 'algı operasyonu' olmadığını kimse kimseye anlatamaz. Medyanın bir odak olmaktan -kamu yararı şerefine-

“ Siyaset bu denli darmadağınken, toplum belki de hiç olmadığı kadar partileri bu denli dışlama eğilimi gösteriyorken siyasete mahsus hataları ve siyasetçiye has egoları gazete sayfalarına, televizyon ekranlarına taşımaya ve neredeyse topluma inat köhne bir anlayışla besleyen tavırsız medya, geleneksel yanlışları genel olarak hala yer yer savunmakta ve siyasetçi gibi -belki de ondan da zavalıca- toplum nazarında güç kaybetmektedir. ”

vazgeçmesi için her şeyden evvel anketlerin siyaseti değil aslında bizatihi medyanın itibarını zedelediğini anlaması gerekiyor.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde demokrasi figürü medya, yandaşlığını 'şirinliği içinde' gizlemeye dahi çalışmamıştır. Belki de bu durum hiç de kafaya takılacak, hakkında fikir yürütülmeye değer bir şey değildir. Belki de herkesin bildiği, gördüğü, duyduğu bu somut örnekten âzade ahvâl, medyadan siyasete toplumun esas resmidir..

Değişim cesaret, onu hissetmek ise ancak eski ifadesinin anlamı karşılayacağı surette 'basiret' ister.

Medya âdil değilse de 'basiret sahibi' olmak zorundadır. Özgürlük ve tarafsızlık ise belki bundan sonraki bir bahis...

GELENEKSEL

47. İSKELE FESTİVALI

TRADITIONAL İSKELE FESTIVAL

03-12 TEMMUZ 2015

03RD - 12TH JULY 2015

07 Temmuz

Ahmet Selçuk
İLKAN

Hakan
ALTUN

09 Temmuz

Sinan
YILMAZ

10 Temmuz

Hüsnü
ŞENLENDİRİCİ

09 Temmuz

Grup
RAST

12 Temmuz

Kubilay
AŞIK

06 Temmuz

Mabel
MATİZ

12 Temmuz

Fadıl
Ayhan BAŞKAL
BAŞKAL

06 Temmuz

İSKELE BELEDİYESİ

Basın özgürlüğü ve kamusal alan

Yrd. Doç. Dr. Aysu ARSOY
Doğu Akdeniz Üniversitesi
Görsel Sanatlar ve Görsel
İletişim Tasarımı Bölümü
İletişim Fakültesi Öğretim
Üyesi
aysu.arsoy@emu.edu.tr

Medyada basın özgürlüğü ve özel hayatın korunması konularında hatırı sayılır ihlallerin sıkça tekrarlandığını gözlemliyoruz. Bu gibi durumlar gazete ve gazetecilerin sorumlulukları hem etik hem de yasal zeminde sorgulatırken, eksikliklere de işaret etmektedir. Halkı bilgilendirmek adına basın ahlâkı ve kültürüne, (gazeteci/yazar) mesleğe olan itibar ve güveni zedelemektedir. Yürürlükteki anayasada “Basın Özgürlüğü” aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

Basın Özgürlüğü

Madde 26

1. Yurttaşlar için basın ve yayın özgürdür, sansür edilemez.
2. Devlet, basın, yayın ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak önlemleri alır.
3. Basın ve haber alma özgürlüğü, kamu düzenini, ulusal güvenliği veya genel ahlaki korumak, kişilerin, şeref, haysiyet ve haklarına tecavüzü, suç işlemeye kışkırtmayı önlemek veya yargı görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak için yasa ile sınırlanabilir.
4. Yargı görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, yasa ile belirlenecek sınırlar içinde, mahkeme veya yargıç tarafından verilecek kararlar saklı kalmak üzere, olaylar hakkında yayın yasağı konamaz.

Basın ve Özel Hayatın Gizliliği

“Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanlarının Korunması” Yasa Tasarısı’nın yeterince tartışılmadan, eksikler içererek yürürlüğe girdiğini savunanların başında gazeteciler gelmekteydi. Yasayla, gazetecilerin haber kaynakları, haber alma/verme özgürlüklerini sınırladığı, halkı

bilgilendirmek adına suç işledikleri algısı gündeme yerleşirken, İnternet ve sosyal medyanın “kamusal alan mı?”, paylaşılan içeriklerde “haber değeri” ve “kamu yararı var mı?” tartışmasını beraberinde getirdi. Önerilen değişiklikler yasayla gazetecilerin özgürlüklerini güvence altına alırken, “yeni medya ortamında basın yayın organları, gazeteciler ve editörler haberlerinde bireylerin özel hayatını korumak için ne kadar özen gösteriyor?” sorusunu sormak gerekiyor.

“Özel Hayatın Gizliliği” konusunda anayasadaki tarif şöyledir:

Madde 19(1)

“Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Adli kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır.”

Basında özel hayatın gizliliğine saygı gösterilmeyen bir örnek ile anlatayım. Mağusa’da faaliyet gösteren yerel bir gazete, sosyal medya sitesi Facebook’ta profil açarak Mağusalılara arkadaşlık gönderir. Arkadaşlık teklifini kabul edenlerin profillerinden, “mutlu anlarını temsil eden” fotoğraflar toplanır ve gazetede yayımlar. Fotoğraflarını gazetede gören veya duyan bazı bireyler arasında özel hayatlarına saygı gösterilmediği belirtilerek, Medya Etik Kurulu’na “İznil alınmadan Facebook profilimden fotoğraflarım çalındı, haber verilmeden gazetede kullanıldı” diye şikayette bulunulur. Özel hayatlarını korumak adına endişeli olanların yanında, aynı olayda medyada yer almaktan memnuniyet duyanlar da vardı.

İnternet gazetelerinde, “kurumsal (sosyal medya) profillerinde künye/kimlik tanımı yapılmaması, arkadaşlık isteğini kabul eden kullanıcılara, amaçlarından birinin paylaştıkları albüm ve fotoğrafları gazete/gazetecinin yayın organında kullanmasına izni vermek anlamına geldiğini duyurmaması/uyarmaması, basın ahlakına uygun olmadığı gibi bireylerin özel hayatını izinsiz ifşa etmesindeki kamu yararı nedir? Etik bir durum mudur? Suç teşkil eder mi?” sorularını içinde barındırır.

Kamu yararını daha iyi anlayabilmek için Medya Etik Kurulu, İngiliz Basın Şikâyetleri Komisyonu kamu yararı deklarasyonunu örnek göstermiştir. Buna göre:

1. Bir suçu, suistimali ya da yolsuzluğu ortaya çıkarmak;
2. Halk sağlığını ve güvenliğini korumak;

3. Toplumun yanıltılmasını engellemek.”

‘İnternet ve sosyal medya kamusal alandır’ diye savunanların düşünmesi gerek noktalar şunlardır: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde halkın bilgi edinme hakkı kapsamında özel hayat, resmi görevi olan bir siyasetçi, devlet adamı vb. ile resmi görevi bulunmayan arasında ayırım yapıyor. Kısaca resmi olmayan, bireylerin özel yaşamı kamu çıkarını ilgilendirmez diye belirtilen kararlar vermiştir. Olay kamuya açık bir alanda gerçekleşmiyorsa, yolsuzluk, güvenlik, toplumu yanıltan konular yoksa, gazetecinin izinsiz veya özensiz özeli ifşa etmesi nedir?

Basın özgürlüğü ve İnternet gazeteleriyle ilgili öne çıkan sorunları şöyle sıralayabiliriz:

1. Haber sitelerinde künye ve iletişim bilgilerinin eksik tanımlanması;

Künye bilgisi kimlik kartı gibidir. Basın Yasası’nda da tanımlanarak yasal hale getirilmelidir. Bu sadece etik bir sorun değildir. Yasal bir açıktır.

2. Haberlerin özetlenerek ilgili haber sitelerine link verilmesi;

Medya kuruluşları tarafından üretilen ilgili haber sitesine link verilmemesi haberi aşırım olarak görebiliriz. Gazete/gazeteci/yazar için haberin telifi ve fikri mülkiyet hakları uygulanmalıdır. Bu başlık altında belirtmek istediğim bir nokta daha var. Linklerin ilgi çekmesi için haberi yansıtmayan yanıltıcı başlıkların atılmasıdır, ki bu da haberin doğruluk ilkesi ile çelişir.

3. Açık isimlerinin haberde kullanılması;

Haber suçu kanıtlanmamış zanlı hakkındaysa, açık isim suçsuz olan bireyleri mağdur duruma düşürmektedir.

4. Fotoğraf ve görsel kullanımı;

İnternet ve sosyal medya sınırları olan kamusal alanlardır. Haberi desteklemek için İnternet’ten alınan görselin okuyucuyu yanıltmaması için temsil olduğu ve kaynağı (belli ise) belirtilmelidir. Bireylerin sosyal medya profillerinden alınan fotoğrafların izinsiz kullanılmasına sadece etik bir sorun gibi yaklaşılmamalıdır. Paylaşılan görselin içeriğinde bireylerin adreslerinin ifşası, açık seçik veya uygunsuz görüntüleri, mağdurların toplum içinde fişlenmesiyle sonuçlanabilir. Mahremiyet “Özel hayatın ve hayatın gizli alanlarının korunması” çerçevesinde korunmalıdır. Medya mağduriyetleri yeniden üretilmemelidir. ‘Şikayet gelirse kaldırırız’ mantığı yerine, teknolojiye herkesin ulaşamadığını varsayarsak, haber siteleri bu tür haberlere yer verirken, bireylerin özelini dikkate alan yazarlar/editörler tarafından yeniden kaleme alınmalıdır.

5. Eleştiri sınırları;

Hakaret, kin, nefret söylemleri insan haklarına karşı işlenen suçlardandır.

Günümüzde İnternet ve sosyal medya haber almak için en sık kullanılan kitle iletişim araçlarıdır. Tüm iletişim araçları gibi İnternet gazeteleri “Kamu”ya hizmet eder. Bu araçların biçimleri gazetecilik meslek ilkelerini değiştirmez...

Özel hayat ve basın özgürlüğü

Dilek KODAN
d_kodan@hotmail.com

Basının özgürlüğü nerede başlar, özel hayatın gizliliği nerede biter... Bu soruyla giriştik söyleşimize... Bir yanda özel hayatın gizliliği alanına ilişkin hak ve özgürlükler, diğer yanda basın özgürlüğü... Medya Etik Kurulu eski Başkanı Süleyman İrvan'la basın yönünden olayı irdelerken Hukukçu/CTP-BG Milletvekili Tufan Erhürman ile de yasal zemini konuştuk...

İrvan, “Yürürlükte olan Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Korunması Yasası’nda değişiklik önerdik ve 30 Nisan 2014 tarihinde bu yasa önerisi, komite tarafından Meclis’e sevk edildi. Üzerinden 13 ay geçti, değişiklikler geçmedi” derken, Erhürman ise , gecikme ile ilgili durumu şöyle açıklıyor: “Bilişim suçları ile çok yakından ilintili olduğu için Özel Hayatın Gizliliği Yasası, dedik ki, Bilişim Suçları da gelsin komitenin önüne, ikisini birlikte ele alalım. İkisinde de basın özgürlüğü lehine yapacağımız düzenlemeler birbirine paralel olsun.”

Süleyman İrvan:

“Önce yürürlükte olan yasadaki kısaca söz edeyim. Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Korunması Yasası, 24 Şubat 2014’te Meclis’te oy birliğiyle kabul edildi. Anayasa’da var olan ama yasası henüz yapılmamış bir konuydu. Yasa yapıldı, Meclis’ten geçti, Cumhurbaşkanı’nın onayından sonra da Resmi Gazete’de

yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yasa birkaç farklı alanda düzenleme yapıyor. Birincisi; haberleşmenin ve özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi... Diyelim ki bir mektup var, birisi açtı okudu veya e-postaya girdi. İçeriği öğrenen kişi, hafif bir suç işlemiş olur ve üç yıla kadar hapsi istenir. Bu içeriği kaydederse veya fotoğrafını çekerse o zaman suç artıyor, böyle devam ediyor.

Bunun dışında ikinci bir şey de kişiler arasında aleni olmayan konuşmaların dinlenmesi veya kayda alınması. Araştırmacı gazeteciliğin önemli araçlarından birisi kayıttır. Mesela bir restorana gittiniz orada bir grup oturuyor, yemek yiyor ve siz oradaki kompozisyondan şüphelendiniz gazeteci olarak. Birarada olması doğru olmayan insanlar birarada oturuyor. Diyelim ki bir bakan ve bir iş adamı. Gizlice kaydettiniz. Konuşmalar da bir ihale ile ilgili olsun. Bu yasaya göre; aleni olmayan-ilan edilmemiş bir görüşmeyi kayıt, suç teşkil ediyor. Bu durumda gazeteci ne yapacak? Bir başka önemli düzenleme alanı özel hayatın gizliliğini ihlal. Tabii ki özel hayatın korunması gerekiyor ama peki özel hayat nedir? Bu yasadaki tanım kısmında özel hayat tanımlanmamış. Az önce verdiğimiz örnekte olduğu gibi kuşkulu olan kişiler birarada ise bu acaba özel hayata girer mi, girmez mi? Bunların ifşası olabilir mi? Olursa acaba gazeteci bundan ne kadar etkilenir?

Öncesinde benim bu yasa çalışmaları hakkında hiç bilgim yoktu. Bu konunun görüşüleceğine dair bir

“Eğer kamu yararı söz konusuysa o zaman gazetecilik faaliyetini engelleyemezsiniz. AİHM’in bu konuda çok sayıda kararı var. Kamu yararını gerekçe göstererek özel hayatın gizliliği konusunu sınırlandırıyor”

haber okuyunca, Meclis’in sayfasına girip bu yasa önerisini inceleme gereği duydum. O zaman Yenidüzen gazetesinde okur temsilcisiydim. Konu ile ilgili bir yazı yazdım. Yazımın çıktığı gün 24 Şubat’tı. Bu öneri o gün Meclis’te görüşüldü ve geçti. Böyle tuhaf da bir tesadüf oldu. Ben o zaman

Medya Etik Kurulu’nda da başkandım. Pazartesi yazım çıktı, biz Salı gün toplandık. Dedim ki Kurul olarak nedir bizim tavrımız, biz ne yapalım? Bunun üzerine Gazeteciler Birliği, Medya Etik Kurulu, Basın-Sen, sanırım Spor Yazarları Derneği de o zaman bizimleydi, bir toplantı yaptık. Benim temel çıkış noktam kamu yararıydı. Eğer kamu yararı söz konusuysa o zaman gazetecilik faaliyetini engelleyemezsiniz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin bu konuda çok sayıda kararı var. Kamu yararını gerekçe

göstererek özel hayatın gizliliği konusunu sınırlandırıyor. Çünkü burada iki tane temel özgürlük var. Bir tanesi özel hayatın gizliliği ile ilgili hak ve özgürlükler, bir tanesi de basın özgürlüğü. Basın özgürlüğü; her şey haber yapılabilir şeklinde bir özgürlük değil. Bunun meşru bir hak olarak görülebilmesi için tablonun kamu yararı çerçevesinde değerlendirilmesi gerekiyor. Kamu yararı söz konusu ise, ihlal, bir gazetecilik faaliyetidir. Aksi taktirde araştırmacı gazeteciliği öldürürsünüz.

Diyelim ki gazeteci bir kamu kurumuna gitti. Masanın üzerinde bir yığın belgeler var. Şöyle biraz göz gezdirdi önemli gözüktüyor, yani toplumu ilgilendiren bir konu. Fotoğrafını çekti, kayıt yaptı... Burada bizim bakış açımız şu: ‘Bu kaydın hukuki ya da hukuk dışı olmasının önemi yok. Bizim için önemli olan bu kaydın içeriği. Toplumu ilgilendiriyor mu, ilgilendirmiyor mu?’ Kamu yararı konusunda tartışmalar olduğu için ben bu konu ile ilgili üç tane yazı yazdım. İlki 24 Şubat’ta idi. ‘‘Özel hayata müdahale ve gazetecilik’’ başlığı altında. Bir hafta sonraki ‘‘gazetecilik ve kamu yararı’’ yazımda iki tane temel kaynaktan kamu yararı nasıl tanımlanmış onu aktardım. Birisi İngiliz Basın Şikâyetleri Komisyonu. Diğeri BBC. Dünyada standart koyan bir yayın kuruluşu daha geniş olarak 6 maddeli açıklama yapmış. Bu konuda üçüncü bir yazı daha yazdım. O yazıda da, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, kararlarında basın özgürlüğünü nasıl tanımlıyor, özel hayata nasıl bakıyor konusunu

işledim. Burdaki kriter özel hayata saygılı olunacak ama kamuyu ilgilendiren bir konu varsa basın özgürlüğü dikkate alınacak. Özel hayat gerçekten korunması ve saygı duyulması gereken bir konu, çünkü herkes

Basın özgürlüğü; her şey haber yapılabilir şeklinde bir özgürlük değil. Bunun meşru bir hak olarak görülebilmesi için tablonun kamu yararı çerçevesinde değerlendirilmesi gerekiyor. Kamu yararı söz konusu ise, ihlal, bir gazetecilik faaliyetidir. Aksi taktirde araştırmacı gazeteciliği öldürürsünüz

için geçerli. Ama burada temel olan; basın özgürlüğüne daha geniş bir alan tanıyorsanız o zaman mahkemeler basın özgürlüğü lehine karar verecek ama basın özgürlüğünü

kısıtlayan biçimde yaparsanız o zaman tabii ki mahkeme de kısıtlayıcı biçimde karar verecektir.

Yasa değişikliğine dönersek... Örgütler olarak karar aldık ve Tufan Erhürman’ı davet ettik, Medya Etik Kurulu’na geldi. Biz, ‘‘özel hayat korunmasın, haberleşmenin gizliliği korunmasın gibi bir durumumuz yok ama, hani bu gazetecilik faaliyetini zorlaştıracak bir biçimde olsun istemiyoruz’’ dedik. O da kendi bakış açısını anlattı. Yasa çıkmış... Dedi ki, o zaman biz bir değişiklik önerisi hazırlayalım. Değişiklik önerisinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin kararlarına atıf var. Yasa duruyor ama bizim önerilerimiz çerçevesinde Suç Oluşturmaman Hallere; 4 madde daha eklendi. Bir değişiklik de tanımlarda yaptık, idareden ne anlaşılması gerektiğini koyduk.

Süleyman İRVAN

Gerekli ekler yapıldı ve 30 Nisan 2014 tarihinde bu yasa önerisi Meclis'e sevk edildi, komite tarafından. Üzerinden 13 ay geçti, değişiklikler geçmedi... Etik Kurulu olarak yasadaki değişiklik önerisini bu hali ile desteklediğimizi açıkladık çünkü her an bir dava açılabilir ve gazeteciler hapse girebilir. Yasada varsa; her an her şey olabilir ve KKTC'de de bir gazeteci, gazetecilik faaliyetinden dolayı hapse girebilir. 26 Ekim'de Medya Etik Kurulu olarak bir açıklama daha yaptık ve Cumhuriyet Meclisi'ni göreve çağırдық. Bu değişikliğin bir an önce yasalaşması gerekir dedik. Hâlâ bir şey yok.

Örgütler de aslında bu konuyu gündemlerinden düşürdüler. Örgütlerin özellikle gazeteci örgütlerinin bu konuyu gündemlerine alması ve bir an önce bunun Meclis'ten çıkması için baskı yapmaları gerekiyor. Aslında çok sayıda yasada bu tür sorunlar var. Bilişim Suçları Yasa Tasarısı var mesela... İnternet üzerinden işlenen suçlara ilişkin, o da çıkmadı henüz. Onun görüşmelerine de katılmıştık. Orada da çok ciddi sorunlar var, gazetecilik açısından sorun olabilecek. Çaba göstermeseydik hiçbir şey olmayacaktı ve yasa olduğu gibi kalacaktı. Örgütlü toplum bence bu noktada önemli. Biraz proaktif olmak gerek. Yani sorunları önceden görerek o sorunları düzeltme yoluna gitmek lazım. ”

Tufan Erhürman:

“Meclis Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanı Tufan Erhürman ise gecikme gibi algılanan şeyin aslında bir tutarlılığı sağlamak açısından yaşanan bir süreç olduğuna vurgu yapıyor...

Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanının Korunması (Değişiklik) Yasa Önerisi, Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi'nin önündedir. Bu kadar beklemiş olmasının temel sebebine gelince... Bilişim Suçları Yasa Tasarısı ilgili bakanlık tarafından hazırlandı, komiteye geldi. Komiteye hem basın örgütlerini çağırдық hem de internet gazeteciliği ile uğraşanları. Onlarla bu konuda görüşmeler yaptık. Yaptığımız görüşmelerin ardından şu ortaya çıktı; komiteye gelen tasarı aslında üzerinde çok çalışılması gereken bir tasarı. Öyle olunca dedik ki; bu böyle

olmayacak, en iyisi bir alt komite kuralım, salt bu yasa'yı çalışsın çünkü komitenin önünde başka yasalar da var. Komite bize bir anlamda yeni bir tasarı getirsin. Çalışmanın son hali, komiteye yeni ulaştı ve henüz gündeme alınmadı. Niyetimiz şuydu; Bilişim Suçları ile çok yakından ilintili olduğu için Özel Hayatın Gizliliği Yasası, Bilişim Suçları da gelsin komitenin önüne ve ikisini birlikte ele alalım. İkisinde de basın özgürlüğü lehine yapacağımız düzenlemeler birbirine paralel olsun, birbiri ile çelişmesin.

Şimdi Bilişim Suçları ile ilgili çalışma bitti. Bu arada, Özel Hayatın Gizliliği ile ilgili savcılığın teknik görüşü geldi. Bizim yapmaya çalıştığımız, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde suç teşkil etmeyen herhangi bir fiil, bu yasa kapsamında da suç teşkil etmez gibi bir şey eklemektir. Fakat Savcılık'tan gelen görüş (şifai bir görüştür); bu sonuç itibarı ile bir ceza yasasıdır, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları denilirse belirsiz olur. Bu değişikliği şöyle yapın dediler: AIHM kararlarında hangi ölçütler kullanılıyorsa doğrudan doğruya o ölçütleri yazın buraya ki; insanlar görsün nedir o kriter. Dolayısıyla bunu da dikkate alarak yapacağız bu çalışmayı ve şöyle bir şey olacak: Basın özgürlüğü kapsamı içerisinde kalan ve demokratik bir toplumdaki tartışmalara katkıda bulunabilecek nitelikteki bilgilerin yayınlanması suç teşkil etmez. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kullandığı temel ölçüt demokratik bir toplumdaki tartışmalara katkıda bulunabilecek nitelikteki bilgi ölçütüdür. Yani eğer aktaracağımız bilgi hiçbir şekilde toplumdaki demokratik tartışmalara yani kamusal yaşamla

ilgili tartışmalara bir katkı yapmayacaksa, bir insanın özel hayatı ile ya da haberleşmesinin gizliliği ile ilgili bir bilgiyi basında paylaşmayın. Ama eğer paylaşacağınız bilgi rüşvete ilişkin birşeyse ya da işte memleketi sel bastı ama o gün Cumhurbaşkanı sevgilisi ile birlikte bir otelde tatil yapıyor. Yani başbakanın ya da cumhurbaşkanının kendi yetkilerini kullanması ile ilgili bir eksikliği gösteren bir bilgi ise, bunların paylaşılması suç olmaz. Ama hani adam hiç öyle birşey yokken sevgilisi ile birlikte bir otelde ise bunu da yayınlamayın çünkü demokratik yaşamdaki tartışmalara bir katkısı yok. Bu doğrudan doğruya insanın özel hayatı ile ilgilidir. Gecikme gibi algılanan şey aslında bir tutarlılığı sağlamak açısından yaşadığımız bir süreç. Çünkü değişiklikleri geçirsek sonra da bilişim suçları ile ilgili yasadaki farklı bir ölçüt olur, ikisinin birbiri ile çatışması ve ikisinin de uygulanamaması sıkıntısı ortaya çıkabilir.

“ Basın özgürlüğü kapsamında içerisinde kalan ve demokratik bir toplumdaki tartışmalara katkıda bulunabilecek nitelikteki bilgilerin yayınlanması suç teşkil etmez. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kullandığı temel ölçüt demokratik bir toplumdaki tartışmalara katkıda bulunabilecek nitelikteki bilgi ölçütüdür ”

Ama tabii sevindirici bir şey, bugüne kadar zaten bu yasadaki hareketle kimseye karşı herhangi bir dava açılmadı. Çünkü bir de şu var; özellikle internet aracılığıyla bu suçları işleyen yakalamak son derece güç oluyor. Polisin böyle bir teknolojik alt yapısı da olması lazım. Yani internete biri bir şey yüklediğinde onun IP numarasından girip de bunu yapanı bulmak lazım

ama çoğu zaman bu yurtdışındaki bir IP numarasından yapılıyor ve bunu bulmak da hemen hemen imkansız oluyor. Ancak bilişim üzerine çalışan komite, çok teknik bir çalışma yürüttü. Bilgisayar mühendisleri ve Bilişim Derneği de var işin içerisinde...

Bizim aslında baştan beri düşüncemiz şuydu: Bizim mahkemelerimiz zaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarını takip etmek zorunda oldukları için biz bunu yasaya yazsak da bu böyle uygulanacak bir şeydir. Basın örgütleri ile bu görüşümü paylaştım. Ama onların bana bildirdikleri hassasiyet şu: Bizim kendimizi güvende hissedebilmemiz için mahkemenin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarını takip edeceğini açıkça gösteren ibarelerin yasadaki bulunması lazım. Biz de dedik ki; derdimiz basını kendini güvensiz hissedecek bir konuma koymak değil ama Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1962'den beri bizim iç hukukumuzun parçası. Ve bizim mahkemelerimiz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını bir çok kere kendi kararlarında kullanıyor. Bugüne kadar da aksini görmedim. İç hukukumuzun parçası demek, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi bir kanun kadar güçlüdür bizim iç hukukumuzda demektir. Ama dediğim gibi önemli olan, basının kendini özgür hissetmesidir, çünkü basın özgürlüğü sadece kağıt üstünde olduğunda anlamlı olan bir şey değil. Sürekli otokontrolün içerisinde, dışarıdaki baskıyı içselleştirerek üretim yapılmasını istemem ama bu sıkıntı yaşanmasın diye suçu serbest bırakacak bir ortam da yaratmak istemeyiz.

Tufan ERHÜRMAN

1984'te yükselen "Big brother is watching us" terimi vardı. Bu; sürekli her davranışını yaparken kendini izleniyor, biri bizi gözetliyor havasında olmaktır. Herhalde basın mensupları da bunu istemez diye düşünüyorum. Dolayısıyla bir denge kurmak lazım; alan düzenlenecek ama basın da kendini o alan düzenlendi diye kamusal

“

Önemli olan, basının kendini özgür hissetmesidir, çünkü basın özgürlüğü sadece kağıt üstünde olduğunda anlamlı olan bir şey değil. Sürekli otokontrolün içerisinde, dışarıdaki baskıyı içselleştirerek üretim yapılmasını istemem ama bu sıkıntı yaşanmasın diye suçu serbest bırakacak bir ortam da yaratmak istemeyiz”

”

tartışmalara katkıda bulunabilecek bilgileri yayınlamak konusunda güvencesiz hissetmeyecek.

Hepimiz tehdit altındayız.

İnternette her an her birimiz ile ilgili özel hayatımızı alt-üst edebilecek, bir çok insanı çok kötü şeylere itebilecek veriler yayınlanabilir. Düzenleyelim, neyse o denge kurmaya çalışalım. Kuramadıysak da yeniden düzenleyelim ama çelişki yaratmadan. Bu değişikliği yapmamızdaki temel hassasiyet; bunu yapmasaydık hukuk açısından bir açık ortaya çıkacak olması değil bunu yapmazsak, basın mensuplarının kendilerini güvende hissedememesi ve kötü anlamda bir otokontrol uygulamak zorunda kalacak olmalarıdır. ”

GELECEĞİN BELEDİYESİ

Vatandaş gözüyle basın özgürlüğü

Kıbrıs Türk basını özgür mü? Bu soruyu vatandaşlara yönelttik. İşte yanıtlar:

Eda TÜRKBAYOĞLU: Basın tüm dünyada güç olarak kullanılan en önemli unsurlardan biridir. Halka aşılacak istenen düşünceyi kabul ettirmenin en kolay ve etkili yoludur. Özellikle politika ve politikacılar için vazgeçilmezdir. Örneğin toplum içinde yaşanan bir sorun varsa ve statüko buna halkın dikkatini çekmek istemiyorsa, basın da yeterince özgür değilse, halk bu sorundan haberdar olamaz. Dünyada açıklıktan ölen milyonlarca insan varsa ve basın bunu halka yansıtmıyorsa, halk bu sorunun varlığını yeterince bilemez. Dolayısıyla basın, tüm dünyada ve ülkemizde sorunları ve olayları doğru bir şekilde yansıtabilmek için özgür olmalıdır. Fakat ülkemizde partizan yaklaşımların yüksek olduğunu düşünüyorum. Basının bile neyi, ne şekilde yansıtacağı konusunda yeterince özgür olmadığı kanaatindeyim.

Funda BİLGİNER: Temel insan haklarından olan düşünce ve ifade özgürlüğünün toplumsal yaşamda en dinamik biçimde hayat bulması basın özgürlüğü ile mümkündür. Basın özgürlüğünün daha ileri noktalara taşınmasında gerekli olan çağdaş uygulamaların ülkemizde yapıldığını düşünüyorum. Farklı yaş gruplarındaki insanların, çağdaş olarak yazılı, sözlü ve görüntülü medya organları ile dijital sosyal iletişim ağları ve yine akıllı iletişim araçlarından büyük ölçüde yararlanabilmeleri ve bu olanakların eleştirel, aktif yaratıcı ve etkileşimli bir şekilde kullanılabilmesi bana göre ülkemizde çoğulcu ve katılımcı bir demokrasinin gelişmesine büyük ivme sağlamıştır.

Naci KURRA: Ülkemizde bazı televizyon ve gazetelerin bile üst makamlardan baskılar gördüklerini ve hatta söz konusu görevlerinde bağımsız davranamayacakları için

Şen Candaş ULUSOY
sencandas@yahoo.com.tr

istifa ettiklerini bile okuyup duyuyoruz. Ülkemizde özgür basın sınırlıdır. Özgürlük demek her şeyi yazabilmek anlamına gelmemelidir. İnsanların özeline saygı duyulması da gereklidir. Özellikle insanları rahatsız edecek derecede vahşi, kötü fotoğrafların da bir süzgeçten geçirilip seçilerek yayınlanması gerekiyor diye düşünüyorum.

İlyas OSMAN: Ben KKTC’de basının yeterince özgür olduğunu düşünenlerdenim. İnsanların açık isimlerine kadar belirtilerek, genel değerleri, devlet, işgal gibi hassas kelimeleri bile her konudaki baskıların açık adres de gösterilerek medyada yazılıyor olması, yasaların bu konuda yeterince özgürlük tanıdığına bir kanıtı bence... Özgür basın sorumluluğu birlikte kullanabilmektir. Yasaların yüklediği sorumlulukların bilincinde yayınların yapıldığına, her bireyin açık ve net haber alma ve haber yapabileceğine özgürlüğüne rahatlıkla ulaşabileceğine inanıyorum.

Neriman HÜDAOĞLU: Benim için özgür olabilenler basındır zaten. Önemli olan özgür olan ve olmayan basının ayırt edilerek, ona göre değerlendirilmesidir.

Eda TÜRKBAYOĞLU

Funda BİLGİNER

İlyas OSMAN

Naci KURRA

Neriman HÜDAOĞLU

TAK ve BRT ne kadar özgür?

Damla SOYALP
dsoyalp@gmail.com

Basın özgürlüğü konusunu irdelerken medyada kamu kuruluşları olan TAK ve BRT'deki durumu ele almamak olmazdı. Tüm halkı kucaklaması, her kesime eşit mesafede durması ve yayınlarında eşit davranması gereken, kısacası kamu yayıncılığı yapması beklenen TAK ve BRT'de gazeteciler ne kadar özgür? Bu konuda TAK'ın emekli Müdürü Perihan Aziz ve BRT TV Haber Amiri Efdal Keser ile konuştuk.

MEDYA: Basın özgürlüğü sizce ne anlama gelir?

PERİHAN AZİZ: Basın özgürlüğünün bence anlamı 'Aydınlık.' İnsan haklarının, insan onurunun temeli. Yaşamın sınırlarının olabildiğince geniş olması. Görüşlerin, düşüncelerin, her türlü bilginin, özgürce, engellere takılmadan, baskılar altında kalmadan, kınanmadan ifade edilmesi ve basın yayın araçları yoluyla yayılması hakkıdır. Haber ve fikirlerin yayınlanmasının, iktidarların, siyasal güçlerin özgür ifade ve eleştiri yoluyla sınırlandırılmasının önlenmesi. Ekonomik, toplumsal, dini ve çeşitli baskılar ve tehditler altından kalmadan haber ve fikirlerin özgürce yayılabilmesidir. Görüş zenginlikleri, tüm renklerin arasında kamuoyunun en anlamlı şekilde oluşturulmasının temelidir. Basın özgürlüğü, demokratik yaşamın, demokratik düzenin olmazsa olmazı, demokrasinin vazgeçilmez unsuru, demokratik bir toplumsal ve siyasal düzen oluşturmanın en önemli yapı taşıdır. Bunların gerçekleşmesi için de gazetecilerin kamuyu ilgilendiren olay ve olguları haberleştirerek yaymaları,

olaylar hakkında özgürce yorum yapabilmeleri esastır. Gazetecilerin mesleklerini özgürce yerine getirebilmelerinin koşullarının varlığıdır. İşlerini yaptıkları için de baskı altına alınmamaları, taciz edilmemeleri, haber kaynaklarını açıklamaya zorlanmamalarıdır.

EFDAL KESER: Basın özgürlüğünün ne anlam ifade ettiğini söylemeden önce özgürlüğün, genel anlamda ne demek olduğu üzerinde durmak gerekir diye düşünüyorum. Özgürlük genel anlamda serbest olmaktır. Kimseye bağımlı olmamaktır. Özgürlük, 'kişinin, herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranması; herhangi bir şarta bağlı olmamasıdır' şeklinde tanımlanır. O zaman, kişinin kendini özgür hissetmesi gerekir ki, yaptığı iş bir şekilde bağımlı olmasın, sadece kendini yansıtsın. Basın özgürlüğünün ne ifade ettiğine gelecek olursak, aslında özgürlüğün tanımı, bu konudaki düşüncelerimi ortaya koyuyor diyebiliriz. Basın özgürlüğünün içini doldurmadan önce kısaca özgür basının benim için ne ifade ettiğini belirtmek isterim. Birey olarak inandığım bir şeyin altını çizerek devam etmek istiyorum.

Her özgürlükte olduğu gibi basında da sınırsız özgürlük olmadığına inanandanım. Yani basın, yaptığı yayınlarda, gerek anayasadaki temel hak ve özgürlükler bölümünde yer alan ve gerekse diğer kanunlarda güvence altına alınmış olan kişilik haklarına saygı göstermek zorundadır. Basın özgürlüğü adına bu değerlere saldırı niteliği taşıyan, insanları küçük düşüren tutum ve davranışların basında yer alması sanırım özgürlükle bağdaştırılmaz. Yani, olaylarla ilgili objektif ve gerçekleri yansıtacak şekilde halkı aydınlatan; çeşitli konularda kamuoyunu düşünceye sevk ederek, konunun tartışılmasını sağlayan, toplumsal ve siyasal oluşumlar üzerinde doğru ve gerçeğe uygun bilgiler aktaran basın, özgür basındır. Bundan yola çıkarak basın, olayları rahatça izleyebiliyorsa, araştırıyorsa, değerlendiriyorsa ve elde ettiği bilgileri objektif bir şekilde yayıp kişileri bilgilendirerek, onların öğrenmesine, aydınlanmasına katkı koyuyorsa işte o zaman özgür demektir. Son bir cümle, basın özgürlüğü benim için var olanı, var olan olarak değişime uğratmadan ortaya çıkarmaktır.

MEDYA: Ülkemizde basın ne kadar özgür?

PERİHAN AZİZ: Ülkemizde basın özgürlüğü anayasayla güvence altına alınmıştır. KKTC Anayasası'nda, yurttaşlar için basın yayın özgür olduğu, devletin basın yayın ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak önlemleri alması öngörülmektedir. Basın ve haber alma özgürlüğünün, sınırlandırılmasının ise kamu düzenini, ulusal güvenliği ve genel olarak ahlakı korumak, kişilerin şeref, haysiyet ve hakkına tecavüzü, suç işlemeyi kısıtlamayı önlemek veya yargı görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak için mümkün olabileceği esasa bağlanmaktadır. Anayasal düzenlemelere ve görünürdeki çok renkliliğe karşın, ülkemizdeki basın özgürlüğünün arzu edilen düzeyde olduğunu söyleyebilir miyiz? Medya organlarının ve gazetecilerin karşı karşıya oldukları sorunlar, ekonomik durumları, beklentileri, sahiplilik durumları ve bunun gibi nedenlerle, bu soruya 'evet' yanıtını vermek mümkün değil. Siyasi, ekonomik güç odaklarının, "patronların" çıkarları, kaygıları, bazı zamanlarda gazeteciliğin amaç değil araç olarak kullanılması basın özgürlüğüne gölge düşüren unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü, Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde de Kuzey Kıbrıs "Kayda Değer Sorunları Olan" ülkeler kapsamında bulunmaktadır. Ülkemizde, gazetecilere yönelik ceza davalarının olmamasına, hapiste gazetecilerin bulunmamasına, farklı görüşlerin temsil edildiği çok sayıda medya organının bulunmasına ve özdenetim yapan Medya Etik Kurulu'nun çalışmaları olumlu unsurlar olmasına karşın, KKTC "İyi Koşullara Sahip Ülkeler" kategorisine giremedi. Ancak yıllara göre de basın özgürlüğü kapsamında ilerlemeler olduğunun görülmesi cesaret verici bir durum.

EFDAL KESER: Şimdi size ülkemizde basın özgür değildir dersem haksızlık yapmış olurum. Fakat sınırsız özgürlüğe sahiptir dersem de yanlış bir değerlendirmede bulunmuş olurum. Soruya yanıt vermeden önce geçmişi hatırlatmak isterim. Böylece ne demek istediğim de daha iyi anlaşılacak. Ülkede radyo ve televizyon olarak sadece BRTK'nın bulunduğu yıllarda, BRT'de çalışmaya başlamadan önce yıllarca gazetelerde oradan oraya koşuşturdum. Beş kişi ile röportaj yapmak için bütün gün Lefkoşa sokaklarında dolandığımı hatırlarım. Neden biliyor musunuz?

İnsanlar konuşmaya korkuyorlardı. Yani toplum kendini özgür hissetmiyordu. Belki de toplumun büyük bölümünü oluşturan kişilerin özgür olmak işlerine gelmiyordu çünkü bir şekilde siyasi güce bağılıydılar. Kişiler özgürlük talep etmediği sürece elbette ki toplum özgür olamaz. Böyle bir ülke ortamında sizce basın ne kadar özgür olur? Her eylemin, her düşüncenin ve davranışın sürekli 'milli davaya' endekslediği yıllarda, siyasi erk ülkeyi yönetiyor gibi görünse de aslında sınırlarımız içinde askerden habersiz kuş bile uçamazdı. Asker ve TC Büyükelçiliği ile ilgili bırakın yazı yazmayı, konuşamazdınız. İnsanların konuşmak yerine homurdanmayı tercih ettiği bir dönemde demokratik olduğu iddia edilen bir ülkede basın özgürlüğünden ne kadar söz edilebilirdi? Bir ülkede demokrasi ne kadar gelişirse, basın da o denli özgür olmaz mı? Ne zaman ki insanlar ülkede homurdanmaktan çok konuşmaya başlayıp, demokrasi olmadığını dillendirmeye başlayıp daha fazla özgürlük talep ettiler, işte o zaman basının özgür olmadığı da sıkça yazılıp çizilmeye ve tartışılmaya başlandı. Bu dönem de 1994 yılında DP-CTP koalisyonunda başladı diye düşünüyorum. Bu iki partinin koalisyonlarında ülkeye hiçbir şey kazandırılmadı iddiasında bulunulabilir fakat ülke insanının kendini özgür hissetmeye başladığı dönem 1994'de DP-CTP koalisyonu ile başladı ve sol bir partinin sürekli iktidar ortağı olması ile yıllar içinde gelişti. Dolayısı ile toplum özgürleştiçe basın da özgürleşti. Ne var ki, siyaset ve sermayenin basınla ilişkisi de her geçen yıl arttı. Bu üçlü arasındaki ilişki ise basının özgürlüğünü her zaman kısıtlamıştır.

MEDYA: BRTK ve TAK kurumlarında gazeteciler ne kadar özgür davranabiliyorlar?

PERİHAN AZİZ: BRTK ve TAK kurumlarında çalışan gazeteciler, gazetecilik ilke ve kurallarına uygun olarak

Eftal KESER

haberler ürettikleri oranda özgür davranabilmektedirler. Her ikisinin de devlet kurumları oldukları göz önünde tutulursa, bu kurumlarda resmi haberlerin daha çok yer alması kaçınılmaz oluyor. Ancak her iki kuruluş da kamuya karşı sorumludur ve kamuyu ilgilendiren her türlü olay ve olguyu haberleştirmek, yaymak bu iki kurumun görevleri arasındadır. Gazeteciler kendi kendilerine sınır koymak istemedikten sonra siyasi, sosyal, toplumsal yelpazedeki her türlü haberi yayımlama hakkına sahiptirler. Ancak haberlerin sunuş şeklinde farklılıklar olabilir. Dilde, üslupta, haber-yorum yapma ayırımında daha dikkatli olma, kendilerini bu konularda daha çok sınırlama durumuyla karşı karşıya kalabilirler. Kamu yayıncılığı sorumlulukları daha ağırdır. Müdahalelerle karşılaşmazlar mı? Elbette. Gücü elinde bulunduranlar her zaman birşeylerin istedikleri şekilde olmasını talep ederler. Özgürlük anlayışının insanın yüreğinde, beyinde olduğu da unutulmamalıdır. Bazı sınırlamalar sadece devlet kurumlarında değil, özel sektörde de söz konusudur. Medya kuruluşunun politikasına göre, yapılan ifadelenilmeler, atılan başlıklar, editörün veya patronun görüşleriyle muhabirin özgürlük anlayışı arasında farklılıklar yaşanmaktadır.

EFDAL KESER: Şimdi biraz önce söylediklerimi geliştirerek soruyu yanıtlamaya çalışayım. 1991 Ocak ayında BRT’de işe başladığım statüm haber memuru idi. Dikkatinizi çekerim şimdiki arkadaşların statüsü redaktör muhabirdir. Bize memur gözü ile bakılıyordu. Bu bakış açısı zaten her şeyi anlatır. Ben konuyu, BRT’nin kurum olarak ne kadar özerk olduğu ile ilişkilendiriyorum. Önce Kurum’un yönetim kurulu yapısına bakın. Yıl 2015 ama yönetim kurulu yapısında toplumu kucaklayan bir oluşum yok maalesef. Şimdi ben askere karşı olduğum anlamının çıkmasını istemiyorum ama günümüzde halkın malı olması gereken BRT’nin yönetim kurulunda hâlâ askerın temsilcisi varsa bu noktada aksak bir şey var demektir. Bugün hâlâ BRT’nin yönetim kurulunda iktidarın temsilcileri varsa ve BRT tamamen özerk bir yapıda değilse, siz burada çalışan gazetecilerin ne kadar özgür olduğunu sanırsınız? BRT, sadece iktidarın icraatlarını anlatan, iktidarı aklayan bir oluşum olarak görüldüğü sürece burada çalışanlar da kendilerini asla özgür hissetmeyecek. Tabi özgürlüğün, gazeteci oldukları için her şeyi yazma ve söyleme hakkına sahip olma anlamı taşımadığını da yeniden hatırlatmak isterim.

MEDYA: Siz meslek hayatınızda kendinizi ne kadar özgür hissettiniz?

PERİHAN AZİZ: Devletin bir kurumunda çalışan, ancak bir gazeteci olduğum ve gazetecilik meslek ilkelerine, etik kurallarına bağlı olduğum bilincinin çizdiği sınırlar boyutunda. Meslek hayatıma 1975 yılında başladım. 2012 yılında emekli oldum. Yaklaşık 37 yıl TAK’ta görev yaptım. Bu döneme bakıldığında Kıbrıs Türk halkının yaşadığı tarihsel, demokratik gelişme süreci de izlenebilir. Gazeteciliğe başladığım dönemlerde Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin kuruluş yılları, yeni anayasanın hazırlandığı, yasaların oluşmaya başladığı dönemler. Bir yandan da savaştan yeni çıkmış, yeni yeni toplumsal oluşumların, belirli görüşlerin, mücadele günleri görüşlerinin ağır bastığı, Kıbrıs Türk basınının “mücadele basını” olarak anıldığı günler. Siyasal partilerin, özellikle muhalefet parti/partilerinin farklı yargılandığı günler. Ayrıca savaş sonrasında işe başlamış ve şimdi özel medya kuruluşlarında çalışan birçok gazeteci arkadaşımın olduğu gibi, hiçbir güvencesi olmayan bir muhabir. Üstelik çalıştığım kurumun da yasal bir dayanağı yok. TAK’ın da yaşatılıp yaşatılmaması tartışma konusu. Kıbrıs Türk Federe Devleti’nden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne kadar ulaşan süreçte demokrasinin gelişmesi için atılan adımlar, engelsiz bir ortamda olmadı. Süreç içerisinde yaşanan gelişmeler, Kıbrıs sorununun çözüm süreçlerindeki çabalar, gelişmeler, yönetimdeki değişiklikler, yönetimdekilerin bakış açıları ve tabii ki her gücün medyayı kullanma yönündeki önlemez istekleriyle hep iç içe olduk.

EFDAL KESER: Gazetelerde çalıştığım yıllarda doğruyu söylemem gerekirse hiçbir zaman kendimi özgür hissetmedim. Nedeni ise çok basit: Biraz önce de

söylediğim gibi, sermaye işin içine girdi mi, işin rengi de değişir, haberin içeriği de... Ben bunu özel sektörde çalışanları suçlamak için söylemiyorum. Medyanın ayakta durması için sermayeye ihtiyacı var. Sermaye de maalesef medyayı kullanıyor. Karşılıklı çıkar ilişkisi var demek daha doğru olur. Bir taraf parayı vererek istediğini elde ediyor, diğer taraf da alarak hayatını devam ettiriyor. BRT’de ise maaş garantisi var ama beklenti hep aynıdır. Siyasi erkin canını sıkmayacaksınız.

MEDYA: Meslek hayatınızda herhangi bir baskıya maruz kaldınız mı?

PERİHAN AZİZ: Siyasal, ekonomik gücü ellerinde tutanlar, medyanın gücünü bilen odaklar, bunu her zaman kendi çıkarları doğrultusunda, kendi istekleri yönünde kullanmak ister. Bu, engellenemez bir arzudur. Herkes bu gücü kullanırken de kendi görüşlerinin, yaptıklarının doğru olduğu ve amacının ‘yüce’ olduğu görüşündedir. Her gazeteci çalışma hayatı boyunca adı belirlenmiş, belirlenmemiş, bazan görünür, bazan görünmez sanıldığı baskılar altında kalabilir. Yaklaşık 37 yıllık bir meslek yaşamında benim de böyle bir durumla karşı karşıya kalmadığımı söylemek mümkün değil. Bu yaklaşımlar, bazen bir ‘rica’, bazen bir ‘emir’, bazı durumlarda soruşturma kapsamında ‘ifade verme’ şeklinde karşıma çıktı. Olayların izlenmesi, bildirilerin haberleştirilmesi veya haberleştirilmemesi konusunda verilen kararlar, Rum basınından yapılan çevirilerde seçilen haberler, kullanılan ifadeler sorun olarak karşımızda oldu. Bu sorunlar, kullanılan ifadeler, bazı sözcükler iktidarların değişimine göre farklılaştı. Meslek hayatımın ilk yıllarında, KTAMS’ın uyguladığı büyük bir grevin haberini yaptığım için, evimden polis tarafından alınarak polis merkezinde ifade vermeye götürüldüm. Meslek örgütümüz bunun karşısında kıyameti kopardı. Haber yayma özürlüğüme destek oldu. Emekli olmama çok az bir süre kala, polisler adına yapılan bir açıklamanın haberleştirilmesi nedeniyle polisin kendi içinde yaptığı bir soruşturmada kurulan mahkemede

tanıklık yapma zorunluluğu karşıma çıktı. İlkinde yazdığım haber için, ikincisinde muhabirimi korumak için onun adına tanıklık yapmak durumunda kaldım. Aradan yıllar geçmesine karşın, gazeteciler yazdıkları haberler dolayısıyla tanık konumuna sokuluyorlar. Bu sadece çok küçük bir örnek.

EFDAL KESER: Gazetelerde çalıştığım yıllarda defalarca baskıya maruz kaldım. BRT’de ilk yıllarda oldukça zorlandım. Sansürün olağan bir iş gibi görüldüğü dönemler yaşadık. Cumhurbaşkanı’nın talimatı ile siyasi partilerin açıklamalarının çöpe atıldığı dönemlerden, aynı Cumhurbaşkanı’nın bu kez dönemin Başbakanı’nın talimatı ile sansürlendiğine tanık olduk. Bir seferinde Derinya’da Rumların sınır ihlalleri vardı. O günlerde sıkça ihlaller yapılıyordu ve GKK benzer bir durumda sınırları ihlal edenlerin vurulacağı uyarısında bulunmuştu. Açıklamanın ertesi günü Derinya’dayız. Bir grup Rum yine sınırı ihlal etti ve biri bayrak direğine tırmanarak gönderdeki bayrağı indirmek isterken vurularak öldürüldü. Rum televizyonları olayı canlı yayınlıyor. BRT’nin muhabiri de bendim. Haberi yazmak için Kuruma geldiğimde acele ile canlı yayına alındım. Fakat girmeden önce de sınırdaki öyle bir olay olmadığını, Rum’un vurularak öldürüldüğünü söylememem tembihlendi. ‘Nasıl olur’ diyecek oldum, laf ağzıma tıkanı. Hemen canlı yayına alındım. Canlı yayındayız diye birden bana bir rahatlık geldi. Olayları bir çırpıda kesintisiz anlattım. Yani Rum’un bayrak direğinde vurularak öldürüldüğünü de. Eh artık nasıl bir tepki aldığımı tahmin edersiniz. Allah’tan ben canlı yayında olayları anlatırken, GKK da beni doğrulayan bir açıklama yapmıştı. Elbette ki benzer olayları sıralamak mümkün.

Perihan AZİZ

MEDYA: Haber yazımlarında oto kontrol veya oto sansür uygulamak zorunda kaldınız mı?

PERİHAN AZİZ: Sansür sevimsiz bir sözcük. Gazeteci ve özgür düşünce için çok ağır ancak bazı görüşlerin ve haberlerin hiç kullanılmamasını önlemek adına oto kontrol uygulanmıştır. Sansürün etrafından dolaşılmaya çalışıldı. Oto kontrolü sağlarken haberi görmezlikten gelmedik. Ancak haberin sunuş şeklini, çatısını değiştirerek vermek durumunda kaldık. Bu uygulama bugün de basınımızın büyük bir kısmında yapılmaktadır.

EFDAL KESER: Otokontrol yani özdenetim, gazetecinin kendini kontrol ederek mesleki ahlak ilkeleri doğrultusunda haberini yazması demektir. Yani, açık bir baskı olmadan, başkalarının hassasiyetlerine -ki bu başkaları genelde BRT için söylüyorum, siyasi gücü elinde tutanlar oluyor- ‘saygı’ göstererek, herhangi bir makamın ve yetkili kurumun engellemesi olmadığı halde kişinin haberini sansürlenmesidir dersek de yanlış olmaz. Şimdi sorduğun soruya rahatlıkla ‘hayır’ deyip yalan söyleyebilirim. Ama bu beni rahatsız eder. Bir BRT çalışanı olarak sen de biliyorsun ki o otosansür ve otokontrol mekanizması her zaman çalışmıştır. Bu iki nedenden dolayı böyledir, ilki benim için çok daha önemli olanıdır, insanlara en doğru haberi vermek, onların doğru bilgilendirilmelerini sağlamaktır. Çünkü hep tekrarlamış gibi oluyorum ama gazetecinin özgür olması demek, her şeyi yazma ve söyleme hakkına sahip olması demek değildir. Burada ifade özgürlüğünün yozlaştırılmasına fırsat vermemek gerektiğine inanıyorum. Bu doğrudan yola çıkarak zaman zaman elbette ki bazı haberlerin anlatımına müdahale etmişimdir. İkincisi ise bu zaman zaman benim için de geçerli olmuştur, haberin içeriğinden dolayı birilerinin canını sıkarak kendi canının sıkılmasına fırsat vermemek için muhabirimden özdenetimde bulunmasını istemişimdir. Ancak altını çizerek söylüyorum, siyasiler ellerini ne zaman ki BRT’nin üzerinden çeker, işte o zaman özgürlüğü, sadece sınırsız mı sınırlı mı olsun diye tartışacak duruma geliriz.

MEDYA: TAK ve BRT’de çalışan gazetecilere bu konuda neler önerirsiniz?

PERİHAN AZİZ: Sadece TAK ve BRT’de çalışanlara değil, tüm medyadaki sevgili meslektaşlarıma, işlerini severek, isteyerek yapmalarını söylemek isterim. Sorunları, sıkıntıları olabilir. Ancak bunlar onları gazetecilik meslek ilkelerine, etik kurallara uygun haberler yapmaktan alıkoymamalı. Basın özgürlüğünü kendi içlerinde, kendi beyinlerinde hep korusunlar.

Özgürlüklerinin kısıtlanmasına kapı açmamanın yolları vardır. Fikirler, görüşler uygun bir şekilde gerçeklere dayalı olarak yansıtılabilir. ‘Parmağım kör gözüne’ demeden de gerçekleri yansıtmak mümkün. Basın özgürlüğü herkes içindir. Basın özgürlüğünü talep ederken bunu kendimiz için bir ayrıcalık olarak değil, herkes için mesleğimiz adına bir hak olarak talep etmeliyiz. Basın özgürlüğünü insan haklarımız, insanlık onurumuz için sıkı sıkıya sahiplenmeliyiz. TAK ve BRT’de çalışanlar da kendilerini ‘memur’ değil, gazeteci olarak görsünler çünkü gazetecidirler. Güç karşısında da, başkaları karşısında da, hatta kendilerine karşı da gazeteci kimliklerini sahiplensinler. Bu kimlik dik durmalarını sağlayacaktır. Basın özgürlüğü için, gazeteciler olarak kendi özgürlüklerine sahip çıksınlar.

EFDAL KESER: Bence her konuda olduğu gibi gazetecilikte de özgürlüğün sınırsız olmadığı bilinci ile haber yapsınlar. İktidarı eleştiren ve onları uyaran haberler ve programlar yapsınlar diyeceğim ama bu şimdilik mümkün değil. Bunun yerine objektif, kamuoyunu düşündüren, doğru ve gerçeğe dayalı bilgilerle haberler yapıp, programlar hazırlasınlar ki toplum bilinçlensin. Kurumun demokratik bir yapıya kavuşması ile çalışanların kendilerini daha huzurlu ve daha özgür hissedeceğini biliyorum. O zaman BRT daha güvenilir ve söylemde değil icraatta da halkın malı olacak.

Hizmette Sınır Yok

Faks: 237 28 64

web adres: www.dikmenbelediyesi.org

 dikmen belediyesi

e-mail: info@dikmenbelediyesi.org

0392 237 28 63

0392 237 26 18

0392 237 25 18

Dikmen Belediyesi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde İso 9001:2008 Kalite yönetim belgesini alan ilk belediyedir.

Güçlü bir kalem, müthiş bir hafıza; **Mustafa Doğrusöz...**

Didem MENTEŞ
didem_mentes@hotmail.com

Deneyimli Kalemler

Gazetecilikte güçlü bir kaleme sahip olmak kadar iyi bir hafızaya sahip olma da mesleki açıdan oldukça önemli... Basın camiasında bu özelliği ile biliniyor duayen bir gazeteci ve yazar Mustafa Doğrusöz... Özgül Gürkut Mutluyakalı, Medya'nın Temmuz ayı sayısında duayen gazeteci ile röportaj yapmayı teklif ettiğinde hemen kabul ettim. Çünkü bu usta ellerden çok şey öğreneceğime emindim. Özellikle bu sayı için Mustafa Doğrusöz ile röportaj yapmam teklif edilince ayrı bir sevinç duydum. Çünkü Mustafa Doğrusöz üniversiteden hocamdı ve bu fırsat insanın eline her zaman geçmeyebilirdi. Özgül Abla'nın yardımlarıyla Mustafa hocama kolaylıkla ulaşarak, 30 Mayıs Cumartesi günü Büyükhan'da buluşmak için sözleştik. Büyükhan'ın o eşsiz atmosferi ve cıvıl cıvıl insan sesleri ve müzik eşliğinde doyumsuz bir söyleşi gerçekleştirdik.

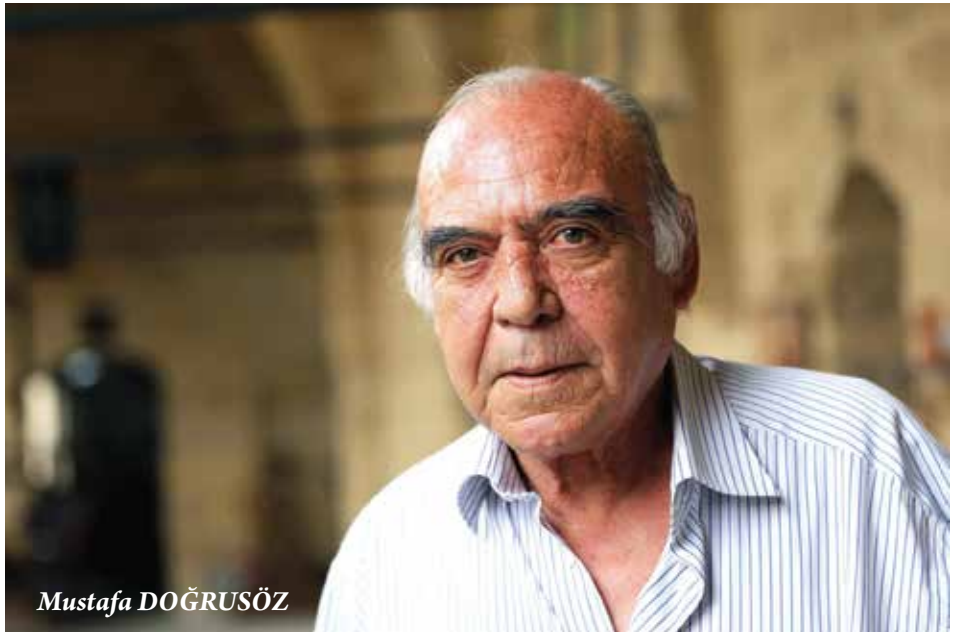
Genç yaşta güçlü bir edebiyat...

10 Şubat 1947'de Küçük Kaymaklı'da doğar Mustafa Doğrusöz... İlkokulu Küçük Kaymaklı'da tamamladıktan sonra ortaokul ve lise tercihini Ticaret Lisesi'nden yana yapar. Bu süre içerisinde 5 yıl boyunca Mücahitlik de yapar genç Doğrusöz... O aslında okul yıllarında edebiyatının güçlü

olmasının yanısıra güçlü bir hafızaya sahip olmasının faydasını görür hayatı boyunca. Bu özellikleri onu yazarlığa taşıyan en önemli nedenleri olur. "Benim okul yıllarımda edebiyata merakım vardı. Güçlü de bir hafızaya sahibim. Hatta herkes merak ederdi nasıl böyle güçlü bir hafızaya sahibim diye. Bu nedenle yüzlerce şiir biliyorum. Akıcı bir kaleme sahip olduğum ortadaydı" diyor usta kalem Doğrusöz...

Binlerce şiir...

"Ticaret Lisesi'nde okuduğum dönemlerde bir edebiyat hocamız vardı. Vedat Hoca bir gün Çanakkale Şehitleri konusunu işliyordu. Şiirlerden bahsediyordu, ben de gülümserdim. 'Ne gülen ya beyim' dedi. Ben de 'şiiri bilirim' dedim. 'Olamaz öyle şey' dedi. Ben de şiiri okudum kendisine. "Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!/ Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer/ Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhîd'i/ Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi..." Hem okudum hem de Osmanlıca'yı tercüme ettim ve hoca hayretler içinde kaldı. Bu da hiç unutmadığım bir olaydır benim için. Küçük yaşta beri ben şiir ezberlerdim. Rahmetlik bir halam vardı, şarkı türkü söylerdi, şiir okurdu. Onun yanında kalarak 10- 11 yaşında ezberlemeye başladım. Babam da yüzlerce şiir okurdu, güçlü bir hafızaya sahipti. Aileden gelen bir durum."

Mustafa DOĞRUSÖZ

Keskin bir kalem...

Yıl 1968'i gösterdiği zaman yüksek öğrenim için Eskişehir Ticari Bilimler Akademisi'ne kaydını yapar.

1972'de tamamladığı tahsilinin ardından yeniden Kıbrıs'a dönüş yapar Mustafa Doğrusöz. Ve bugün dahi devam eden ve özellikle gençlerin kabusu olan 'işsizlik' ile karşı karşıya gelir. Olanakların kısıtlı olduğu o dönemlerde tek çareyi Polis Teşkilatı'na yazılmakta bulur Mustafa Doğrusöz. Polisliğe yazıldığı gün olan 28 Şubat 1974, ayrıca hayat arkadaşıyla da yollarını birleştirdiği, imzaların atıldığı gün olur... İşe girmesine girer Doğrusöz ama mizacına uymayan birçok olay ve zorluk karşısında dayanamaz ve 1979'da polislikten ayrılır. Tarihler Nisan 1980'i gösterdiğinde SÖZ gazetesinde bulur kendini Mustafa Doğrusöz...

Gazeteci Kutlu Adalı, SÖZ gazetesinde yaşadığı bazı anlaşmazlıklar nedeniyle yazmayı bırakınca Mustafa Doğrusöz kalemi eline alır. İlk makalesini 33 yaşında yazar... Ve gazetecilik mesleğine 'köşe yazarı' olarak adım atar Mustafa Doğrusöz. İlk makalesi 'Bir Sövme Ustasına Yanıt' başlığı altında tarih sayfalarına yazılır Doğrusöz'ün... Bu keskin yazı 3- 5 ay boyunca makale yazamamasına neden olur... Aslında pişmandır Doğrusöz...

"Siyasi bir eleştiri yazısıydı. İlk makalemi yazdığım zaman beni daha kimse tanımazdı. Tanımadıkları için yazıyı şimdiki Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı'nın yazdığını sandılar. Halbuki Mustafa Akıncı yazı yazmazdı. Ben yazımda 'Yaşım 33 tansiyonum 13, kırk otoritesine göre ideal. Fazla bel kıvırtmayı beceremem' diye sert bir yazı yazmıştım. Bu yazı nedeniyle eleştiriler aldım ve 3-5 ay makale yazmadım. Aslında böyle sert yazmayabilirdim, yazdım."

Hem yazı işleri müdürü, hem köşe yazarı, hem de muhabir...

Birkaç aylık süreden sonra SÖZ gazetesinin Yazı İşleri Müdürü olan Şener Levent'in de işten ayrılması, 1982'de yazı işleri müdürlüğü kapılarını açar Doğrusöz'e... SÖZ gazetesinde hem müdürlük, hem de köşe yazarlığını sürdürür. Makaleleri haftada 2 kez yayımlanır, makalelerin biri Ali Söylemez, biri de Mustafa Doğrusöz imzalarını taşır... Zaman zaman sokağa da inerek muhabirlik yapar ve önemli haberleri gazetesinin sayfalarına aktarır Mustafa Doğrusöz. "O dönem hem yazı işleri müdürlüğü, hem de

muhabirlik işini üstlenirdik. TAK'tan haberleri gidip ben alırdım. Ciddi haberleri yapmaya giderdim. İlk yaptığım haber ise Vakıflar İdaresiyle ilgiliydi. 'Gazoz parasına villa icat ederler' şeklinde vurucu bir haberdirdi. Bu haber epeyi ses getirmişti. Bir de 1982'de Sabri Tahir'in oğlu öldürülmüştü, cinayet haberine gitmiştim. O haberde çok ayrıntı yazmıştım, Hasan Kahvecioğlu 'sen bir haber yapan ama tam haber yapan' demişti. Hiç kimse ayrıntı koymamıştı benim tüm ayrıntıları yazdığımı söylemişti. Bu benim çıkış haberim olmuştu."

Takvimler 1983 yılını gösterdiği zaman SÖZ gazetesinden kısa süreliğine ayrılır ve o dönemki Kıbrıs Postası gazetesinde yazmaya başlar. Takvim yaprakları Eylül ayını gösterdiği zaman SÖZ'e geri döner ve 1984 Kasım ayında yollarını yeniden ayırır Doğrusöz...

Cumhurbaşkanlığı Basın-Yayın Danışmanı Mustafa Doğrusöz...

Keskin kalemine ara verir Doğrusöz ve 1985 yılında Cumhurbaşkanlığı Müsteşarı Taner Etkin'nden bir teklif alır. Tanıtma Dairesi'nde çalışmaya başlar ama yazmayı bırakmaz... 1964'te meydana gelen Arpalık olaylarıyla ilgili yapılan röportajlardan esinlenerek bir yazı dizisi hazırlar. 'Arpalık'ta Kara Perşembe' konulu yazı dizisi 40 gün boyunca Halkın Sesi'nde yayımlanır. 1986 yılında ise Cumhurbaşkanlığı'na Basın-Yayın İşleri Danışmanı olarak başlar Mustafa Doğrusöz. 10 yıl boyunca danışmanlık görevini sürdürür. Bu görevi süresince de zaman zaman yazı yazmaya devam eder usta kalem. Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş'ın söylediği konular üzerine 'muhalif kesimlere karşı' Halkın Sesi, Birlik ve diğer bazı gazetelerinde az da olsa yazıları çıkar. "Biz bir dizici, bir baskıcı ve bir yazı işleriyle gazete çıkarırdık. O zaman koşullar çok daha zordu. Bilgisayar sistemi yoktu. Belli bir

kartonun üzerine köşe yazılarını korduk, sonra fotoğrafı korduk ve filmin çekerlerdi ve baskıya girerdi. Şu anda basın camiasında beni üzen, yetenekli insanların belli bir ücret almasıdır. Basının içinde olduğu bu durum beni üzüyor. Bunlar yürek yakıcı şeyler.”

Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı...

Mustafa Doğrusöz'ün 6 aylık Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı dönemi de olur. Görevi devir aldığı dönemde cemiyetin borçlu olduğunu ancak 6 aylık kısa sürede paralı teslim ettiğini çekinerek söylüyor Doğrusöz. O dönem Türkiye'de yasaklı siyasiler arasında olan Bülent Ecevit'i adaya getirdiklerini ve o dönemki halkın coşkusunu anlatıyor. “Şubat 1984'te, Kenan Evren döneminde siyasilere yasak getirilmişti. Bülent Ecevit de 1974'te Başbakan olarak yasaklıydı. Gazeteciler Cemiyeti olarak Akay Cemal başkanlığında bir arkadaşın aracılığıyla Bülent Ecevit'i davet ettik. O dönem Denktaş çok öfkelenmişti çünkü Kenan Evren'den çekiniyordu. Biz davetimizi yaptık, icabet etti. Ercan Havaalanı'ndan karşıladık. Sarayönü'ne geldiğimizde 15 bin kişi doldurdu meydanı. Devletin hiçbir katkısı olmadan halkın desteğiyle geldi ve müthiş bir karşılama oldu. O zaman Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçisi olan İnal Batu, Ecevit'i karşılamadı. Büyük mitingden sonra Büyükelçi telefon etti. Ecevit telefonda İnal Batu'ya 'Ben bir ülkenin sakit (düşmüş) bir başbakanı olabilirim ama bu tip başbakan bile olsam elçi beni karşılaması gerekir' dedi.”

Keskin kalem yerini insani değerlere bırakır...

10 yıllık danışmanlık görevinden 1996 yılında ayrılır Mustafa Doğrusöz. 6 ay boyunca kendini dinlenmeye veren usta gazeteci, 6 ayın sonunda Kıbrıs gazetesine başlar. 1998 yılında Başaran Düzgün'ün girişimiyle köşe yazısı yazmaya başlar. Bazen bir bazen de iki köşe yazısıyla makalelerini oluşturur. Yıllar geçtikçe o keskin

ve sert yazılarından vazgeçer Doğrusöz ve insani yönü güçlü makaleler yazmaya başlar. “O vurucu kırıcı adam gitti, insani boyutu önemseyen bir adam geldi. Küçük toplum olmanın dezavantajı nedeniyle ve kırıcı olmaya gerek olmadığını düşündüm ve duygusal yazılar yazmaya başladım” diye anlatıyor bu değişimi...

Henüz 2,5 yaşındayken anne ve babası ayrılan Mustafa Doğrusöz, ebeveynleri ayrılan çocuklara karşı her zaman ayrı bir hassasiyet duyduğunu söyleyerek, unutamadığı bir hikayesini anlattı: “Benim, ayrılan anne babalara karşı içimde hep bir öfke vardır. Ayrılıklar üzerine yazmama neden de yakın tanıdığım bir çiftin ayrılmasıyla oldu. Onların küçük bir kızı vardı ve bana karşı müthiş bir sempatisi var. Doğduğu günden beri benimle iletişimi devam eder. Onların bu ayrılığı üzdüydü ve yazı yazdım. Bu tip olaylar beni etkiler, daha doğrusu kırık hayat hikayeleri...”

Ve kitaplar...

Bugüne kadar Kıbrıs Türk tarihine kaleme aldığı iki kitapla geçer Doğrusöz. İlk kitabı derlemelerden oluşan rahmetli Raif Denktaş'ı anlatan “Çocuk Gözlü Dev” kitabı olur. Bu kitabı yazma kararını Denktaş'ın acı bir trafik kazasına kurban gitmesi ardından alır Doğrusöz ve bilinmeyenleri aktarır...

“O zaman SÖZ gazetesindeyken Raif bize gelip yazı yazardı. Bir dostluk oluştu aramızda ve inanılmaz derecede insani bir tarafı vardı. Duygusal bir ahablığıymız, bağımız vardı. O dönem Türkiye'de Günaydın gazetesinde uyuşturucu haberi çıkmıştı. ‘Eroin trafiğinin yolu Kıbrıs'tan geçer’ diye bir haberdi ve haberde Raif'in de ismi geçirdi. Baba Denktaş o zaman müthiş bir öfkeye kapılmıştı. Raif de duygusal bir adam olduğu için müthiş bir yıkıma uğradı. O yıkımın içinde de Mağusa'dan dönerken kaza yaptı ve hayatını kaybetti. O zaman ölümünden önce DAÜ'de hocalık yaparken muhalefet tarafından olağanüstü saldırıya uğramıştı. Karikatürler, yazılar birçok şey yazılıp çizildi. Bu durum çok etkilemişti kendisini, uyur gezer gibi bir hale girmişti, bu yıkımı kaldıramadı ve tahminimce dikkatsizlik sonucu bu kazayı yaptı. Kazadan hemen sonra eleştirenler hemen övücü yazılar yazdı. Bu da benim gücüme gitti. Özker Özgür'ün de ‘Babalar’ şeklindeki yazısı da dahil tüm yazıları toplayarak derledim. Raif'in aleyhine yazılanları ‘öncesi’, öldükten sonraki dönemde yazıların ise ‘ötesi’ diyerek koydum. Bir madalyonun iki yüzünü topladım ve bir gecede hazırladım. Ve ‘Çocuk Gözlü Dev’i hazırlamış oldum.”

“Çünkü Ben Buralıyım”

Daha sonra ise ‘Çünkü Ben Buralıyım’ kitabını yazmaya yine bir olay yaşaması üzerine karar verir Mustafa Doğrusöz. 2000 yılında yayımladığı, derlemelerden oluşan ‘Çünkü Ben Buralıyım’ kitabının öyküsü de Türkiyeli bir yurttaşın bir sözlüyle başlar. “Bir gün Akatu’ya (Tatlısu) giderken 80 yaşında bir adam otostop çekerdi, aldık kendisini arabaya. Yolda giderken adama ‘nerelisin’ dedim. ‘Trabzonlu’yum’ dedi. ‘Kaç senedir buradasın’ diye sordum, ‘35 senedir’ buradayım dedi. Ben de ‘yahu 35 senedir buradasın da hâlâ Trabzonlu’sun’ dedim. Adamın fenasına gitti bu söylediğim. Onun için bu kitabı yazmaya karar verdim ve ‘Çünkü Ben Buralıyım’ ismini koydum.”

Şu sıralar üçüncü kitabının hazırlığında Mustafa Doğrusöz... 1924 yılında yaşanan ve siyasi nedenlerden dolayı eşini öldürerek cinayet işleyen Dr. Behiç Gökay’ın hikayesini anlatmayı düşünüyor. “1924’te sayılı doktorlardan biri olan Dr. Behiç, siyasi provokasyon sonucu eşini vurdu. Kavanin Meclisi üyeliğine aday oldu ve seçime yaklaşılacak bir süreçte, eşi hakkında farklı iddialar atıldı. Dr. Behiç Gökay eve giderek eşiyle tartışmaya başladı ve kadını göğsünden itti. Kadın evden ayrılmak isteyip babasına gideceğini söyledi. 1924 yılında kadının gece tek başına sokağa çıkması konusunda giderdin gitmezdin kavgası sonucu öfkelenildi, aldı mavzeri 3 kurşunla kadını vurdu. 23 yaşındaki kadına yazık oldu, 36 yaşında kendisi ve 2 çocukları ortada kaldı. Yıllar sonra bir kızını Girne’de gittim buldum, diğer kızını İzmir’de yaşardı. İnanılmaz bir çile çektiler. O döneme ait bilgileri toplamaya çalışırım. Onun mücadelesi, hayat hikayesi, İngiliz işbirlikçilerinin yaptıkları, ayak oyunları gibi birçok nedenlerden dolayı doktoru asmalarını yazdım. Bitirmem için 3-4 ay daha isterim.”

‘Silik Anılarda Bir Gezinti’ye hazırlık...

YDÜ’de öğretim görevlisi de olan Mustafa Doğrusöz, bugüne kadar gazetecilik

okuyan öğrencilerden yüzde 5’inin kaleminin güçlü olduğunu söyledi. Birçoğunun yaratıcılık ve güçlü kaleme sahip olmadığını belirten Doğrusöz, bunun nedenini ise yeterince kitap okunmamasına bağladı.

“Ben 17 yaşında Sefiller’i okudum. Suç ve Ceza’yı okudum yani genelde klasikleri okudum. İnce Memed’i 1963’ten önce okudum. Yani insanın içindedir bu okuma hevesi. Okumazsan belli bir kültüre sahip olmazsan yazı yazamazsın. Ve bunu öğrencilerde eksiklik olarak görüyorum. Şu anda öğrencilerin bir çaba, bir araştırma ve emek göstermediğini görüyorum. Yazarlık için bir yaratıcılık gerekiyor.”

Binlerce makaleler yazar çok sayıda gazetelerde Mustafa Doğrusöz...

Son olarak ise Havadis gazetesinde köşe yazarlığı yapar ancak 4 yıldır makale yazmaktan vazgeçer. Şimdilerde ‘Silik Anılarda Bir Gezinti’ adı altında küçük yaşta o müthiş hafızasına kaydedilen olayları bir bir kaleme almaya hazırlanır Doğrusöz.

3 yaşından itibaren hatırladığı anıları 60 sayfalık bir çalışmayla küçük bir kitaba çevirmeyi planlıyor. Bunlardan biri de 6 Şubat 1950’de nenesinin evinde kar yağdığı bir günde karlara çıkmaya çalıştığı ancak çıkamadığı hatırası olur...

Fotoğraflar: Hüseyin SAYIL

Kıbrıs Türk basınında Güneş ve Detay gazeteleri

Fatma ARPALIKLI
fatmaarpalikli@yahoo.com

Dünden Bugüne Gazeteler

Medya dergisinde açtığımız 'Dünden bugüne gazeteler' dosyamızda, geleceğe ışık tutmaya ve yarının geçmişi olacak bugünün arşiv niteliğindeki yazılarımızı yayımlamaya devam ediyoruz.

Dünden bugüne gazetelerimiz bölümünde bugüne kadar Halkın Sesi, Demokrat Bakış, Yenidüzen, Volkan, Havadis, Vatan, Ortam ve Kıbrıs gazetelerini ele alarak 16 gazetemizin yarısını incelemiş olduk. Bu sayıda ise Güneş ve Detay gazetelerini irdeleyeceğiz.

Güneş, Ulusal Birlik Partisi'ne gönül veren medya grubu ve 1 Ağustos 1980'de yayımlanan Birlik gazetesinin aslında devamı niteliğindeki günlük bir yayın organımız.

Detay ise yeni nesil gazeteciliği bensimsemiş ve bu işe gönül veren 4 gönüllünün çalışmalarıyla hayat bulmuş ve tabiri yerindeyse çiçeği burnunda, 1 yaşını aşmış yeni gazetelerimizden biri.

Ulusal çizgiyi ilke edinmiş bir gazete: Güneş

Ulusal Birlik Partisi'ne gönül verenlerin yola çıkarak yayımladığı Birlik ve ardından devam niteliği sayılabilecek Güneş gazetesi, bugün aynı amaç ve ilkeler doğrultusunda yayınlarını sürdürüyor.

Ulusal Birlik Partisi'nin amblemi olan Güneş'ten esinlenerek adının "Güneş" olması kararlaştırılan gazete, 20 Temmuz 2004'ten bu yana yayınlanıyor. Ancak Güneş gazetesinin geçmişi aslında 35 yıl öncesine, 1 Ağustos 1980'de kurulan Birlik gazetesine dayanıyor. Ulusal Birlik Partisi'nin benimsediği "millet, ulus"

kavramlarını, kendisine ilke edinen Birlik gazetesi, Kıbrıs sorununa çözüm bulunması için yürütülen müzakereler sonucunda ortaya çıkan Annan Planı'nın referandumuna sunulması sürecinde, yıpranır. Gazetede sendikalaşmayla birlikte çalışanlar, Aralık ayı maaşını alamadıkları gerekçesiyle greve çıkar. Grev sonucunda gazete yayımlanamaz ve 30 Mart 2003 tarihinde yayımları durmuş olur.

Geçmişte Birlik gazetesinin yönetiminde görev alan, bugün ise Güneş gazetesinin Genel Yayın Yönetmenliğini

yapan Erol Öney, bir gazeteyi kapatarak yerine yenisinin açılması sürecini anlatırken, tarihe kapı aralıyor: “1980’li yıllarda Yenidüzen ve Ortam gazeteleri haftalık, Halkın Sesi, Bozkurt gazeteleri de günlük yayınlanıyordu. Bir de Öğretmenler Sendikası’nın Söz gazetesi vardı. Söz gazetesinde UBP ile ilgili, kara para aklama ve ganimet konusunda ağır ithamlar yayımlandı. ‘Bunlar belgesi olmayan ithamlardı’. Bunun üzerine UBP’den, iddianın doğru olmadığına dair açıklama yapıldı. UBP yetkili organları toplanarak, “bizim gönderdiğimiz açıklamalar yayımlanmıyor, biz kendimizi nasıl savunacağız” diyerek ilk parti meclisi toplantısında, bir gazete kurulması kararı aldılar. Bu arada Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş’ın oğlu rahmetli Raif, o dönemde Zaman gazetesini çıkartıyordu. Personel ve zaman sıkıntısı vardı. O dönemki parti genel sekreteri Enver Emin, Raif’le görüşme yaparak, gazetenin matbaasını ve binasını satın aldı.”

Böylece, Birlik gazetesi, Osmanlı İmparatorluğu tarafından Kıbrıs’ın ele geçirildiği, 1958 yılında Türk Mukavemet Teşkilatı’nın kurulduğu ve 1976 yılında Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı’nın kurulduğu Toplumsal Direniş Bayramı’na özel olarak, 1 Ağustos 1980’de yayın hayatına başlar.

Birlik gazetesinin kuruluşunda Genel Yayın Yönetmenliği’ni, UBP’nin Genel Sekreteri Enver Emin yapıyordu. Yazarlar da, UBP’ye yakınlığı ile bilinen ve tabana uygun çizgide milliyetçi yazılar yazan partililerdi. “Kıbrıs Türk halkının varlığı ve esenliği yolunda” sloganı ile yayın hayatına başlayan Birlik gazetesinde Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası Başkanı olan Numan Ali Levent, Hüsrev Çağm, Hüseyin Kanatlı, Ahmet

Tolgay, Mehmet Ali Acar, Ahmet Akar, Mehmet Akar da köşe yazıları ile katkı koyuyordu. Birlik gazetesinin ilk zamanlar bin olan tirajı daha sonraları 3 bin 500’lere kadar çıkmıştı. Gazetede, spor, magazin sayfaları ile günlük haberler yer alıyordu.

Birlik yayımlanırken, Güneş de doğdu

Güneş gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Erol Öney’in açıklamasına göre Birlik gazetesinin yayımlanmasıyla, eleştiriler farklı bir yönde yoğunlaşmıştı. Muhalefetin de etkisi ile siyasi bir partiden yana, bağımsız olmayan bir gazete olduğu görüşü ortaya atılmıştı.

Öney, “O dönem muhalefetteki TKP ve CTP, tek günlük gazete çıkartan siyasi partiler oldukları için, bize eleştirilerde bulundu. ‘Birlik Gazetesi ‘bağımsız’ bir gazete değildir, siyasi bir partinin yayın organıdır. Günlük gazete muamelesi yapmayın, bunu satın almayın, taraflıdır’ şeklinde ithamlarda bulundu. Bunun üzerine, UBP, partinin resmi yayın organı olarak bir gazete çıkartma kararı alır ve Güneş gazetesi UBP’nin resmi yayın organı olarak, o dönemki tüzükte de yer alacak şekilde yayına başlar” dedi.

UBP resmi yayın organı olan Güneş gazetesinin parti adına çıktığını kaydeden Öney, “Halbuki Birlik gazetesi, Ulus Matbaacılık Ltd’in sahip olduğu bir gazeteydi. Şirketin adı Ulus’tu. Partinin finanse ettiği, UBP tabanının görüşlerine uygun bir gazeteydi” ifadelerini kullandı. Güneş gazetesi 1981 yılının Nisan ayında yayınlanmaya başlandı. Partinin çeşitli konulardaki görüşlerini doğrudan yansıtmak için çıkartılan Güneş gazetesi partililere ücretsiz olarak dağıtılıyordu.

Erol ÖNEY

Daha çok seçimlerden önce yayınlanan Güneş gazetesinin, kamuoyu oluşturmak için dağıtıldığı ve kimi zaman Birlik gazetesinin içine konularak dağıtıldığı da kaydedildi.

İşman: “Doğrudan UBP yayın organıydı”

Güneş gazetesi Genel Müdürü Adnan İşman ise, Güneş gazetesinin UBP'nin bir bülteni mahiyetinde olduğunu ifade etti. İşman, “Haberden çok, partinin siyasi haberlerini yansıtıyordu. Doğrudan UBP yayın organı idi, bülteniydi” dedi.

Güneş gazetesi küçük gazete, Birik gazetesi ise büyük boy basılıyordu. Ülkede tabloid gazeteler yaygınlaşınca, Birlik gazetesi de tabloide dönüştü.

Güneş gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Erol Öney, Birlik gazetesinin ardından, Güneş gazetesinin de basıldığı matbaanın gelişmiş olduğunu ve o dönemde bile ileri sistemin kullanıldığını kaydetti.

Siyasi gelişmeler, Birlik gazetesine kan kaybetti

Birlik gazetesinin kuruluşunun ardından geçen dört yılda, gazete Londra'ya da gönderilir. Güneş (bugünkü) gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Erol Öney, UBP'nin 1984 yılında Londra'da örgütlenmeye gittiğini ifade etti ve Ulusal Birlik Partisi Londra Dayanışma Derneği'nin kurulmasıyla, gazetelerin günlük olarak uçakla Londra'ya gönderildiğini vurguladı.

Öney, “Londra sayfası da vardı. Oradan bize reklam gelirdi. İç piyasaya dağıtılanın farklı versiyonu vardı” dedi.

Ancak aynı dönemde Birlik gazetesinin iç piyasadaki dağıtımına UBP'nin hazırladığı Piyangolar Yasası darbe vurur.

Hazım Remzi resti çekince...

Erol Öney, söz konusu yasanın UBP tarafından hazırlandığını belirtti ve “Milli Piyango'nun dağıtımını Hazım Remzi yapıyordu. Özel bir şirketti. O dönemki UBP Genel Sekreteri Enver Emin'in hazırladığı yasa tasarısına göre Milli Piyangoların yönetimi devlet tarafından kurulan bir daire tarafından yapılacaktı. Hazım Remzi de o dönem Türkiye ve Kıbrıslı Türk gazetelerinin dağıtımını yapıyordu. Bunun üzerine Hazım Remzi, partinin kendisinin önünü kestiği gerekçesiyle bizim gazetenin dağıtımını reddetti” dedi.

Güneş gazetesi Genel Müdürü Adnan İşman da “Hazım Remzi piyango gelirlerini elinde tutuyordu. UBP girişimi ile gelirlerin ana payının spora verilmesi gündeme gelince, Hazım Remzi rest çekti. Bu defa gazete kendi olanakları ile bir dağıtım şebekesi kurdu” dedi.

Birlik gazetesi bunun üzerine kısa bir süre Lefkoşa bölge sınırları dışında dağıtım yapamadı. Erol Öney'in açıklamasına göre Londra'da UBP sempatanlarının katkısıyla satın alınan 2 dağıtım aracı, bu görevi üstlendi.

“Annan Planı ve sendikalaşma gazetesinin sonunu getirdi”

Güneş Genel Yayın Yönetmeni Erol Öney, gazeteyi yaralayan bir başka siyasi gelişmenin Kıbrıs müzakereleri devam ederken, Annan Planı’nın referandumuna sunulması olduğu görüşünde.

Öney, “Birlik gazetesi zaman içerisinde bir yıpranma olayı yaşadı. Annan Planı döneminde, personelden bazıları gizlice örgütlenme çalışması yaptı. Bir gecede gazetesinin teknik çalışanları sendikalı yapıldı ve gazetesinin yayınlanmasını engellendi. Annan Planı’nın oylanması günü geldiğinde, UBP yayın organının yayınları siyasi hareketle, 30 Mart 2003’te durduruldu. O dönemin sendikacılarından Ahmet Barçın, matbaanın içinde davul zurna çaldı” dedi.

Güneş Gazetesi’nin Genel Müdürü Adnan Işman ise birden bire karşılarında sendikayı bulduklarını kaydetti. Işman, “İtiraf etmeliyim orada benim bir hatam oldu. Birçok kuruluş 13. maaş diye bir ödeme yapmıyordu personele. Ben yönetici olarak hataya düştüm. O günlerde ekonomik bazı sıkıntılar da vardı. 13. maaşı önce ödedim, maaşı sonraya bıraktım. Halbuki önce maaşı ödeyip 13. maaşı ihtiyari olduğu için, sonraya bırakmam gerekirdi. Ben ana maaşı ödemeyi sonraya bıraktım. Personel de, hukuksal açıdan, bir dayanak bularak maaş alamadılar diye greve çıktılar. İyi niyet söz konusu değildi. Ödeme 15

gün gecikmişti. Tamamen siyasi bir hareketti. 30 Mart günü, gazetesinin görünümünde, kapatılacağına dair hiçbir şey yoktu. Sadece ben köşe yazımda yeniden toparlanmak amacı ile yayınlarımıza bir süre ara vereceğimizi duyurdum” dedi.

Güneş yeniden doğdu

Birlik gazetesinin yayımlarının durdurulmasından 4 ay sonra, geçmişte Ulusal Birlik Partisi’nin resmi yayın organı olarak aralıklarla bülten olarak yayımlanan Güneş, artık, günlük gazete kimliğine büründürülerek Kıbrıs Türk halkının karşısına çıkar. Güneş gazetesi, tıpkı Birlik gazetesinde olduğu gibi, KKTC’de milli günlerden biri olarak kutlanan 20 Temmuz günü faaliyete geçti.

Güneş Matbaacılık Ltd.’in sahibi olduğu Güneş gazetesi 24 sayfa ve tabloid olarak yayımlanıyor. “Aydınlatan Gazete Güneş” logosu ile kırmızı beyaz olarak okuyucusuyla buluşan Güneş gazetesinin ilk 2 sayfası ile son 2 sayfası ve magazin haberlerine yer verilen 14-19 numaralı orta sayfaları renkli basılıyor. GADEDA tarafından dağıtımı gerçekleştirilen gazete, Yellowstone Printing Ltd. tarafından basılıyor. Güneş 24 sayfa olarak çıkıyor.

Gazete binası bugün Lefkoşa’da Dereboyu’nda yer alsada, gazetesinin baskısı 1980’lerde kurulan Lefkoşa Yediler Sokak’taki matbaada yapılıyor.

Adnan IŞIMAN

Haberde detay yaratmaya çalışan gazete: Detay

Oshan SABIRLI

Detay gazetesi de Güneş gazetesi gibi 24 sayfa yayınlanıyor. Logosu, dETAY 'd' harfi beyaz renk ve küçük geriye kalan harfler büyük ve kırmızı olarak yazıldı. Gazetenin ilk ve son sayfalarının yanısıra orta sayfası da yine renkli. İnce Detay Kıbrıs Grafik Basın Yayın Ltd.'in sahibi olduğu Detay Yönetim Kurulu Başkan ve Genel Müdürlüğü'nü Taner Ulutaş, Müessese ve Dijital Yayınlar Müdürlüğü'nü Erkut Yılmabaşar, Genel Yayın Yönetmenliği'ni de Oshan Sabırlı yürütüyor.

"Gazeteciliği seven 4 arkadaşın ortak yaptığı bir proje" olarak ortaya çıkan Detay gazetesi, 2014'ün Şubat ayında kuruldu ancak 17 Mart'ta yayın hayatına girebildi.

11 çalışan ile yürütülen gazete, Oshan Sabırlı, Taner Ulutaş, Erkut Yılmabaşar ve Mehmet Eş'in öz kaynakları ile kuruldu.

Sabırlı: "İdealist bir grup olarak yola çıktık"

Gazetenin kuruluşunu anlatan Genel Yayın Yönetmeni Oshan Sabırlı, "Bizim kurulduğumuz dönemde 15 gazete vardı. 16. gazete olarak kurulduk biz... Mevcut gazetelerden çok da tatmin değildik. Ülkede barışın, eşitliğin, kadın haklarının, insan haklarının, hayvan haklarının, eş cinsel haklarının, çocuk haklarının çok da

medyada yer bulmadığı düşüncesi ile idealist bir grup olarak böyle bir gazete haberini hayata geçirirsek, ne olur diye düşünerek yola çıktık" dedi.

Yayınlandıkları günden itibaren AB fonları ile kuruldukları ya da TDP'nin ticari gazetesi olduğuna dair bir takım ithamlarla karşı karşıya kaldıklarını anlatan Sabırlı, satış rakamları ve reklamlarla ayakta duran bir gazete olduklarını vurguladı.

Gazetenin kuruluş günününün 17 Mart olmasının bir önemi olmadığını, spontane geliştiğini aktaran Sabırlı, "Ekonomik sorunların yarattığı problemler nedeniyle keşke çok daha geniş bir ekibimiz olabilseydi. Ama aldığımız en büyük takdir, beğeni özel haberlerimiz konusundadır" ifadelerini kullandı.

"Özel haber üretmede zengin bir gazete"

Oshan Sabırlı, bugüne kadar 400 farklı manşetle, Detay'a özel haberlerle gazetenin çıktığını aktardı ve "Özel haber konusunda zengin bir gazeteyiz. Maalesef ülkede TAK haberleri alışkanlığı var. Gazeteler çok fazla TAK üzerinden gitmeye çalışıyor. TAK, bizim de kullandığımız ciddi bir kaynak olmasına karşın, manşet

ve birinci sayfamızda, özel haberlerimizle yayınlarımızı sürdürüyoruz. Hedeflerimiz arasında dosya haber yapmak vardı. Bir haberi 1 günde vermek yerine, yayarak farklı yönleri ile vermek hedefindeydik. Bunu zaman zaman başardık. Gece kulüpleri ile ilgili ve kanser konularında art arda bu tür yayımlar yaptık. Çocuk hakları konusunda da oldu. Ancak çok tatmin olmuş değiliz. Ülke standartlarının üzerinde işler yapsak da” şeklinde konuştu.

“Barıştan yana tarafız... Hak gazeteciliği yapacağımızı söyledik”

Gazetenin tarafsız olmadığına dikkat çeken Sabırlı, “Gazetenin ilk çıktığı gün başyazısında yazığım ‘merhaba’ yazısında da tarafsız olmadığımızı belirttik: Barıştan yana tarafız. Kıbrıs’ta sürdürülebilir bir çözümün öngörülmesinden yana tarafız. Çocuklardan yana tarafız. Şiddet gören kadının şiddete uğramaması için savaşaacağız. İnsan haklarından yanayız. Biz hak gazeteciliği yapacağımızı söyledik. Mağduriyetlerin önüne geçilmesi için tarafımızı belirledik. Etik değerler konusunda ciddi hassasiyetlerimiz var. Zaman içinde başarılı sonuçlar verebileceğiz” dedi.

Oshan Sabırlı’ya göre Detay gazetesi ülkede daha çok entellektüel kesim tarafından beğeniliyor.

“Detay internette en çok okunan gazetelerden”

Ülkede bugün internette en çok okunan üç gazeteden birinin Detay olduğunu dile getiren Oshan Sabırlı, “www.detaykibris.com adresinden yayın yapıyoruz. Ülkede yayın yapan gazeteler arasında en çok okunan internet sitesine sahibiz. Bu konuda oldukça iddialıyız. Gazetelerin internet siteleri arasında en çok okunan siteye sahibiz. Ülkede bir çok haber portalı var. Bu haber portalları arasında da oldukça iddialıyız ve ilk 3 içerisindeyiz. Bir buçuk yıllık olmasına karşın 5-6 yıllık rakipleri ile çok iyi yarışabilecek düzeydedir” ifadelerini kullandı.

İnternetin sürekli güncellendiğini kaydeden Sabırlı, “Bugün yan kuruluşumuz olan ‘detaykibris’ internet üzerinden yayın yapan bir radyodur, İnternet radyosudur.

Detay Gazetesi 2,5 TL’den satılıyor.

İşaret biliminde dikkat çekmesi nedeniyle kırmızı renkli logosu ve ‘Gerçekler detaylarda saklıdır’ sloganı ile yayımlanan gazete, haberlerde detay vererek farklı bir yöntem uyguluyor.

Oshan Sabırlı, “Hedeflerimize istediğimiz gibi ulaşmış değiliz. Yeterince detaya inemiyoruz belki ama birçok

haberinin altında dip not oluşturup haberin özünü kendi yorumlarımızı da katıyoruz. Dipnot olayı da sevilen bir tarzıdır. Zaman zaman müzakere sürecine ya da yasaya dair ekstra bilgi olabilir” dedi.

Ülkede 16 gazete bulunduğuna işaret eden Sabırlı, şöyle konuştu:

“Çok fazla gazete olduğu gerçek fakat çok seslilik olayı da önemli. Siyasi gazeteleri bir kenara koyacak olursak, haber anlamında gazetelerin daha iyi bir noktada olması gerektiğine inanmıyorum. Bu kadar çok sesli olmamız gazete kurmanın kolay olmasından olabilir. Ülkede patron zihniyeti ve siyasi parti zihniyeti ile yönetilen gazeteler ülke medyasına ciddi zararlar veriyor. Bizim kurulduğumuz dönemde 4 gazete birden çıkmıştı: Realist, Kıbrıs Postası, Diyalog ve Detay. Kısa zamanda Realist gazetesi 107. günde kapandı ve medya sektörüne ciddi darbeler vurdu. Birok meslektaş işsiz kaldı. Yeni gazetelere olan güven de sektöre uğradı. Reklam verenler de ‘bunlar yenidirler 3 günde batırlar’ yaklaşımı sergiledi. 1 buçuk yılda gazetemiz kendini bu alanda kanıtladı. Sektörde medyaya düşen çok ciddi görevler var.” Tiraj rakamlarının tüm gazeteler için düşük olduğuna da işaret eden Oshan Sabırlı, Detay’ın ülkedeki 16 gazete arasında ilk 6’da olduğunu kaydetti.

Oshan Sabırlı, “İnternetin gelişmesiyle ve internet haberciliğinin artmasıyla birlikte gazetelerin değerleri düştü. Güncel haberlerin gazetede artık değeri yok. Okuyucu o haberi gazeteden okumak için 15 saat sonrasını beklemeli. Ancak öte yandan internet sayesinde haber daha erken okuyucuya ulaşabiliyor. Bu nedenle de insanların gazetelere ilgisi azaldı” dedi.

Detay’ın dağıtımını Metin Remzi ve Yaysat tarafından yapılıyor. Lefkoşa ve Gazimağusa’da abonelik sistemi de var.

11 civarında çalışanın yanı sıra, gazetede, Özcan Özcanhan, Cenk Diler, Ali Alasya, Ayşegül Garabli köşe yazıları yazıyor.

Detay gazetesi, elektronik ortamda www.detaykibris.com adresinden takip edilebiliyor.

DETAY

Gazetecilere basında iz bırakanları sorduk

Gözde AKBEN BEKİR
gozdeakben@gmail.com

Herkes merhaba,

Medya dergimizin bu ayki sayısında basınımızın içinde yer alan isimlerle Kıbrıs Türk medyasında iz bırakan isimlerin kimler olduğu sorusuna yanıt aradık. Bu mesleğe başlamamızda etkileri olan, duruşları, habercilikleri ve yetenekleriyle akıllarda iz bırakan duayenlerimizi ve rol modellerimizi bakın medyanın farklı yaş grubundaki isimleri nasıl hatırlıyor ve değerlendiriyor...

Meyil Adakul Elektrikçi / (Kanal Sim): “Kıbrıs Türk basınına iz bırakan isimlerden biri... Sevgül Uludağ”

Gazetecilik, doğruları yazmaktır. Gazetecilik kimsenin söyleyemediğini, anlatamadığını kaleme ve dile dökmektir. Gazetecilik insanın kimi zaman hayatı pahasına toplumda var olan tabuları yıkmaktır. Gazetecilik bir aynadır ve bu aynayı tutabilirseniz gerçeklerle yüzleşmektir. Tüm bunları düşündüğüm zaman aklıma ilk gelen isim Yenidüzen Gazetesi’nde de yazıları yayımlanan, sadece Kıbrıs Türk basınında değil, Kıbrıs Rum basınında da derin izler bıraktığını düşündüğüm Sevgül Uludağ’dır. Sevgül Uludağ’dır, çünkü yıllarca kimsenin bırakın yazmayı, en yakınına bile anlatmaya korktuğu, cesaret edemediği kayıplar konusunu ele almış, bu konuda her iki toplumda da tabuları yıkmayı başarmıştır. Sadece Kıbrıslı Türklerin değil, Kıbrıslı Rumların da güvenini kazanmış, bir gazeteci için en önemli unsurlardan bir olan ‘güvenilme’ duygusuna sahip olmuştur. Yıllardır yazdığı yazılar toplumların bir biriyle yüzleşmesini sağlamış, kayıplar konusunda yapılan çalışmalara ışık tutmuştur.

Sevgül Uludağ’ın, sadece kayıpları ele almadığını biliyoruz. Kıbrıs’ın siyasi tarihinde faşist güçlerce hayatlarını kaybeden, bu ülkeden göç etmek zorunda kalan insanları da kaleme almış, yine bizleri yüzleşmeyle karşı karşıya bırakmıştır. Son zamanlarda savaş yıllarına ait tecavüz dosyalarına yer vermesi ise bir başka örnektir. Hatırladıkça örnekleri çoğaltabiliriz. Kısacası, “Kıbrıs Türk basınında izler bırakan, rol model olan isimler kimlerdir?” sorusuna verilebilecek en iyi yanıtlardan biridir Sevgül Uludağ...

Bu arada bu yazıyı okuyan kimsenin, “çalıştığı medya grubundan, kardeş kuruluştan birini seçti” şeklinde düşüneceğini hiç sanmıyorum, çünkü zaten biliniyor ki, Sevgül Uludağ başarıları ile uluslararası örgütlerden de taktir görmüş, gazetecilikte rol model olduğunu çoktan ispatlamış bir isim...

Erol Uysal / (Türk Ajansı Kıbrıs): “Serhan Gazioğlu, Şener Levent ve Sevgül Uludağ”

Karikatürist M. Serhan Gazioğlu'nun özellikle Kıbrıs'a özgü figür ve konuşma dilini kullanarak, gazete sayfalarına aktardığı eserlerinde, verdiği siyasi mesajlar hep ilgimi çekmiştir. Politik yaşamı en kısa şekilde, özgünce okuyucuya yansıtan çok değerli bir yürek ve bir “İZ” olduğunu düşünüyorum.

Yine Kıbrıs Türk basınında siyah-beyaz sayfalarda halen gündem yaratan en etkili ismi kuşkusuz Şener Levent'tir. Medyanın “kamuoyu oluşturma” görevini yazı ve haberle birçok kez yerine getirmiştir; fark yaratmıştır. Olayların takipçisi olmuştur. Kendisi ve arkadaşları ölümden dönmüş, inadına aynı yoldan yürüyerek büyük bir cesaret örneği sergilemişlerdir. Kaçımız devam ederdik emin değilim...

Yine anmadan geçemeyeceğim bir isim daha var... Yıllardır bir gün bile hayatında tek bir değişiklik yapmadan aynı ritüel içerisinde gazetecilik yaşamına devam eden tek bir kişi tanıyorum: Sevgül Uludağ... Barış gazeteciliğinin dünyadaki öncülerinden. Yazı dizileri ve kitaplarıyla Kıbrıslıların yaşamışlıklarına ışık tutarak bazen acı dolu, bazen de gizli kalan gerçekleri hafızalarımıza kazıyor.

Veli Kocaismail / (Bayrak Radyo Televizyon Kurumu): “Hasan Karaokçu, Serhat İncirli ve Hasan Canpolat”

“Bana göre Kıbrıs Türk basınında izler bırakan, rol model olan isimlerden en önemlileri Hasan Karaokçu, Serhat İncirli, Hasan Canpolat'tır.

Yıllarca TAK'ta çalışması ve bir nevi kamu görevlisi olmasına rağmen Hasan Karaokçu, hiçbir zaman bunun arkasına saklanmamış ve toplumsal sorumluluk bilinci ile hareket etmiştir. Birçok konuda araştırmalar yaparak bunları kitaba almıştır. Karaokçu, bunu yaparken yalnızca sorunlara parmak basmamış, çözümleri için de fikirler ortaya atarak, fiiliyata geçirmeye çalışmıştır.

Serhat İncirli, yaptığı televizyon programında, gazetelerdeki yayımlara yönelik kritiklerinde bir nevi hocalık yapmaktadır. Her sabah yaptığı programla, toplumsal sorunları kamuoyu önünde tartıştıran İncirli, “Her Yerde Haber Var” programı ile sorunları ve çözümleri ortaya koyup, olaya kitlesel olarak yaklaşmaktadır. Ülke sporunun birçok branşını yakından takip ederek, başarılı gençlerin teşvik edilmesi için çalışmaktadır. İncirli'nin reklama bakış açısı ise, ülke reklamcılığına yeni bir boyut getirebilir.

TAK'ın emekli Haber Müdürü Hasan Canpolat ise, bir gazeteci kimliği yanında, benim yakın akrabam olma hasebi ile küçüklüğümden beri iş ahlakı bakımından rol model aldığım kişilerdendir. Canpolat, kısmi de olsa bugün bu camianın içerisinde yer almamda etki eden birisidir.

Serkan Soyalan / (Kanal Sim): “Önemli olan kendi duruşunu da yaratabilmek”

“Kıbrıs Türk basını içerisinde her dönem rol model olan isimler olmuştur. Bu isimler gerek mesleki alanda duruşlarıyla, gerekse sosyal hayatlarıyla rol model olarak anılabilmişlerdir. Günümüzde genç arkadaşlar ile konuştuğumuzda, onları etkileyen rol modellerin farklılıklar gösterdiğini görüyoruz. Gelecekte de yine yukarıda belirttiğim hususlar doğrultusunda farklı isimler rol model olarak anılacaktır. Meslek ilkelerine bağlı kalarak gazetecilik yapan arkadaşlar, sosyal hayatlarında da kaliteli bir yaşam sürerlerse başarılı isimlerin arasında yer alacaklardır. Önemli olan, rol model almanın yanında genç arkadaşların kendi duruşlarını da yaratabilmeleridir. Bu yönde de genç meslektaşlarımızın gayreti ve başarıları, mesleki anlamda gelecek için umut vaat etmektedir.”

Aybeniz Küzeci / (Genç TV): “Ne mutlu bana ki örnek aldığım insanlarla çalışıyorum”

Türkiye’de yaşadığım dönemlerde hep Türkiye televizyonlarını izler ve oradaki insanları örnek alırdım. TRT’de stajyer muhabirlik yaptığım dönemlerde de oradaki abi ve ablalarımı örnek aldığım insanlar... Sonra kader beni Kıbrıs adasına sürükledi. Adada 4 yıldır yaşıyorum ve KKTC medyasıyla 3,5 yıldır tanışıyorum. Arslan Mengüç, Akay Cemal, Ertan Birinci, Mesut Günsev, Süleyman Ergüçlü, Ahmet Tolgay, Fatma Kışmır gibi isimleri takdirle izliyorum. Halen işlerinin başında gençlere yol göstermek için çabalamaya devam ediyorlar... Çok önemli meslektaşlarımla tanıştım. Hakan Yıldırım, Gözde Akben Bekir, Serkan Soyalan, Rasih Reşat, Burhan Canbaz, Cenk Mutluyakalı, Güven Arıklı, Didem Gürses, Atıl Ayaz, Gökhan Altın, Ali Baturay, Levent Özadam gibi isimlerle de aynı ortamda çalışıyor ve onlardan çok şeyler öğreniyorum...

KKTC de görev yapan basın mensuplarını unutmamak gerekir. AA’dan Murat Demirci, TRT’den Tahir Olcay Kıraç ve Adil Saçan, Cihan’dan Remzi Samar da benim aktif olarak takip ettiğim gazeteci insanlar...

Örnek alınmak güzel bir şey... Bir meslekte örnek alabileceğin kişi sayısı ne kadar çok ise orada işe yaramayan kimse yok demektir. Ne mutlu ki ben de böyle insanlarla çalışıyor ve onlardan bir şeyler öğreniyorum...

İsmi yazmayı unuttuğum biri varsa şimdiden özür diliyorum... O kadar çok önemli ve değerli isimler var ki çevremde yaz yaz bitmiyor... İyi ki varsınız ve iyi ki aynı ortamda sizlerle çalışma fırsatını buldum...

19.

**ULUSLARARASI MAĞUSA
KÜLTÜR, SANAT VE TURİZM FESTİVALİ
INTERNATIONAL FAMAGUSTA
ART, CULTURE & TOURISM FESTIVAL
18 HAZİRAN/JUNE - 9 TEMMUZ/JULY 2015**

18 HAZİRAN/JUNE

YÜKSEK SADAKAT

22 HAZİRAN/JUNE

**AYSUN KAHRAMAN
"UYANIŞ SENFONİSİ"**

23 HAZİRAN/JUNE

**Bülent
Ortaçgü
Erkan
Oğur
İsmail
Hakkı
Demircioğlu**

25 HAZİRAN/JUNE

CRISTINA BRANCO

26 HAZİRAN/JUNE

**ANKARA DEVLET OPERA VE BALESİ
"ARDA BOYLARI ve AKDENİZ ESİNTİSİ"**

29 HAZİRAN/JUNE

**MUAMMER KETENOĞLU
BALKAN YOLCULUĞU**

30 HAZİRAN/JUNE

ZARA

2 TEMMUZ/JULY

**BURHAN ÖÇAL & İSTANBUL
ORIENTAL ENSEMBLE**

5 TEMMUZ/JULY

HÜSEYİN KIRMIZI PROJECT

7 TEMMUZ/JULY

GÖKHAN TÜRKMEN

9 TEMMUZ/JULY

LARA FABIAN

Festival açılış konseri 18 Haziran'da Namık Kemal Meydanı'nda, diğer tüm etkinlikler Salamis Antik Tiyatro'da saat 21.30'da gerçekleşecektir. The festival's opening concert will be on the 18th June at Namık Kemal Square and all of the other events will be at the Salamis Ancient Theatre at 9:30pm.

ANA SPONSOR

KÜLTÜR BAKANLIĞI
KÜLTÜR, TURİZM VE
YEREL YEREL YEREL YEREL

Telsim
Vodafone Grup Şirketi

**SHEVKETOĞLU
DOMESTIC LTD.**

KONAKLAMA SPONSORU

SPONSORLAR

Biletler Gazimağusa Belediyesi'nden, Deniz Plazalardan ve etkinlik girişinden temin edilebilir. Bilgi ve biletler için: 630 0 500
Tickets are on sale at the Famagusta Municipality, all Deniz Plaza stores and at the entrance. For information and tickets, call: 630 05 00

magusa.org/festival

Her haberin ayrı bir hikayesi var

Ceren ÖZBİL
cerenozbil@gmail.com

Kayıt Dışı

Gazetecilikte her an ayrı bir anı, unutulmaz bir hikaye... Öyle bir meslek ki bazen mutlu bir anı kaleme alırken bazen içini parçalayan bir olayı kağıda döküyorsun. Gazeteciliğin sürekli araştırma gerektiren bir iş olması nedeniyle bir yandan sen öğrenirken diğer yandan bunları okuyucularla paylaşıyorsun.

Kısacası hem öğreniyorsun, hem de öğrendiklerini başka insanlara aktarıyorsun.

Bir de zaman konusu var tabii ki... Bazen tam işten çıkmaya hazırlanırken senin takip ettiğin bir haberle ilgili bir gelişme oluyor ve direkt olay yerine ya da telefonun başına koşuyorsun. Ama yine de tüm bu zorluklarına rağmen gazete sayfasına baktığında hazırladığın haberi görmenin mutluluğu paha biçilemez. İster istemez yüzünde bir gülümseme oluşuyor. Bu da şüphesiz meslek sevgisinden kaynaklanıyor.

İrfan Gündüzler, Lefkoşa Türk Belediyesi çalışanlarının eylem yaptığı 2012 yılında yaşadıklarını unutamıyor

“Önce yere düştüm, sonra sırlısklam oldum”

İrfan Gündüzler, Haber Kıbrıs Yazı İşleri Müdürü... 2008 yılından beridir basın dünyasının içinde. Birçok başarılı habere imza attı. Gerek adli haberler, gerekse de özel haberler yaptı.

İrfan Gündüzler, 2012 yılında Lefkoşa Belediyesi çalışanları tarafından yapılan eylemde yaşadığı bir olayı hiç unutamıyor.

O dönem LTB karışmış işçiler aylarca sürececek bir greve gitmişlerdi. Başkent Lefkoşa’da tam anlamıyla bir kaos yaşanıyordu. LTB’nin önünde çadır kurulmuş, variller içerisinde ateşler yanıyor, işçiler belediye binasını işgal etmiş dönemin belediye başkanını kapıdan içeriye bile sokmuyorlardı.

İşte bu eylemin en kızıştığı günde o protestoları takip etmek için diğer gazeteci arkadaşları gibi İrfan Gündüzler de belediye binasının önüne gitmiş, olan biteni izleyip haber için fotoğraf ve bilgi topluyordu.

Eylemciler, LTB önünde protestolarını sürdürürken, bir anda çöp konteynerleri ateşe verildi.

Eylemde olası bir yangın için hazır bulunan itfaiye ekiplerinin yanan çöp konteynerini söndürmek için harekete geçtiği sırada olaylar patladı.

Ne olduysa o anda oldu. İtfaiyenin yanan konteyneri söndürmesini engellemeye çalışan bir grup eylemci itfaiye aracının önüne yattı. Polis ve eylemciler arasında yaşanan o kargaşayı görüntülemek için İrfan Gündüzler de refleks olarak oraya yöneldi.

İrfan GÜNDÜZLER

Tam bu sırada o anları görüntülemek isterken polis ve eylemcilerin arasında kaldı ve itiş kakış arasında yere düştü.

Ayağa kalktığı anda itfaiye hortumunu önünde buldu ve verilen basınçlı suyla yeniden yere yapıştı. Kalktığı anda sırlıklam bir haldeydi ve en kötüsü de fotoğraf makinesi artık çalışmıyordu.

Yaşanan bu olaydan sonra aynı gün bir başka gazeteci arkadaşının da kafasına demir çubuk isabet ettiği için yaralandığını öğrendi.

Sedef Boşnak, 23 Nisan 2003'te Kıbrıs'ta yaşam sürdüren her iki toplumunda yeni bir döneme merhaba deyişini kaleme aldı; evini, eşyalarını 29 yıl aradan sonra görme şansı bulan insanlarla aynı heyecanı yaşadı

“29 yıl aradan sonra karşılıklı geçişler başlamıştı”

Kıbrıs Gazetesi'nde yıllardır Mağusa bölge muhabirliği yapan başarılı muhabir Sedef Boşnak, 23 Nisan 2003'te Kıbrıslı Türk ve Rumların yeni bir döneme “merhaba” dediği, Kuzey ve Güney arasında karşılıklı geçiş noktalarının 29 yıl sonra yeniden açıldığı günü unutamıyor.

23 Nisan 2003'te Kıbrıs'ta yaşam sürdüren iki toplum yeni bir döneme “merhaba” diyecekti... Karşılıklı geçişler başlayacaktı. Her iki taraf için de bu durum büyük önem taşıyordu o yıllarda... Sedef Boşnak da 2003'te Lefkoşa'da çalışıyordu. Tüm haber merkezi gece gündüz büyük heyecanla neredeyse 24 saat çalışıyordu... Kapılarda nöbetleşe görev yapıyorlardı. 1974'ten bu yana Ada'yı ikiye bölen Yeşil Hat ilk kez aşılacaktı... Kıbrıslı Rumlar, Kuzey'e; Kıbrıslı Türkler de Güney'e geçmek için can atıyorlardı.

Ledra Palace sınır kapısında Rumların oluşturduğu uzun kuyruğu hala unutamıyor Sedef Boşnak... Bazıları küçük çocuklarıyla Kuzey'e geçmek için kuyruğa girmişti. O kadar çok talep vardı ki izdiham yaşanmıştı...

Sedef Boşnak o gün birçok kişinin doğup büyüdüğü ve 1974'ten 2003'e kadar görme şansı bulmadığı evini 29 yıl sonra görebilmesine, eşyalarını bulabilmesine, çocuklarına doğduğu evi sokakları göstermesine şahitlik ediyordu. Aynı heyecanı o insanlarla birlikte yaşıyordu, hatta 1974'te bazı insanların evlerini terk ederken bazı özel eşyalarını saklayıp 29 yıl aradan sonra gelip sakladığı yerden çıkardığına şahit olmuştu.

Sedef BOŞNAK

Geçitkale'de yaşanan bir olay çok etkilenmişti Sedef Boşnak'ı...1974'de yeni evlenen Geçitkaleli çift savaşın ardından apar topar evlerini terk etmek zorunda kalmıştı. Evlilik yüzüklerini de yatak odalarında bulunan dolabın arkasına saklamıştı. Çift, karşılıklı geçiş kapılarının açılmasının ardından evlilik yüzüklerini bulmuştu ve kocası karısına bir sürpriz yaparak evlilik yüzüğünü karısına yeniden takmıştı.

Kıbrıs Gazetesi'nin genç ve başarılı muhabirlerinden İsmail Volkan, iş kazasında yaşamını yitiren bir işçinin cansız bedenini gördükten sonra “acaba bu mesleği yapabilecek miyim” sorusunu kendine defalarca sordu. Bu olay İsmail Volkan için meslek yaşamında unutulmaz bir anı olarak kaldı

“Cansız bedeni yanımda ve gözleri açıktı”

Akçiçek köyünde iş kazası olduğuna dair ihbar gelmişti. İsmail Volkan'ın daha gazetede ilk aylarıydı. Telefona cevap verdi ve gazetede diğer muhabirlerde dışarıda görev başındaydı. Telefondaki adam, bir kişinin 70 metre yükseklikten dozerle birlikte düştüğünü söylemişti. Volkan da “Neyse yapacak bir şey yok, ben gitmek zorundaydım” diyerek olay yerine gitti. Henüz polisler gelmemişti. Sadece bölgedeki birkaç insan ordaydı. Uzaktan sadece devrilmiş bir dozer görünüyordu. Güzel bir fotoğraf yakalamak için yüksek bir yer aradı ve yukarıya tırmandı. Heyecanlıydı. Çevredeki insanların bakışlarından rahatsız olmuştu. Ağlayıp kendine baktıklarını hatırlıyor...

Yüksek yere tırmandığı zaman tam görüntü alacağı anda yukarıdan düşen işçinin cansız bedenini yanında gördü ve cesedin gözleri açıktı. Çok korkmuştu. İlk kez böyle bir

görüntüyle karşı karşıya kalmıştı. Ne yapacağını bilemedi. Fotoğrafi çekip hemen oradan uzaklaştı. İsmail Volkan'a verilen bilgiye göre, adam işe o gün sabah başlamıştı ve iki saat sonra bu olay gerçekleşmişti. Karısı ve iki çocuğu memleketindeydi, ancak olaydan haberleri yoktu. Yolda giderken, hayatın ne kadar acımasız olduğunu düşünüyordu. O anda zavallı adamın ailesinin daha iyi şartlarda yaşaması için burada olduğunu düşündü. Haberi yazarken çok zorlanmıştı.

Gazeteciliğin zorluklarını o gün, görmüştü. Eve gittiğinde morali çok bozuktu ve uyuyamamıştı. İsmail Volkan "O adamın cansız bedeninin görüntüsü gözümde hiç gitmedi birkaç hafta boyunca. Mesleğimi çok seviyorum ama o gün ilk kez sorgulamıştım kendimi" dedi. O günden sonra kendisine "Bu mesleği yapabilecek miyim" diye sorduğunu kaydeden Volkan, sonra farkında olmadan alıştığını söyledi. Volkan, "Kötü bir şey aslında... Katılıyor insan bu meslekte. İster istemez trajik olaylara karşı duygularını kaybediyor. Kötü kazalar olduğu zaman, sadece görüntü alıp kaçıyorum. Ailelerin feryatları bazen etkiliyor ama 'işim bu' deyip uzaklaşıyorum olay yerinden. Her işin zorlukları vardır. Bizim mesleğinki de maalesef kazaları, ölümleri haberleştirmek... Bir şekilde alışmak ve üstesinden gelmek gerekiyordu. Bu tür zorluklara

rağmen mesleğimi seviyorum ve elimden geldiği kadar kendimi geliştirmeye çalışıyorum her gün..." şeklinde konuştu.

TAYFUN ERGÜN

OTO YEDEK PARÇA

KAZALI ARAÇ ALINIR

Orjinal, Kaliteli ve Uygun Fiyatlarda her marka aracın A'dan Z'ye tüm ikinci el parçaları stoğumuzda mevcuttur. Ülke çapında parça teslimatı yapılır.

0548 873 0001

Güvercinlik Kavşağı, Prescon Karşısı / G. Mağusa
tayfunergun01@hotmail.com

ISUZU D-MAX

MITSUBISHI PAJERO

KIA

HYUNDAI I20

MITSUBISHI L200

MITSUBISHI STRADA

MERCEDES ML320

MAZDA RX8 - PEUGEOT 208

LAND ROVER

NISSAN PATROL

MITSUBISHI PAJERO

JEEP CHEROKEE

TOYOTA CAMİ

TOYOTA SURF

MERCEDES SPRINTER

NISSAN NAVARA

RESİMDEKİ ARAÇLAR PARÇA AMAÇLIDIR

“Son Kıbrıslılar Bizik”

Simge ÇERKEZOĞLU
simgecerkezoğlu@gmail.com

Gazeteci Kültür Sanat Yazın

Ali Atamer’in Havadis Yayınları’ndan çıkan “Son Kıbrıslılar Bizik” kitabı sözlü tarih niteliğinde bir çalışma olarak okuyuculara ulaştı. Dokuz yıldan bu yana devam eden “Bir Yastıkta Elli Yıl” programı ışığında yayınlanan eserde yine yaş alan Kıbrıslı Türk çiftlerin öyküleri anlatılıyor. Kitabı okuyunca insan ister istemez geçmişe öykünüyor. Günümüze kıyasla duygulardaki zenginlik dikkat çekiyor.

2006 yılında televizyon programı olarak başlayan “Bir Yastıkta Elli Yıl”, Ali Atamer’in üçüncü kitabına konu anlamında hayat vermeyi başardı.

“Aslında ilk başta hiç böyle bir proje yoktu. Bu programın yıllar sonra toplumsal vizyon üstleneceğini de hiç düşünmedik. Tek gailemiz televizyonculuk kriterlerini yerine getirmektir. Ne kitap yapmak, ne gazetede yayınlanması gündemimizde yoktu. İlk önce gazete sayfalarında arşiv niteliğinde başladık. Konuk bulmak için başta çok zorlandık. Zamanla gazete projesinin de hayata geçmesiyle geri dönüşler ve programa katılımlar arttı. Böylece insanlara daha çok ulaşmayı başardık. Zamanla gördüm ki veriler artıyor. Bunlar topluma farklı şekillerde aktarılmalı, kalıcı olmalı

diye düşündüm. Eşim ve Eralp Adanır’ın yönlendirmeleri ile kitap projesini hayata geçirip bugünlere ulaştık. Arkası da böylece gelmiş oldu.”

Evliliklerin anlatılmasıyla yola çıkan projede çiftlerin adaya dair yaşadıkları ve farklı deneyimlerine de yer veriliyor. Kitap bir anlamda geçmişe ve toplumsal belleğin yeni nesillerce aktarılmasına ışık tutuyor.

“Konu sadece evlilik değil geniş bir yelpaze aslında. Biz televizyon programına başlarken televizyonculuk anlamında çok zayıftık. Temel çabamız kanalımızı izlettirmekti. Farklı bir şeyler yapalım istedik. Tam anlamı ile kurgu ve konseptinin oluşması zaman aldı. Yavaş yavaş sadece evliliklerini değil yaşam öykülerini insanların nereden geldiklerini ve Kıbrıs’ta şahit oldukları kültürleri, hatta savaş yıllarını da konuştuk. Araya maniler de girdi. Hep Kıbrıs dili kullanıldı. Ben programa hiç yorum katmadım. Zamanla da programın konsepti oturdu. Böylece program kitaplara da ışık oldu.”

Yeni nesil olarak geçmişteki evliliklerle bugünkü evlilikleri de kıyaslama şansına sahip olan Atamer, mutlu evliliğin sırrını da çözmüş gözüküyor.

“Yeşilyurt’ta bir yastıkta 82 yıl geçiren bir çiftle görüşmüştük. ‘Gelecekte bunca yıl evli kalan çift bulamayacağım’ diye düşündüğüm oluyor. Tabii erken evlilikler sayesinde çiftlerin bunca yılı birlikte yaşaması söz konusu olabiliyor. Eskiden boşanmak zaten tabu olarak algılanıyordu. Erkeklerin yaptığı her şeye göz yumuluyor, ‘erkekler döver de sever de’ diye algılanıyordu. Oysa şimdi kadınların ekonomik

özgürlüğünün olması onlar için boşanmayı kolaylaştırıyor. Evliliklerde geçmişte saygı sevgiden bile önemliydi. Özellikle yaşlı çiftlere göre şu anki evliliklerde saygı noksanlığı en önemli eksiklikti.”

Dokuz yılda 350’yi aşkın çiftle görüşen Atamer’in hikayeleri arasında karşılaştığı en çarpıcı anıyı merak ediyorum...

“Çiftlerle çok değişik anılarım var. Onlarla konuşup anlattıkları karşısında ağladığım anları hatırlıyorum. Hatta onlarla paylaştığım anıları bile ayrı bir kitapta toplayabilirim. Çok fazla anım var ve çok etkileyiciler. Beni en çok etkileyen ilk zamanlar anlatılan bir olaydı. Nişanlanan çiftimizin biri Kaymaklı’da yaşıyor, diğeri Arapköy’de. Gelini damada altı ay göstermiyorlar. Adam artık çıldırmış. Görmek istiyor. Bir akşam içiyor ve Arapköy’e gidip tahtadan yapılan eve motorla giriyor. Nişanlısını alıp kaçırıyor. Kız kaçırma zaten o dönemlerde çok yaygındı. Hatta hikayelerin bazılarında kızların erkeklerden onları kaçırmalarını talep ettiklerini öğrendim. O zamanlarda da az da olsa birbirini severek evlenen çiftler olmuştur. Bunlar da karşılaştığım farklı hikayeler ve deneyimlerdi.”

Görüştüğü kişilerin genellikle yaş alan çiftler olduğunu söyleyen Atamer, zaman içinde görüştüğü kişilerin hayattan göçmelerine de şahitlik ettiğini hatırlatıyor. Hepimizin bir gün öleceği gerçeği peşimizi hiç bırakmıyor.

“Bir yandan onları kaybetmiş olmak, aramızdan ayrılmaları beni üzerken öte yandan onları kayıt altına almış olmaktan mutluluk duyuyorum. Ailelerine bir hatıra verebilmek beni mutlu ediyor. Sonuçta yine rahmete kavuşacaklardı. En azından bu şekilde kalıcı olmalarını sağladık.”

Uzun zamandır bu konu üzerinde çalışan Atamer, projenin hala kendi içinde dinamikleri olduğunu ve miadını doldurmadığını düşünüyor.

“Elli yıl geniş bir yelpaze, evliliklerin içinde de pek çok konu var. O konuları yeniden ele alıp farklı işlemeyi düşünüyorum. Bunun yanında güneydeki Rum çiftlerle de röportajlar yapılabilir. Bir Yastıkta Elli Yıl programının ekran klasiği olma özelliğine sahip olduğunu düşünmekteyim. Hatta yurt dışında CD ve DVD bile satılıyor. Türkiye televizyonlarında da bizden sonra benzer hatta çok benzer bir program yapıldı. Biz hep onları taklit ederken bu kez onlar bizden esinlenerek böyle programlar yapmaya başladılar. Gördüm ki biz de demek ki doğru ve farklı bir şeyler yapıyoruz ki böyle bir esinlenme oldu. Şu anda üç aylık çekimlerim BRT için hazır. Geri dönüşümler de oldukça fazla. Talep oldukça yurt dışındaki çiftleri de kayda almayı düşünüyorum. Bu konuda hala yapacak bir şeyler olduğu kansındayım.”

Ali ATAMER

Özgür basın yoksa sosyal medya var

Hasan ÖKSÜZ
hasansakir@yahoo.com

Medya ve Teknoloji

ABD’de geçtiğimiz yıl polisin Ferguson şehrinde siyah bir genci öldürmesiyle başlayan olayları izleyen gazeteciler çok zor anlar yaşadı ve polisten fiziksel şiddete varan bir engelleme ve baskı gördü. Basının engellenmeye çalışılması işe yaramadı çünkü eylemlere katılan sıradan vatandaşların olaylar sırasında kaydettiği video ve çektikleri fotoğraflar sosyal medyadan sansürsüz yayımlandı. Gazeteler “Halkın Kameraları Tarih Yazdı” manşetleriyle çıktı.

Basına yönelik benzer baskılar Gezi Parkı, Arap Baharı, Wall Street eylemlerinde de uygulandı, ancak sosyal medya sayesinde sansür ve baskı amacına ulaşamadı. Türkiye de dahil, bazı ülkelerde internet yasayla kontrol altına alınmaya çalışıldı ama basına yönelik baskının kilidini çözen anahtar yine Sosyal Medya ve buna erişimi sağlayan modern teknoloji ürünleri oldu.

Sosyal medyanın sınırları tartışma konusu olabilir ama yayın yasakları ve engellemelerle basını kontrol almaya çalışmanın ve kitleleri kör, sağır ve dilsiz bırakma çabasının sonuca ulaşamayacağı artık bir gerçek. Yeter ki halkın ve basının baskıya boyun eğme “niyeti” olmasın.

Ücretli veya kısıtlı kullanımlarda ücretsiz indirilebilecek VPN (Virtual Private Network)* uygulamalarıyla aracı sunucular sayesinde facebook, youtube, twitter gibi sosyal medya kaynaklarına dünyanın her yerinden ulaşılabilir. Artık basit akıllı telefonlar bile HD görüntü çekebiliyor.

Tüm bu nedenlerle baskıcı rejimlerin işi zor gibi görünebilir. Ancak madalyonun bir yüzü daha var. Aynı teknolojiyi Orwell’in Big Brother’ındaki gibi vatandaş kayıt altına almak için kullananlar göz ardı edilmemeli. Nitekim buna yönelik felaket senaryoları da az değil. Karizmatik Jim Caviezel’in başrolünde oynadığı Person Of Interest isimli dizide yaşananlar bunun örneği; “teröristleri izlemek” gerekçesiyle kurulan yapay zeka, “devlet içinde devlet” haline gelen katastrofik bir yapılmaya dönüşüyor. Yapay zekanın ismi de ilginç; “Samaritan”, yani “Hayırsever!”.

Etki her zaman olduğu gibi tepkiyle sonuçlanıyor. Sansüre alternatif yaratılıyor, alternatif yeniden sansürleniyor. Mücadele ve karşı mücadele zincirleme bir şekilde devam ediyor. Devrim demedik çünkü teknolojinin etkisiyle olayların değişimi öyle hızlı gerçekleşiyor ve bu hız o kadar sıradanlaşıyor ki, devrim doğru kelime olmaz tabii ki. En zor olan da bu devrimin içinde 3 ayda bir çıkan bir dergide teknoloji ve sosyal medya hakkında yazmaya çalışmak.

*VPN: Virtual Private Network (Sanal Özel Ağ) teriminin kısaltılmışı olan VPN, basit bir anlatımla internet üzerinde kurulu bilgisayarlar grubundan oluşur. Bu özel bilgisayar ağı, örneğin yerel bir ağa fiziksel erişimi bulunmayan, dışarıdaki bir kişi tarafından ağ kaynaklarına erişmekte kullanılabilir. VPN’ler, güvenilmeyen ağlara bağlanırken bağlantıyı şifrelemek ve güvenli hale getirmek için de kullanılır. Bunun yanında VPN’ler, farklı konumlarda bulunabildiğinden, sizi ülkelerin kısıtlamalarından (yasaklı web siteleri ve IP’ler gibi) da kurtarırlar. (Kaynak: Chip)

Sosyal Medyadan

-“Taht Oyunları”nın sezon finalinde idealist onurlu genç kahraman Jon Snow’un feci şekilde bıçaklanmasının şoku yankı yarattı.

-Kıbrıs müzakereleri çerçevesinde oluşturulan “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” konusunda çalışma yapacak teknik komitenin Türk tarafından atanan üyelerinin tümünün kadın olması da gündem yarattı. Bu konuda ilginç yorumlar yer buldu sosyal medyada. Vur deyip de öldürmek mi bu, yoksa erkeğe güvensizliğin tavan yapması mı, veyahut kadınların gönlünü almak mı bilmem ama dilerim ismiyle yapısı örtüşmeyen bu komite de Kültürel Miras ile ilgili teknik komite gibi üretken ve başarılı olur.

-Eskisinin pislikleri temizlenmeden, adeta akıl tutulmasıyla Lefke’de yeni bir maden macerası gündeme getirildi. Buna karşı Lefke STÖ’lerinin güçlü tepkisinin ardından, Facebook’ta Uğraş Beratlı tarafından kurulan “Lefke’de Madene Hayır!” isimli grubun, bir kaç gün içinde 3 bini aşkın üyeye ulaşması, halkın bu konudaki duruşuna yönelik bir “ipucuydu” sanırım. Maden arama izni UBP’nin hükümette olduğu bir dönemde verilirken, arama için yenileme izninin Sibel Siber’in başkanlığındaki geçici hükümet döneminde verilmesi, kısa dönemdeki çalışmalarından “övgüyle” bahsedilen bu “idealist” hükümet için kötü bir puandı. Tabii halk tepki gösterince, bu yanlışsı sona erdirmek yerine siyasilere yine topu birbirine attı.

-Türkiye’nin 9’uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in ölümü de Sosyal Medya’da geniş yer buldu. Artık vecize haline gelmiş Cem Yılmaz’ın esprilerine rahmet okutan sözleri günlerce Facebook ve Twitter’de paylaşıldı. Tabii Demirel’in “Denizlerin” idamındaki rolü ve idamların mecliste oylanması sırasındaki tavrı da unutulmadı. Demirel’den birkaç hafta önce ölen 12 Eylül

darbesinin yarattığı 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren de Sosyal Medya’da tepkilerden nasibini aldı.

Hard Copy Soft Copy’ye karşı! “Hard disklerinizi bozuk olmasa bile değiştirin”

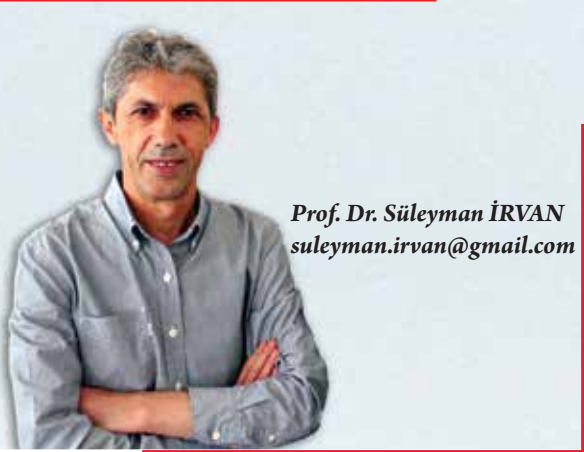
Hepimiz artık fotoğraflarımızı veya videolarımızı dijital olarak çekiyor ve cep telefonu, cd-dvd, hard disk gibi dijital ortamlarda saklıyoruz. Sanırım bu konuda zaman zaman herkesin aklına “Ya bozulursa ve fotoğraflarımı kaybedersem” gibi düşünceler takılıyordur. Bu konuda uzman görüşü alalım dedik ve genç Bilgisayar Mühendisi-programcı arkadaşımız Ali Fidanlı’ya danıştık.

İşte Fidanlı’nın kaleminden özet görüş ve öneri:

Merhaba, günümüzde “hard copy” den (fiziksel döküman) dijital ortama (soft copy) geçiş trendi oluştuğunu görmekteyiz. Özellikle çoğu şirket (ve bireysel kullanıcı) kağıt ve kırtasiye masraflarını kesebilmek için kendi kağıtsız ortam dediğimiz dijitalleşme projelerini yürütmektedir. Bunun sebebi bilgiye daha kolay ulaşım, maliyet, yer sıkıntısı, döküman kaybolma tarzı olayların önlenmesi olarak özetlenebilir. Dijital ortam sayesinde çoğumuz en son ne zaman kağıt/kalem kullandık bilemiyorum ama tabii ki bunun getirileri olduğu gibi eksiyanları da vardır. Bunları özetlemek gerekirse en önemlisi kuşkusuz güvenlidir.

Askeri sistemler, Devlet kurumlarının serverleri, büyük şirketler bu yüzden internete bağlı olmayan kapalı sistem dediğimiz sistemleri kullanarak bu sorunu minimize etmeye çalışırlar. Fakat son gelen haberler bu tip önlemlerin bile verinin güvende tutulması için yeterli olmadığı yönündedir. Şirkete fiziksel olarak sızabilen sosyal hackerların yanı sıra, BitWhisper (detaylı bilgi için araştırabilirsiniz) diye adlandırılan yeni bir teknikle Bilgisayarın Isı değişimini kullanarak çift yönlü bir iletişim kurulması mümkün. Ayrıca en kaliteli HDD’nin ömrünün 10 sene olduğunu düşünürsek, dikkatli olmakta fayda var. Çünkü bozulan hard diskten veriyi kurtarmak çok zor ve pahalı bir işlemdir. Bu yüzden tavsiyem 5-10 senede bir bozuk bile olmasa HDD’lerin yenileri ile değiştirilmesidir.

Tunus'ta ombudsmanlık eğitimi

Prof. Dr. Süleyman İRVAN
suleyman.irvan@gmail.com

A lmanya'nın Erich Brost Institute for International Journalism (Uluslararası Gazetecilik Enstitüsü) ile Tunus'ta medya araştırmaları ve izlemeleri yapan MENA Media Monitoring tarafından ortaklaşa düzenlenen, "Tunus'ta Ombudsmanlık" konulu atölye çalışmasının davetli konuşmacılarından birisi olarak 1-3 Haziran tarihlerinde Tunus'un başkenti Tunus'taydım.

Türkiye'de medya ombudsmanlığının duayeni kabul edilen Yavuz Baydar'la birlikte katıldık bu atölye çalışmasına. Bu yazıda, atölye çalışmasından söz etmek istiyorum.

Radyo ve televizyonlara ombudsman koşulu

Öncelikle şu bilgiyi vereyim. Tunus Radyo Televizyon Üst Kurulu konumundaki HAICA (High Authority for Audiovisual Communication), iyi bir karar almış ve radyo ve televizyon kuruluşlarına ruhsat verme ve yenileme koşulu olarak ombudsman istihdam etme zorunluluğu getirmiş. Haliyle, yayın kuruluşları da bu işi nasıl yapacaklarını değerlendirmeye başlamışlar. Bizim katıldığımız atölye çalışması, bu gereksinime cevap verme amacını taşıyordu. Üç gün süren toplantılarda ombudsmanlık çeşitli boyutlarıyla anlatıldı, tartışıldı.

Toplantının açılış konuşmalarının ardından yapılan ilk oturumunda, Erich Brost Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Susanne Fengler, Tunus ve Ürdün'de gazeteciler üzerine yaptıkları karşılaştırmalı bir alan çalışmasının bulgularını sundu ve özdenetime duyulan ihtiyacı aktardı.

Ardından, toplantıya katılarak bir konuşma yapan HAICA Başkanı Dr. Nouri Lajmi, neden bu kararı aldıklarını ve Tunus radyo televizyonlarında neden ombudsmana ihtiyaç duyulduğunu anlattı. HAICA olarak medya kuruluşlarına müdahale etmek yerine kurumların kendi özdenetimlerini kendilerinin yapmasının daha doğru olduğunu söyledi ki bu bence çok önemli bir saptamaydı. Sonuçta üst kurullar ceza verici bir yapıya dönüşebiliyor.

Yavuz Baydar: "Ombudsman yüzde yüz bağımsız olmalı"

İlk gün öğleden sonraki oturumda Yavuz Baydar, ombudsmanlığın ne demek olduğunu anlattı. Ombudsmanlık görevini yerine getirirken çalıştığı Sabah gazetesiyle ilişkisi kesilen Baydar, bağımsızlığın ne kadar önemli olduğunu en canlı örneğidir aynı zamanda. Baydar, bağımsızlığın koşulunun net ve açık biçimde düzenlenmiş bir sözleşme olduğunu ifade etti. Ombudsman'ın sadece eleştirileri değerlendiren bir kişi olmadığını, aynı zamanda, gazetecilik meseleleriyle ilgili kişisel görüşlerini açıklayabilecek bir özgürlüğe sahip olmasının önemine de değindi. "Ombudsman eleştiri yapabilir, tavsiyede bulunabilir, ancak yaptırım uygulayamaz, uygulatamaz" diyen Baydar, bir soru üzerine, ombudsmanın yayın öncesi görüş belirtmesinin doğru olmadığını da ifade etti. Ona göre, ombudsmanın görevi yayından sonra başlamalıdır.

Hedi Snoussi: "İşe etik kodları belirleyerek başladık"

Hedi Snoussi Tunus'un ilk ombudsmanı. Ülkenin popüler radyosu Radio Mosaique FM'in ombudsmanlığını yapıyor. Snoussi, ombudsmanlığın bir özdenetim (self-

regulation) modeli olduğunu, özdenetimin otosansür (self-censorship) gibi anlaşılması gerektiğini söyledi. İşe, etik ilkeleri belirleyerek başladıklarını, ancak etik ilkeleri belirlemenin yeterli olmadığını söyledi. Fransa ve Kanada'daki ombudsmanlık uygulamalarını takip ettiğini anladığım Snoussi, yeni göreve başlayacak olan ombudsmanlar için de iyi bir örnek durumunda.

Dr. Sadok Hammami: “Asıl amaç, medya kuruluşlarını hesap verebilir hale getirmek”

İkinci günün ilk oturumunda, Tunus'taki Manauba Üniversitesi öğretim üyesi Dr. Sadok Hammami, etik kodların içeriği konulu bir sunuş yaptı. Hammami,

özdenetim için etik kodların gerekli olduğunu belirtti. “Etik ilkeler, haber üretim süreçlerinin tümünü kapsayıcı nitelikte olmalı” diyen Hammami, belirlenen etik kodların mutlaka yayımlanması ve ilan edilmesi gerektiğini söyledi. “Asıl amaç, medya kuruluşunu hesap verebilir hale getirmektir” diyen Dr. Hammami, dünyadaki farklı medya kuruluşlarının etik kodlarından örnekler verdi.

Prof. Dr. Süleyman İrvan: “Ombudsmanlık, etkili bir özdenetim yöntemi”

Atölye çalışmasında, Kıbrıs'ın ilk medya ombudsmanı unvanına sahip bir kişi olarak gazetecilikte iyi ve kötü uygulamalar konusunda bir konuşma yaptım, Yenidüzen gazetesinde yaşadığım deneyimleri paylaştım. Konuşmamda özellikle, haberde doğruluk, medyanın saydamlığı, gizli haber kaynakları, çıkar çatışmaları, gizli belgelerin haberleştirilmesi, trajik olayların haberleştirilmesi, terör haberciliği, özel yaşama müdahale gibi konulara değindim, Kıbrıs Türk ve Türkiye medyasından örnekler verdim. Ombudsman olarak değerlendirmelerimi nasıl yaptığımı anlattım. Yaşanabilecek olası sorunlara değindim.

Aynı oturumun devamında, Yavuz Baydar'la birlikte etik sorunların gazetecilerle nasıl tartışılabileceği konusunda bir etkileşimli panel gerçekleştirdik. Sonuçta, etik ilkelerin bir anlamı olabilmesi için gazeteciler tarafından da benimsenmesi gerekiyor. Bu noktada, “etik kararlar nasıl alınmalı” konulu bir modelden söz ettim. İzlenmesi gereken adımları 5 maddede özetledim: 1. Etik sorunun tanımlanması; 2. Sorunun yol açtığı, açacağı potansiyel problemlerin belirlenmesi; 3. Sorunla ilişkili olabilecek etik ilkelerin gözden geçirilmesi; 4. Verilecek kararların olası sonuçlarının listelenmesi; 5. En iyi kararın verilmesi.

Elbette, yazıldığında kolay gibi görünüyor ama uygulamada her olayın kendine özgü olduğunu unutmamak gerekiyor. Nihayetinde etik kararlar her zaman tartışmaya açık kararlardır. Oturumda bu yol haritasını temel alarak, toplantıya katılan ombudsman adaylarının daha önce yaşadıkları mesleki sorunları tartıştık.

Toplantının üçüncü günü, izleyici araştırmalarına ayrılmıştı. Gün boyunca, izleyicilerle nasıl iletişim kurulmalı, yapıcı diyalog nedir, hangi dinamikleri dikkate almak lazım, hangi konular ateşli tartışmalara yol açar gibi sorulara cevaplar arandı. Son günkü toplantılara katılmadığım için fazla bilgi veremeyeceğim.

Genel gözlemim şudur. Ombudsmanlık konusu dünyada giderek daha fazla önem kazanıyor ve belli ki ihtiyaç da artıyor. Ben, Yenidüzen Genel Yayın Yönetmeni Cenk Mutluyakalı'nın teşviki ile Kıbrıs Türk medyasını ombudsmanlık uygulamasıyla tanıştırdım. Uygulama halen devam ediyor. Gönül isterdi ki başka gazeteler ve televizyonlar da bu yönde bir adım atsınlar. Belki Yayın Yüksek Kurulu, HAICA benzeri bir karar alır ve radyo ve televizyon kuruluşlarını ombudsman istihdam etme konusunda teşvik eder. Neden olmasın?

Basın dünyasından son haberler

Doğu Ö. ÇİFTÇİOĞLU
doguozokutan@gmail.com

Bizim Mahalle

Geride bıraktığımız 3 ayda medya dünyamızda mesleki ve sosyal birçok olay da yaşandı. Bazıları güldürdü, bazıları ise üzdü. İşte bizim mahallede yaşanan gelişmeler...

Canan Onurer Basın-Sen Başkanı oldu

Basın Emekçileri Sendikası'nın, 14 Mart'taki Genel Kurulu'nda belirlenen yeni Yönetim Kurulu'nda görev dağılımı yapıldı.

Canan Onurer, Sendika Başkanlığı'na getirildi. Basın-Sen Genel Sekreteri Filiz Seyis, Uluslararası İlişkiler Sekreteri Ali Kurtoğlu, Uluslararası İlişkiler Sekreter Yardımcısı Beran Dağtaş olurken, Çağdaş Ögüç Örgütlenme Sekreterliği, Lisani Kalkanlı Mali Sekreterlik görevini üstlendi.

BRTK Müdürü Tümerkan görevden alındı

BRTK Müdürü Mete Tümerkan, Başbakan Özkan Yorgancıoğlu'nun yazılı talebi üzerine BRTK Yönetim Kurulu'nca 22 Mayıs 2015'te görevden alındı. Tümerkan, görevden alınması kararı üzerine Merit Otelde basın toplantısı düzenledi.

Turizm Yazarları Derneği kuruldu

Turizm sektörüne yönelik yazılı ve görsel basın yayın organlarında çalışan gazeteci, yazar, editör, muhabir ve akademisyen

ve araştırmacılardan oluşan Kıbrıs Türk Turizm Yazarları ve Gazetecileri Derneği (KITUYAD) kuruldu.

Derneğin kurucularının oyları ile Onur Kurulu (Başkan) Reha Arar, Hasan Hastürer, Akay Cemal ve Ahmet Tolgay olarak belirlendi.

Yönetim Kurulu'nun oylanması sonucu ise, Başkan Nazmi Pınar, Genel Sekreter Birol Bebek, Sosyal İşler Sorumlusu Selda İçer, Mali İşler Sorumluları İsmet Esenyel ve Zekai Altan seçildi. Denetleme Kurulu Başkanlığı'na Ahmet Tolgay ve faal üye olarak Hasan Karlıtaş ile Teoman Turan, Disiplin Kurulu Başkanlığı'na Akay Cemal ve faal üye olarak Orhan Tolun ile Gülsüm Gözenler oy birliği ile seçildi.

Gürkut YYK üyeliğinden istifa etti

Yayın Yüksek Kurulu üyelerinden Özgül Gürkut, Alihan Pehlivan'ın Cumhuriyet Meclisi'nden ikinci oylamada oy birliğiyle UBP temsilcisi olarak kurula üye gönderilmesi üzerine istifa etti. Gürkut, 20 Mayıs'ta açıkladığı istifa gerekçesinde "Yayın Yüksek Kurulu'nda (YYK) Kasım 2013'te başladığım üyelik görevimden bu sabah istifa ettiğimi, başta meslektaşlarım olmak üzere kamuoyuyla paylaşmak isterim. 23 yıllık gazeteciyim ve ilkesel duruşum, mesleki değerlerim, bu aşamadan sonra orada olmamamı gerektirdi... Üzgünüm ama bu kararı almak zorundaydım" ifadelerini kullandı.

YYK'ya Cumhurbaşkanlığı temsilcisi olarak ise 26 Mayıs'ta Erol Atabek atandı.

Karaman Dış Basın Birliği Başkanı oldu

Arslan Mengüç'ün rahatsızlığı nedeniyle bıraktığı Dış Basın Birliği Başkanlığı'na Züleyha Karaman seçildi.

Karaman ayrıca İslam İşbirliği Teşkilatı Üye Ülkeler Gazeteciler Cemiyeti Kıbrıs Temsilcisi de oldu.

Basın Odası'nda ülke gündemi tartışıldı

BRT'de Basın Odası programı gazetecileri bir araya getirdi. Her salı akşamı yayımlanan programın moderatörlüğünü Damla Soyalp yaparken, gazeteciler Cenk Mutluyakalı, Hüseyin Ekmekçi, Rasih Reşat ve Artun Çağa, zaman zaman konuk olarak, zaman zaman da kendileri ülke gündemini tartıştı. Program, haziran ayında sona erdi.

Medya eğlenceli bahislere sahne oldu

Dilek Kırıcı, Kanal T'de yaptığı "Açıkoturum" programında, seçim döneminde 7 adayın tümünü canlı yayına çıkaracağını söylerken, gazeteci Hüseyin Ekmekçi bunu yapamayacağını savundu. Kırıcı ve Ekmekçi bu konuda bahse girdi. Kazanan Ekmekçi oldu ve karşılığında Kıgılı'dan bir gömlek kazandı.

Tüm adayları birlikte canlı yayına çıkarabilmek için birçok programcı-gazeteci uğraş verdi ama tek başaran BRT oldu. 7 aday, 16 Nisan'da Damla Soyalp'in sunduğu "Seçim 2015" programında kamuoyu önüne çıktı.

Bir bahis de Sim TV'de yaşandı. Serdar Denктаş KOP süreciyle ilgili kararı nedeniyle Futbol Federasyonu'yla ilişkilerini askıya aldığını açıklayınca, gazeteci Sami Özuslu, Kanal Sim'de Damla Dabis Özel'le birlikte hazırlayıp sunduğu Radyo Gazetesi programına elbise askısıyla çıktı.

23 Nisan çocukları gazeteciliğe el attı

Genç TV'de Mustafa Alkan'ın hazırlayıp sunduğu reytingi yüksek programlardan "Er Meydanı"nda 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlandığı gün dönemin Cumhurbaşkanı ve 2. tura kalan Cumhurbaşkanı adayı Derviş Eroğlu konuk edildi. Programın açılışını günün anlamına uygun olarak Mustafa Alkan'ın 10 yaşındaki oğlu Celal Alkan yaptı.

Yine 23 Nisan'da siyasi makamlara ziyaretler yapan çocuklar Bakanlar Kurulu toplantısına katıldı ve makam koltuklarına oturdu. Birbirinden güzel mesajlar veren çocukları izleyen gazeteciler arasında Kıbrıs Postası Genel Yayın Yönetmeni Rasih Reşat'ın kızı Fidel de yer aldı. Fidel, Başbakan Özkan Yorgancıoğlu ile röportaj da yaptı ve ertesi günkü Kıbrıs Postası'nda bu röportaj yayımlandı.

Olağan Denemeler'e ABD'den ödül

Doğuş-Vasvi Çiftçioğlu'nun kısa filmi "Olağan Denemeler" ABD'den ödül aldı. Çiftçioğlu çifti filmin başrol oyuncusu Hatice Tezcan'la birlikte nisan ayında ABD'ye giderek ödülü aldı.

Hüseyin Güven Kanada'da evlendi

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği eski başkanlarından Hüseyin Güven, hayatını eski gazetecilerden Nurcan Özatılğan'la Kanada'da birleştirdi. Uzun yıllar BRTK'da çalışan ve emekli olan Hüseyin Güven ile Nurcan Özatılğan, Kanada'daki sade düğünlerinde mutluluk saçtılar. Çiftin düğün fotoğrafları büyük beğeni toparlarken Güven, facebookta yayımladığı fotoğrafları, "Lafi uzatmaya gerek yok. Evlendik, çok mutluyuz" ifadeleriyle paylaştı.

Ayşe Güler de dünya evinde

Yenidüzen muhabiri Ayşe Güler ile Burak Emir dünya evine girdi. Kendilerine bir ömür boyu mutluluk diliyoruz...

Sevgül Uludağ'a 2 ödül daha

Kıbrıs'ta kayıplar, toplu mezarlar ve anlatılmamış öyküler konularındaki yazılarıyla tanınan araştırmacı gazeteci-yazar Sevgül Uludağ'a Avrupa Parlamentosu'nca "Avrupa Yurttaşlık Ödülü" verildi. Uludağ'a ayrıca İngiltere'deki kayıp yakınlarının örgütlerinden de ödül verildi ve Londra'da Uludağ'ın katılımıyla bir etkinlik düzenlendi. Uzun yıllardır Yenidüzen gazetesinde "Anlatılmamış Öyküler" sayfasıyla barış gazeteciliği örneği sergileyen ve Kıbrıs'taki halkların geçmişte yaşadığı acı olayları anlatan Uludağ ödülünü Kıbrıslı Rum şair Mihalis Hristofidis'le birlikte 25 Şubat'ta Brüksel'de Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen törende AP Başkan Yardımcısı Sylvie Guillaume'dan aldı.

Yazıları Türkçe olarak Yenidüzen gazetesinde, Rumca olarak Politis gazetesinde ve İngilizce olarak Hamamboculeri.org web sitesinde yayımlanan Uludağ'a bir ödül de İngiltere'den Kıbrıslı "kayıp" yakınlarından geldi.

İngiltere'den Kıbrıslı Rum "Komi Kebir Örgütü" ile "Birleşik Krallık Kayıp Yakınları Derneği", Uludağ'a 16 Mayıs'ta Londra'da düzenlenen etkinlikte ödülünü verdi.

TAK bir gün boyunca hizmet vermedi

TAK personeli, sendikaların aldığı genel grev kararı nedeniyle tarihinde ilk kez 25 Mart 2015'te bir gün boyunca hiç hizmet vermedi.

“Bölünmüş Başkent Hayalet Havaalanı” seyirciyle buluştu

Kanal Sim, “Bölünmüş Başkent Hayalet Havaalanı” adlı belgesel hazırladı. Bugün hayaleti andıran eski Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'nı konu alan belgeselin galası 7 Nisan'da Lefkoşa AKM'de protokolün ve kabalalık davetli grubunun katıldığı galada gösterildi.

Tatar eşini istifadan döndürdü

Kanal T Yönetim Kurulu Başkanı Sibel Tatar, seçim dönemi bazı siyasilerden gelen baskılar üzerine istifa ettiğini açıkladı. Kanal T'nin sahibi olan eşi UBP Lefkoşa Milletvekili Ersin Tatar, basına da açıkladığı bir mektupla eşi Sibel Tatar'a seçim döneminde baskı yapanlar arasında kendisinin de yer aldığını belirterek özür diledi ve eşini istifasını geri alıp dönmeye davet etti. Mektubun etkili olması üzerine Sibel Tatar, bir süre sonra görevine döndü.

KTV'den işten durdurular oldu

KTV'den işten durdurular oldu. Gece programlarıyla tanınan Ayşe Menekşeli de işine son verilen kişilerden biri... Menekşeli, facebook hesabında olayı şöyle duyurdu:

“Birçoğunuz için sıradan bir gün olan 26 Mayıs, benim için hiç de sıradan değildi. 5 yıldır bir fiil gece gündüz demeden emek verdiğim, her yerde örnek kanal olarak gösterdiğim KTV'den ekonomik sebepler bahane gösterilerek işten durduruldum. Ve ne acıdır ki yaklaşık 2 haftadır alınmış olan bu kararı kendi müdürümden değil, personel müdürüne hastalık raporumu götürdüğümde öğrendim. Özel sektörün acımasızlığına ve istendiği zaman gözyaşları içinde bile insanın yalan söyleyebileğine şahit oldum! 10 yılı aşkın bir süredir medya sektöründeyim yanlışları haksızlıkları, bunun yanında yapılan doğru ve güzel şeyleri de dilim döndüğünce anlatmaya kamuoyuna yansıtmaya çalıştım. Geldiğim noktada ilkeli ve dürüst çalışmanın karşılığını, yasal olarak hakkım olan süre bile verilmeden aynı gün işsiz bırakılarak ödedim.

Victor Hugo'nun çok sevdiğim bir sözüyle, takdiri yine kamuoyuna bırakıyorum.

‘İyi olmak kolay, zor olan adil olmaktır’.”

Kemal Akıncı 81 yaşında vefat etti

Kıbrıs Türk basınına uzun yıllar hizmet etmiş gazeteci-mütercim Kemal Akıncı geçirdiği kalp krizi sonucu 81 yaşında Ankara'da hayatını kaybetti.

Bir dönem Türk Ajansı Kıbrıs'ta Rumca mütercim tercüman olarak da çalışan Kemal Akıncı, 1962–67 yılları arasında yayımlanan “Akın” gazetesinin imtiyaz sahipliğini ve genel yayın yönetmenliğini yapmıştı.

BATUKAN
TİCARET

**Hurda Metal, Akü,
Oto Yedek Parça,
Kazalı ve Hurda Araç
Alım Satımı yapılır**

Yaptıklarımız ...

Ergül ERNUR
ergulernur@gmail.com

KTGB'den Haberler

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Yönetim Kurulu, sektörümüzü yakından ilgilendiren birçok yasa çalışmasının hayata geçmesi için çalışmalarını sürdürüyor.

Gazetecilerin daha özgür şekilde kalemini oynatabilmesini sağlamak amacıyla sürdürülen yasal çalışmalara, bazı tikanıklıklara rağmen özveriyle devam ediliyor.

Yasal çalışmaların yanı sıra Türk Ajansı Kıbrıs (TAK) ve Bayrak Radyo Televizyon Kurumu'ndaki (BRTK) sorunları dile getirmek, çözüm aramak için de başkan ve yönetim kurulu üyeleri çaba sarf etmektedir.

Birlik yönetim kurulumuz, göreve geldiği ilk günden sosyal aktiviteler yapmak için kolları sıvadı. Ancak birlik adına gerçekleştirilen önemli değişimlerden biri de KTGB'nin logosu oldu.

Birlik yönetim kurulumuzun, meslektaşlarımızın daha iyi şartlarda çalışması, daha özgür hareket edebilmesi ve onurlandırılması kapsamındaki çalışmalarımız devam edecektir.

Gazeteciye simgeleyen logo

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği, 1982 yılında kuruldu. Tam 33 yıldır aynı logo altında çalışmalarını sürdüren birliğimizin, daha çağdaş ve evrensel bir logo tasarımıyla yola çıktı. Bu amaçla Yönetim Kurulu daha dinamik, gazeteciliği simgeleyen çağdaş bir logoya ihtiyacı olduğunu düşündü.

Bu kapsamda YDÜ Güzel Sanatlar öğretim görevlisi tasarımcı ve sanatçı Hikmet Uluçam'dan profesyonel hizmet talebinde bulunuldu. KTGB, yapılan çalışmaları incelemesinin ardından birliğin uluslararası ilişkilerine destek olacak, çağdaş ve medya alanını kapsayan logoyu seçti. Logomuzun üst kısmında 'gördüğünü yazan ve çeken' mesajını veren göz ve vizör çizildi. Logonun alt kısmında ise 'işimiz yazmak' mesajı verilerek, dolma kalemin iç kısmı kullanıldı. Yönetim Kurulu olarak, Hikmet Uluçam'a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

'Medya Başarı' ödülleri verdik

Birliğimiz, 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü dolayısıyla geleneksel olarak düzenlenen 'Medya Başarı Ödülleri Yarışması Ödül Töreni'ni gerçekleştirdi.

Tören öncesinde hummalı bir çalışma gerçekleştirdik. Yeni logomuzu ilk kez kullanmanın da heyecanını yaşadık. Bu yıl bir değişiklik yaparak, yarışmada ödül alan arkadaşlarımızın haberlerini, tören alanındaki panolarda sergiledik.

Törene, Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı, Meclis Başkanı Sibel Siber, Başbakan Özkan Yorgancıoğlu'nun yanı sıra birçok siyasi isim katıldı.

Mustafa Kortun, Perihan Aziz, Efdal Keser ve Hasan Kahvecioğlu'ndan oluşan jürinin değerlendirdiği Başarı Ödülleri Yarışması'nda

ödül alan gazeteciler ve yayın organları ise şöyle:

“İsmail Volkan- Kıbrıs Gazetesi, Didem Menteş-Yenidüzen gazetesinde, Ceren Özbil-Havadis gazetesi, Gizem Özgeç- Kıbrıs gazetesi, Damla Soyalp- BRTK, Gülten Özyakup Sezgin- Kıbrıs TV, Çamay Çiçekseven- Kanal SİM, Alkan Baykent- Vatan Gazetesi, Süleyman Önal-TAK, Aliye Özenci-Kıbrıs gazetesi, barış gazeteciliği Havadis gazetesinin pazar eki 'Poli' dergisi, Yenidüzen gazetesinin pazar eki 'Adres Kıbrıs' dergisi ve Afrika gazetesinin 'Pazar Sanat' dergisi.”

Çevre sorunlarına duyarlıyız

Nükleer Karşıtı Platform; Türkiye, Gürcistan, Yunanistan, KKTC ve Güney Kıbrıs'ta eş zamanlı eylem gerçekleştirdi. Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği de, eyleme destek verdi.

Lefkoşa'da “Nükleere Hayır Platformu” tarafından gerçekleştirilen eylemde, yapılması planlanan nükleer santrallerin Karadeniz, Akdeniz ve Trakya'nın eşsiz doğasının yok olmasına sebep olacağı vurgulandı.

Öte yandan, Nükleere Hayır Platformu'nun, Çernobil Faciasının yıldönümünde Selimiye Meydanı'nda düzenlediği etkinliğe de birliğimiz destek verdi.

Cemal ve Sadi Togan'ı andık

Kıbrıs Türk basınında önemli yeri bulunan Bozkurt gazetesinin kurucusu gazeteci Cemal Togan 23'üncü; oğlu gazeteci Sadi Togan ise 8'inci ölüm yıldönümlerinde kabirleri başında anıldı.

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Başkanı İzzet Volkan, 1951 yılında Bozkurt gazetesini kuran Cemal Togan'ın oğlu Sadi Togan ile Kıbrıs Türk basın tarihinin unutulmaz gazetecileri arasında yer aldığını ve sahip çıkılması gereken değerler olduğunu söyledi.

Volkan, uzun yıllar büyük özveri ve fedakarlıkla gazete çıkaran Cemal ve Sadi Togan'ın, Bozkurt gazetesinde Kıbrıs, Türkiye ve dünyadan haberlere yer verdiğini, ülkede birlik beraberliğin sağlanması ve halkın moralinin yüksek tutulması için çaba harcadıklarını anlattı.

İki önemli ismi ağırladık

Birliğimizin Etkinlik Komitesi'nin sohbet toplantıları kapsamında düzenlediği iki önemli etkinlik birçok kişinin ilgisini çekti.

Etkinliklerde, Taraf gazetesi yazarı, televizyon programcısı Hayko Bağdat ve Kathimerini gazetesi yazarı, tarihçi ve Türkolog Nikolaos Stelya'yı ağırladık.

Hayko Bağdat, kimlikler, azınlıklar ve yüzleşme konularında görüşlerini paylaştı; kitaplarını imzaladı.

Kathimerini gazetesi yazarı, tarihçi ve Türkolog Nikolaos Stelya'nın konuk olduğu etkinlikte ise Kıbrıs sorunu, çözüm süreci, Kıbrıslı Rumların çözüme bakış açısı, ekonomik gelişmeler konuşuldu.

Stelya, "Türkiye, Yunanistan Kıbrıs Üçgeninde Seçim Süreçleri Ve Medya" konusunda sunum yaptı.

TAK'ın sorunlarını yerinde dinledik

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği (KTGB) Başkanı İzzet Volkan, Türk Ajansı Kıbrıs'a (TAK) giderek, üyelerinin sorunlarını yerinde dinledi.

Volkan, verimli çalışabileceği koşulların sağlanması gerektiğini vurgulayarak, gerekenin bir an önce

yapılması için hükümete çağrı yaptı. Volkan, Kıbrıs Türk basınının başlıca haber kaynağı olan ajansın, medyanın genelinde yaşanan bazı sorunların yanı sıra, bazı başka sorunlar da yaşadığı ve burada görev yapan gazetecilerin, yaşanan sıkıntılardan dolayı huzurlu çalışma ortamından uzak olduğunun saptandığını belirtti.

Volkan, "Yılın 365 günü hizmet veren TAK'ın sürdürülebilir bir çalışma düzenine kavuşturulması şarttır" dedi.

TAK çalışanı üyeler ise; resmi tatillerde görevlerini yapmak için bile gerekli ek mesainin bütçede ayrılmadığına, mevcut yasada boş bulunan muhabir kadrolarının doldurulmadığı için vardiya sisteminin de kurulamadığına işaret ederek, mevcut yapının sürdürülebilir olmadığını vurguladılar.

Omaç Başat'ı unutmuyoruz

Kıbrıs Türk sporuna uzun yıllar yönetici ve gazeteci olarak hizmet veren Omaç Başat, ölümünün birinci yılında kabri başında düzenlenen törenle anıldı.

Omaç Başat, ülke sporu adına birçok federasyonun kuruluşunda aktif görev aldı, başkanlık görevlerinde bulundu. Milli Olimpiyat Komitesi başkanlığı da

yapmış olan Başat, Kıbrıs Türk Spor Yazarları Derneği yönetimlerinde de görev aldı.

Anma töreninde birlik başkanımız İzzet Volkan'ın yanı sıra Başat'ın ailesi adına Ahmet Derya, Kıbrıs Türk Spor Yazarları Derneği Başkanı Ogün Genç Kaçmaz, Havadis Gazetesi Spor Müdürü Mustafa Özsoy ve Milli Olimpiyat Komitesi üyesi Güner Burgul da birer konuşma yaptı.

Medya Etik Kurulu Başkanı Bekir Azgın oldu

KTGB öncülüğünde gazetecilik meslek örgütlerinin ortak deklarasyonu ile kurulan ve medyadaki etik ihlallere ilişkin kararlar üreten Medya Etik Kurulu'nda, Prof. Dr. Süleyman İrvan'ın istifasıyla boşalan başkanlığa oybirliğiyle Dr. Bekir Azgın getirildi. Perihan Aziz de başkan yardımcılığına seçildi.

Kuruldan, yaklaşık iki yıldır başkanlığı yürüten Prof. Dr. Süleyman İrvan'ın dışında, Cumhurbaşkanlığı Müsteşarlığı'na atanan Yrd. Doç. Dr. Gürdal Hüdaoğlu ile yurt dışına yerleşen gazeteci Hüseyin Güven de istifa etmişlerdi.

Kurul üyeliklerine, Süleyman İrvan ile Gürdal Hüdaoğlu'nun yerine İletişim Fakülteleri temsilcileri olarak DAÜ İletişim Fakültesi öğretim

üyeleri Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy ile YDÜ İletişim Fakültesi öğretim görevlisi Hakan Karahasan; Hüseyin Güven'in yerine de gazetecilik meslek örgütlerinin temsilcisi olarak Dr. Bekir Azgın getirildi.

Kurul toplantısında tek aday olarak önerilen Dr. Bekir Azgın oy birliğiyle başkanlığa, Perihan Aziz de başkan yardımcılığına getirildi.

Süleyman İrvan'a teşekkür plaketi

KTGB Yönetim Kurulu, Medya Etik Kurulu eski Başkanı Prof. Dr. Süleyman İrvan'a Medya Etik Kurulu'nun oluşumu ve sürdürülmesi ile Kıbrıs Türk basınına yaptığı katkılar dolayısıyla teşekkür etti. İzzet Volkan başkanlığındaki KTGB Yönetim Kurulu, İrvan ile biraraya gelerek, katkılarında dolayı teşekkür plaketi takdim etti.

KTGB Başkanı İzzet Volkan, plaket takdimi sırasında yaptığı konuşmada, İrvan'ın Kıbrıs Türk basınının sorunlarının çözümü yönünde Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği'nin verdiği mücadeleye büyük katkıları

olduğunu belirterek, bundan duyduğu memnuniyeti ifade etti.

İrvan'ın, basın özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılması yönünde yasal çalışmalara da destek olduğunu ve Medya Etik Kurulu'nun oluşmasında öncü rol oynadığını anımsatan Volkan, İrvan'la KKTC'den ayrılacak olmasına rağmen işbirliği ve dayanışmayı sürdürmek istediklerini vurguladı.

Prof. Dr. Süleyman İrvan da, Kıbrıs Türk basınının sorunlarını kendi sorunu gibi kabul ederek çözüm için gönüllü çerçevede çaba harcadığını ve KTGB ile yakın işbirliği içerisinde çalışmaktan memnuniyet duyduğunu söyledi.

İrvan, kendisinin de üniversite dışında yapmak istedikleri konusunda bir alan yakaladığını ve bu çerçevede elinden geldiğince katkı koymaya çalıştığını belirterek, bundan sonra da yardıma hazır olduğunu ifade etti.

E. B.
1980

ESENTEPE BELEDİYESİ

Tel: 0 (392) 823 6258

Basın örgütleri, basın özgürlüğü hakkında ne düşünüyor?

Doğuş Ö. ÇİFTÇİOĞLU
doguozokutan@gmail.com

Medya'nın bu sayısında "basın özgürlüğü"nü irdeliyoruz. KKTC'de gazetecilerin örgütlü bulunduğu meslek örgütleri Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği (KTGB), Dış Basın Birliği (DBB), Kıbrıs Türk Spor Yazarları Derneği (KTSYD) ve Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Çalışanları Sendikası'ndan (Bay-Sen) basın özgürlüğü konusunda demeçler aldık.

İşte KTGB Başkan Vekili Mustafa Kortun, KTSYD Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Köprülü, DBB Genel Sekreteri Rasih Reşat, Basın-Sen Başkanı Canan Onurer ve Bay-Sen Başkanı Salih Sakallı'nın ülkemizdeki basın özgürlüğü konusundaki görüşleri...

Mustafa KORTUN
KTGB Başkan Vekili

Sağlıklı ve katılımcı bir demokrasi için basın özgürlüğü

Temel insan haklarından olan düşünce ve ifade özgürlüğünün toplumsal yaşamda en dinamik biçimde hayat bulması basın özgürlüğü ile olasıdır. Bu nedenle, ifade özgürlüğü ve bu özgürlüğün en etkili ve çağdaş yöntemlerle

kullanılmasını içeren basın özgürlüğü, günümüz ileri demokrasilerinin köşe taşlarıdır.

Halkın kendisine en uygun bir toplum ve yönetim biçimini seçebilmesi için bilgilendirilmiş bir yurttaşlar topluluğunun oluşturulmasında medyanın önemli bir görevi olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında yer almaktadır. AİHM ayrıca, siyasal ifade ve kamu çıkarı olan konuların dile getirilmesinin demokratik bir toplumun önemli bir özelliği olduğunu da belirterek, bu özelliğin en üst düzeyde tutularak korunmakta olduğunun altını çizmiştir.

AİHM'in yine düşünce özgürlüğü ile ilgili bir kararında, ifade özgürlüğünün toplumun ve her bireyin gelişmesi için temel koşullardan biri olduğu önemle belirtilerek şunlar da vurgulandı: İfade özgürlüğü 'bilgi' veya 'fikirlerin'

sadece 'zararsız' olarak ya da olumlu olarak kabul edilenleri için değil, aynı zamanda devletin ya da halkın herhangi bir kesimini olumsuz etkileyecek veya rahatsız edecek olanları için de geçerlidir. Çokseslilik ve hoşgörü demokratik bir toplumun olmazsa olmaz gerekleridir. Demokratikleşme sürecin de çağımızın gerisinde kalmış olan toplumların kolaylıkla çok kanlı ve yıkıcı ve de acı iç savaşlara kolaylıkla sürüklendiklerine günümüzde tanıklık etmekteyiz. Yakınıımızdaki Ortadoğu coğrafyasında yaşayan halkların, dogmalara dayanan ötekileştirmenin yarattığı karşıt cephelere nasıl bölünebildiğini ve birbirleri ile nasıl boğuştukları veya çatıştıklarını dünya ibretle izlemektedir. Bu ülkelerin en temel benzer özelliklerinden birisi de özgür bir basından yıllarca yoksun olmaları nedeniyle halklarının demokratik tartışma ve uzlaşma kültürünü özümseyememiş olmalarıdır. Bu ülkelerdeki etnik, dinsel-mezhepsel veya coğrafi temellere dayalı alt kültürlerin oluşturduğu alt-kimliklerin, demokratik tartışma ve uzlaşma kültürü eksikliği nedeniyle birbirlerini ötekileştirerek, ortak akılla sorunlarını çözebilme becerisi ortaya koyma yerine, birbirlerini yok etmeye yöneldikleri herkes için ders olmalıdır. Bu nedenle, sağlıklı bir ortak akıl yaratıp bu ortak akılla baskın ve kapsamlı bir kültüre dayalı kollektif kimlik inşa edebilmenin başat koşullarından biri de, özgür bir medyadır.

Özgür bir medyanın yaratılmasındaki yurttaşların duyarlılığının, medya okur- yazarlığından kaynaklanması bir başka önemli tarihsel dinamiktir.

Okumayı yazmayı öğretildiğimiz gibi medya organlarının nasıl çalıştığını ve medya içeriklerini eleştirel olarak nasıl değerlendireceğimizi de anlama ihtiyacımız vardır. Gelişmekte olan enformasyon ve iletişim teknolojileriyle medya ortamı çok hızlı bir şekilde gelişmektedir. Medya günlük hayatımızda gittikçe önemi artan bir rol oynamakta, demokratik ve kültürel hayata katılımımızı sağlamaktadır.

Avrupa Birliği yürütme organı olan AB Komisyonu medya ile olan ilişkilerimizle ilgili olarak 'medya okur-yazarlığı' olarak nitelendirdiği yetenek hakkında bir gösterge yayımlamıştır. Medya okur-yazarlığı tüm medyaya ulaşım demektir; radyodan sosyal iletişim ağlarına, dijital televizyondan yazılı basına ve son zamanların tüm taşınabilen iletişim araçlarına kadar tüm araçlardan tam potansiyelleriyle yararlanma ve bu olanakları eleştirel ve aktif, yaratıcı bir şekilde kullanma demektir. Bu, tam yurttaşlık ve demokratik katılımın gerçekleşmesi için gerekli olan temeldir. Medya okur-yazarlığı olan yurttaşlar daha yüksek dereceli bir özgürlüğe sahip olacakları için, bilgilene kaynaklarını seçip değerlendirmede ve enformasyon toplumuna katılmada daha aktif olacaklardır. Günümüz enformasyon toplumunda aktif bir yurttaşlık için medya okur-yazarlığı önemli bir faktördür. Tüm yurttaşların, medyaya erişmede, görüntüleri, sesleri ve metinleri analiz etme ve değerlendirmede yeteri kadar medya okur-yazarı olmaları beklenir.

Medya okur yazarı yurttaşların erişebileceği özgürlük derecesi yükseldikçe bunun özgür bir medyanın oluşmasına yapacağı etkiler de o derece yüksek olacaktır. Bu karşılıklı etkileşim sürecinde özgür bir medya daha özgür yurttaşlar, özgür yurttaşlar da daha özgür bir medya yaratacaktır. Bu noktada, medyanın, 'özel hedeflerin ve çıkarların propaganda aracı olarak' kullanılması yerine, toplumsal çıkarların ve gelişimin; ilerlemenin, çok sesliliğin ve demokrasinin bir unsuru olarak görülmeye başlanması esastır. KTGB olarak bizlerin de girişimleri sonucunda ülkemiz orta-egitim müfredatlarına medya okur-yazarlığı derslerinin konmuş olmasından büyük bir mutluluk duyduğumuzu da vurgulamak isterim.

Dünya Basın Özgürlüğü Günü, BM Genel Kurulu tarafından UNESCO Konferansının tavsiyesi ile, Aralık, 1993 yılında ilan edildi. Bu tarihten sonra da her yıl 3 Mayıs gününde, Basın Özgürlüğü'nün temel ilkeleri kutlanmakta olup tüm dünyada basın özgürlüğü düzeyleri de değerlendirilmektedir. Yine bu çerçevede medyanın bağımsızlığına karşı yapılan saldırılara karşı, savunma

stratejileri geliştirilmekte ve yaşamlarını görev yaparken kaybeden gazeteciler anılmaktadırlar.

2015 yılı Dünya Basın Özgürlüğü Günü nedeniyle Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon, yayımladığı mesajda şunları belirtti: 'KALİTELİ GAZETECİLİK, yurttaşların, toplumlarının gelişimi konusunda, bilgilendirilmiş bir şekilde karar verebilmelerini, aynı zamanda adaletsizliklerin, gücün kötüye kullanılması ve yolsuzlukların ortaya çıkarılmasını sağlar.'

Ban Ki-moon, mesajında ayrıca, ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğünün ancak sürdürülebilir bir kalkınma sağlanınca değinilebilecek lüks şeyler olmadığını da belirterek, basın özgürlüğünün, insan haklarının tamamından yararlanılabilmesini sağlayarak, iyi yönetim ve hukukun üstünlüğü için yaşamsal olduğunu vurguladı.

Farklı yaş gruplarındaki yurttaşlarımızın, çağdaş yazılı, sözlü ve görüntülü medya organları ile dijital sosyal iletişim ağları ve yine akıllı iletişim araçlarından büyük ölçüde yararlanabilmeleri ve bu olanakların eleştirel, aktif yaratıcı ve etkileşimli bir şekilde kullanılabilmesi; ülkemizde özellikle son üç yıl içerisinde yer alan seçimler ve anayasa referandumunda, demokrasimiz açısından yeni bir evre açarak, çoğulcu ve katılımcı bir demokrasinin gelişmesine büyük ivme kazandırmıştır.

Bu gelişmeler doğrultusunda, Kuzey Kıbrıs'taki tüm siyasi kurumlar ve sivil toplum kuruluşları, bundan sonraki çalışmalarında, kamuoyuna karşı çok daha şeffaf, inanılır, güvenilir ve hesap verebilir olma yolunda, köklü yeniden yapılanmalara gitmek durumundadırlar. Basın özgürlüğü, hayatın özgürlüğüdür. Sağlıklı ve katılımcı bir demokrasi için, basın özgürlüğüne ve hayatın özgürlüğüne, KALİTELİ GAZETECİLİKLE sahip çıkmayı, KTGB olarak tarihsel bir görev olarak görüyoruz.

Rasih REŞAT
Dış Basın Birliği
Genel Sekreteri

Basın özgürlüğüne Atatürk'ün asırlık modern yaklaşımı...

“Basının tam ve geniş hürriyeti iyi kullanmasının, ne derecede nazik bir vaziyet olduğunu söylemeye lüzum görmem. Her türlü kanuni kayıtlardan evvel bir kalem sahibinin ilme, ihtiyaca ve kendi siyasi telakkilerine olduğu kadar, vatandaşların hukukuna ve

memleketin, her türlü hususi telakkilerin üstünde olan, yüksek menfaatlerine de dikkat ve hürmet etmek manevi zorunluluğu, asıl bu mecburiyettir ki umumi düzeni temin edebilir. Bununla beraber bu yolda yanılma ve kusur olsa bile; bu kusuru düzeltecek etken ve vasıta; basın hürriyetinden doğan mahzurların giderilme vasıtası, yine basın hürriyetidir.”

Modern Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün 1922'de yani neredeyse bir asır önce basın özgürlüğü üzerine söylediği bu önemli sözlerin, günümüz iletişim çağı içerisinde evrilen medyada çalışan gözüyle baktığımız zaman günümüzde geçerliliğini koruduklarını söylemek mümkün.

Atatürk'ün, basın özgürlüğüyle ilgili yanılma ve kusurların giderilme enstrümanının yine basın özgürlüğü olduğunu vurgulaması, basın özgürlüğünün herhangi bir yasa, yasak ve kısıtlama ile düzenlenmesinin mümkün olmadığını, hatta doğru olmadığını söylemesi ise not edilmeli ve günümüz yasa yapıcılarına örnek olmalı.

Gazetecinin kalemini nasıl oynatacağını, özgürlüğünü ne derece kullanacağını, sınırlarının ne olacağını çok güzel bir şekilde ifade etmiş, basın özgürlüğünün sınırlarının; bilgi, ihtiyaç, gazetecinin kendi siyasi eğilimi olduğu kadar, ülke ve toplum menfaati olduğunu ifade etmiş. Bir başka ifadeyle Atatürk, basın özgürlüğünü gazetecinin kendi iradesine bırakmış ancak büyük bir manevi sorumluluğu da omuzlarına yüklemiştir.

KKTC'de yasa yapıcıların epey bir süredir Basın Yasası adı altında basının neyi yazabileceği, sınırlarının neler olacağı ve nasıl yayın yapabilecekleri konusunda bir yasa, dolayısıyla da yasaklar dizisi üzerinde kafa yordukları bilgileri zaman zaman gündeme gelip gelip düşüyor. Ancak 1920'li yıllardaki Türkiye'de basın özgürlüğü ile ilgili söylenen sözlere ve söyleyene bakılsa, aslında daha o

yıllardan bu sorun olmayan ama siyasetler tarafından sorun gibi ortaya sürülüp yasaklarla çare aranır hale getirilen basın özgürlüğünün, gazetecinin vicdanına, ahlakına ve etik anlayışına bırakıldığı görülebilir.

Hazır Atatürk'ün basın özgürlüğü ile ilgili sözlerinden bahsetmişken, bir sözünü daha hatırlatmakta yarar var sanırız.

Atatürk 1929'da “Gazeteciler, gördüklerini, düşündüklerini, bildiklerini samimiyetle yazmalıdır” derken burada yine sınırsız bir basın özgürlüğünden söz edilmediğinin altının çizilmesi lazım. Atatürk, gazetecilerin gördüklerini, düşündüklerini, bildiklerini samimiyetle yazması gerektiğini ifade ederken, aslında basın özgürlüğünün sınırını yine gazeteciye bırakmış ve gazetecinin “samimiyetinin” yani içtenliğin basın özgürlüğünün sınırını oluşturduğunu çok net bir şekilde ifade etmiştir.

Sonuç olarak Atatürk'ün bundan neredeyse bir asır önce basın özgürlüğü ile ilgili söylediklerinden çıkan anlam, günümüz basın özgürlüğü tartışmalarına ışık tutacak nitelikte olduğunu muhakkaktır.

Basın özgürlüğü, yasa ve yasaklarla sınırlanamaz, basın özgürlüğünün sınırı gazetecinin samimiyeti, ahlakı ve toplum menfaatine gösterdiği hassasiyet ile sınırlanır. Bu sınırı da koyabilecek olan yalnız ve ancak gazetecinin kendisidir. Hele gazetecilerin yazdıklarına taraf oldukları için basın özgürlüğünü sınırlanması gereken bir sorun olarak lanse etmeye çalışanlar tarafından üretilecek sınırlar, hiç kabul edilemez.

Atatürk'ün dediği gibi, basın özgürlüğü nedeni ile oluşacak sorunların çözümü yine basın özgürlüğünün kendisindedir. Bir başka ifadeyle, meslek dışından sınırlar getirmek yerine, meslek içerisinde sınırlarını bilmeyenlerin, sınırlarını bilenler tarafından ayıklanması ve bunun bir gelenek, kültür haline dönüşmesi bu tartışmayı da sonlandırır.

Hüseyin KÖPRÜLÜ
KTSYD Yönetim
Kurulu Üyesi

Sporda basın özgürlüğü

Birleşmiş Milletler, 1993 yılında özgür ve bağımsız bir basın için 3 Mayıs'ı Dünya Basın Özgürlüğü Günü olarak kabul etmiştir. O yıllardan beridir basın camiasını daha fazla ilgilendiren ve göreceli olarak tartışma konusu olan basın özgürlüğü, bazı

ülkelerde kitleleri etkileyerek sokaklara dökecek kadar gündem yaratmıştır.

Ambargolar altında büyük zorluklar çeken bir ülkede yaşıyoruz. Basın alanında da zaman zaman bunun etkisini görüyoruz. Uluslararası basın kuruluşlarına üye olmamak veya dünyadaki basın camiasında sesimizi duyuramamak, KKTC basın çalışanlarının sıkıntılarında sadece bazılarıdır.

Kıbrıs Türk Spor Yazarları Derneği (KTSYD) olarak bu mesleği seven ve gerekli kriterleri yerine getirerek profesyonel veya yarı zamanlı çalışan spor basını emekçilerini bir çatı altında topladık. Teknolojik ve ticari baskılarla sürekli olarak değişim altında bulunan gazeteciliğe soluk vermek için bağımsız ve doğru gazetecilikten taviz vermemek gerekmektedir. Bu çerçevede spor yazarları olarak kişilik hakları, gazetecilik kuralları ve etik değerler çerçevesinde görevimizi yapmak önceliğimizdir. Her meslek grubunda olduğu gibi zaman zaman özeleştiride bulunarak yapılmaması gerekenleri belirttik.

Her şeye rağmen ülke sporu ambargolar altında zorluklar yaşasa da, spor gazeteciliği ülkemizde büyük ilgi görmektedir. Görevimizi yaparken zaman zaman baskı ve tehditlere de maruz kalıyoruz. Spor yazarı, haberi doğru kaynaktan almakla yükümlüdür. Haberciliğe ciddi yaklaşan spor yazarları okuyucularına olup bitenlere ilişkin doğru bilgi vermek amacındadır.

Tüm bu kriterleri uygulayan spor emekçilerimiz bazen hükümet yetkilileri bazen spor yöneticisi ile teknik adamlar bazen de taraftarlar ve sporcular tarafından çeşitli şekillerde tepki veya baskılara maruz kalabiliyor.

Her şeye rağmen doğru habercilikten hiçbir şekilde taviz verilmemelidir. KTSYD üyelerinin haber özgürlüğüne zaman zaman yapılan müdahalelere, derneğimiz en şiddetli şekilde tepki de göstermiştir.

İcraatların eleştirilmesi, yanlışların, suiistimallerin spor yazarlarının ortaya çıkarılması, kulüpler, federasyonlar, sporcular ve kurumlar için doğal karşılanmalıdır. Yapıcı eleştiriler her zaman ileriye daha iyi görme adına olumlu olmuştur. Yanlışın, suiistimalin ortaya çıkması sonrasında spor yazarına baskı yapmak yerine, o yanlışta bir daha düşmemek en doğru olanıdır.

Özellikle küçük bir ada ülkesi ve buna bağlı olarak nüfusumuzun az olması sebebiyle birbirini tanıyan insan profili çoktur. Birçoğumuz ya akraba ya da arkadaş, dostuzdur. Bu yüzden diğer ülkelere göre daha sıcak insan ilişkilerimiz vardır. Bundan dolayı da spor alanında dünya ve Türkiye örneklerine göre basına yapılan baskı biraz daha azdır. Ancak her ne olursa olsun, etik unsurlar ile gazetecilik kurallarına göre yapılan haberler sonrasında hiçbir baskı, gazeteciler ve spor yazarları tarafından kabul edilemez.

Basın özgürlüğü bir nevi hayatın özgürlüğüdür. İleri demokraside basın özgürlüğü çok büyük önem teşkil etmektedir. Basın özgürdür ve özgür kalmalıdır.

Salih SAKALLI
Bay-Sen Başkanı

BRT penceresinden basın özgürlüğü

Sendikamız Bay-Sen, 1978 yılında, yasal çerçeve, örgütlü çalışma ve tanımlanmış iş düzeni talebiyle kuruldu. Verdiği ilk mücadele BRT'nin ayrı bir yasaya kavuşması yönünde oldu. Mücadelenin ilk sonucu ise BRT'yi bir kurum olarak tanımlayan 1983 yasası oldu.

1983 yasası 8-10 yıl sonra kuruma dar gelen bir gömleğe dönüştü. 1993 yılında yasa, revize edildi. Bugün geldiğimiz nokta ortadadır. Dönemin koşullarına göre iyi bir değişim olarak sayılan 1993 yasası, artık kurumun birçok ihtiyacına cevap verememektedir. Yasanın kifayetsiz kalmasının bir nedeni de aradan geçen 22 yılda istisnai durumlar dışında çalıştırılmamış olmasıdır. Gelenin aşamada, kurumun devamlılığı ve kamu yayıncılığı ilkeleri çerçevesinde topluma hizmetini en iyi şekilde sürdürmesi için ya mevcut yasa köklü bir şekilde revize edilecek veya sil baştan bir yasa yapılacak.

İyi de konumuz, basın özgürlüğü BRT veya BRT'nin sorunları değil diye düşünüyor olabilirsiniz. Gelelim ana konuya. Bay-Sen yalnızca BRT'de örgütlü bir iş kolu sendikasıdır. BRT de, ulaştığı kitle, üstlendiği görev ve çalıştırdığı gazeteci sayısı ile KKTC'nin en büyük yayın kuruluşudur. Aynı zamanda basın özgürlüğü ve sansür açısından da siyasetçiler tarafından en çok hırpalanan kurumlardandır.

İktidarda bulunan siyasi partiler BRT'nin ne denli özgür, özerk bir gazetecilik örneği sergilediğini, muhalefette olanlar, iktidar borazanı, sansürcü bir yapı olduğunu anlatır durur. Siyasi partilerin iktidar, muhalefet nöbeti değişir ancak, BRT'ye bakış değişmez. İkiriklikli bir yaklaşımla, iktidarda farklı muhalefette farklı yorumlar yapılır BRT için.

Peki bu durum nasıl değişir? Kurumun siyasete bağımlılığının önüne geçilmeli. Bu da ancak, mali ve yönetsel özerkliği sağlayacak bir yasa ile mümkün olabilir. Bu temel üzerinden hareketle, çalışanlar yasal güvenceye

kavuşturulmalı; kurum için hiyerarşik düzen sağlanmalı; var olan yasaların (Basın İş Yasası) basın örgütlüğü ile ilgili hükümleri uygulanmalı.

Mevcut durumda BRTK'da 530 tam zamanlı çalışan var. Bunların yalnızca 134'ü kadrolu. Kurum içinde 26 iç yöneticilik var ancak bunların yalnızca 4'ü atamayla dolduruldu. İktidar tarafından atanan müdür, yönetim kuruluna götürdüğü önergelerle iç yöneticilikleri görevlendirmeler yoluyla dolduruyor, değişen müdürlerle birlikte amirlikler de değişir bir noktaya geliyor. Müdürler ve amirler oturdukları koltukta daha uzun kalabilmek adına, çoğu zaman siyasetin, zaman zaman da çıkar gruplarının istek ve arzuları doğrultusunda sansür dahil, basın meslek ilkelerini hiçe sayan davranışlar içine girmektedir.

Sonuç olarak, ülke genelinde basın özgürlüğü ile ilgili sıkıntıların varlığı bir gerçektir. Biz konuya örgütlü bulunduğumuz BRTK perspektifinden bakmayı tercih ettik. Ülke genelinde de durum çok farklı değil. Basının daha özgür olması, siyasi ve çıkar gruplarının etkisinden kurtulması için daha çok yasal güvenceye ihtiyaç var.

Canan ONURER
Basın-Sen
Başkan

Basın emekçilerinin önünde duran görev toplumsal özgürlükleri yaratmak

Basın Özgürlüğü tüm dünyada olduğu gibi ülkemiz için de ciddi bir sorun olarak karşımızda durmaktadır.

Hemen her koşulda Türkiye'deki meslektaşlarımızdan daha

ileri bir pozisyonda olduğumuz ifade edilse de, gerçeğin bu olmadığı apaçık ortadadır.

Yaşadığımız pratikler özelinden meseleye baktığımızda; rahat bir çalışma ortamı içerisinde bulunduğumuzu söylemek mümkün olsa da aslında genel anlamda özgürlük kavramına nasıl baktığımız alan özgürlüklerini tartışırken önemli bir noktadır.

Yani, alan özgürlükleri, toplumsal özgürlükler ile her ne kadar ayrı gibi görünse de aslında içiçedir. Bu nedenle basın özgürlüğünden bahsederken yaşadığımız toplumun ne kadar özgür olduğunu da düşünmeniz gerekmektedir. Bu şekilde ülkemize baktığımızda; sınırların olduğu, ateşkes koşullarının devam ettiği, kendine ait ekonomik disiplinlerinin olmadığı, azınlıklar ve küçük siyasi gruplara yeteri kadar ilgi gösterilmediği bir yapı görülmektedir.

Hal böyle olunca yazabildiğimiz, haberini yapabildiğimiz konular belli kalıplar ve çerçeveler içerisinde kalmıyor mu? Peki bunun neresi özgürlük? Ülkemizde düşünce suçundan cezaevine giren veya hakkında dava açılan gazeteci sayısı oldukça az iken, yanı başımızda bulunan Türkiye'de neredeyse hergün onlarca gazeteci sorgulanmakta, hakkında yaptıkları haberler nedeniyle tutuklanmakta hatta gazetecilikleri dahi sorgulanmaktadır. Bunlar elbetteki kabul edilebilir değildir. Bir diğer taraftan, basın özgürlüğü tartışılırken sıkça düşülen bir hata söz konusudur! Devletin, basın çalışanlarına müdahale etmemesini özgürlük olarak nitelemek doğru, ancak sığ bir açıklamadır. Hatta ileriye götürülerek Kuzey Avrupa ülkelerinin, basın özgürlüğü konusunda ileride olduğundan da dem vurulur...

Ancak konu daha farklı bir boyutta incelenmelidir. Devletin müdahalelerin olmadığı bir ortamda dahi, medya patronlarının çıkarları doğrultusunda gazeteci kısıtlanmak zorundadır. Gazetecilerin getirildiği

durum dolayısıyla çalışan kendine oto sansür uygular noktaya gelmiştir. Herhangi bir şirketin yaptığı yasa dışı konuyu dahi irdelerken, patronların hali hazırda aldığı ya da alacağı reklam anlaşmaları dolayısıyla o haber, ya 'usturuplu' bir şekilde kısıtlanır ya da hiç incelenemez duruma gelmiş noktadadır.

Sosyal güvence olmadan, uzun çalışma saatleri ve düşük ücretlerle sömürülen gazeteciler, Çalışma Bakanlığı'na yapılan tüm uyarılara rağmen her geçen gün batağa sürüklenmeye devam ediyor. Zeytin – ekmek parasına çalıştırılmak zorunda bırakılan gazeteciler, kendilerine dayatılan her haberi de yapmak zorunda bırakılıyor. Ülkemizde basın çalışanının Basın İş Yasası'na bağlı olarak yasada mesleki red hakkı gibi bir özgürlükten bahsedilirken, yasa yapıcılarının ve koruyularının umarsamazlıklarından dolayı, meslektaşlarımız bu hakkı kullanarak haber reddettiği anda kapı dışarı edilme tehlikesi ile karşı karşıyadır...

Medya- sermaye ve devlet ilişkisi kuşkusuz ki özgürlükleri kısıtlamakta bizleri yani basın emekçilerini üç maymunu oynamaya, halkı ise medya patronlarının arzusu doğrultusunda bilgi alamaya mahkum etmektedir. Bunu değiştirmek, yaşanan bu özgürlük ihlaline karşı durabilmek için ise biz gazetecilerin ve basın emekçilerinin önünde duran görev toplumsal özgürlükleri yaratmak olmalıdır. Özgür olmayan toplumlarda özgür bireylerden bahsetmek ve bireysel özgürlükler, hatta zümresel özgürlükler kısa vadede bize belli kazanımlar elde ettirse de günün sonunda topyekün bir çözüme kavuşturamaz...

Gazeteciler Birliği: “Haksız rekabet yüzünden basının geleceği tehdit altında”

“Kıbrıs Türk geleneksel (kağıda basılı) medyası üzerindeki hiçbir ülkede olmayan vergi yükü ve haksız rekabet koşulları ortadan kalkmazsa, basın emekçileri ‘işsiz’ kalacak, ‘gazetecisiz gazeteler’ yayınlanacaktır”

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği, kağıda basılan medyanın geleceğinin, ağır vergi yükü ve haksız rekabet koşulları yüzünden tehdit altında olduğunu vurguladı.

Birlik Yönetim Kurulu, 18 Haziran’da yaptığı yazılı açıklamada, medyadaki özellikle gazetelerdeki sorunlara dikkat çekti ve taleplerini sıraladı.

KTGB’nin yaptığı açıklamanın tam metni şöyle:

“Ülkemizdeki haksız rekabet koşulları ve ağır vergi yükü, Kıbrıs Türk geleneksel (kağıda basılı) medyası ile basın emekçilerinin gelecek güvencesini tehdit etmektedir.

Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği bu amaçla çalışma yapmak üzere üyelerimiz Süleyman Ergüçlü, Başaran Düzgün ve Cenk Mutluyakalı’dan oluşan özel bir komite oluşturmuş; komitemiz hükümet yetkilileri ile görüşmeler yaparak basınının karşı karşıya olduğu tehditler ve çözüm önerilerine yönelik bir rapor hazırlamıştır.

Bu rapor tarafımızdan 15 Nisan 2015 tarihinde Sn. Başbakan, Sn. Başbakan Yardımcısı ve Sn. Maliye Bakanı ile paylaşılmıştır.

İlgili süreci bugüne kadar kamuoyu önünde baskı unsuru yaratarak değil yapıcı bir anlayış ile Kıbrıs Türk medyası ve gazetelerin geleceğini güvence altına alacak çözüm odaklı bir sorumluluk içerisinde yürüttük.

Bakanlar Kurulu’nun ürettiği ve birliğimizin de ancak Başbakanlık’tan yayınlanan basın bildirisini ile haberdar olduğu karar sonrasında kamuoyunu bilgilendirme ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Öncelikle vurgulamak isteriz ki, ilgili komite tarafından hazırlanan ve Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği tarafından hükümete sunulan raporda gazetelere yönelik ‘maddi yardım talebi’ olmamıştır.

Tek talep basın özgürlüğü ile örtüşmeyen vergi oranlarında normalleşmeye gidilmesi, haksız rekabet koşullarının ortadan kaldırılarak basın emekçilerinin sosyal yatırımlarının ve geleceklerinin güvenceye alınmasıdır.

Kıbrıs Türk geleneksel (kağıda basılı) medyası önündeki tehditler raporumuzla da paylaştığımız gibi açıktır:

1) Gazetecilik disiplinleri üzerinden yayın yapan gazeteler, mevcut sorunlar aşılmazsa yerini, farklı menfaat ve çıkar ilişkileri ile kamuoyunu etkilemeye yönelik ‘güç’ elde etmeye çalışan odaklara bırakacaktır.

2) Kıbrıs Türk geleneksel (kağıda basılı) medyası üzerindeki hiçbir ülkede olmayan vergi yükü ve haksız rekabet koşulları ortadan kalkmazsa, basın emekçileri ‘işsiz’ kalacak, ‘gazetecisiz gazeteler’ yayınlanacaktır.

3) Sosyal medya ve internet medyasının da ana odağını oluşturan, bir asrı geride bırakmış köklü geçmişi ile fikir ve anlatımın toplanma merkezi konumundaki geleneksel medyamız etkisizleşecek; söz, anlatım, fikir özgürlüğü ve gazetelerin demokrasiye katkısı gerileyecektir.

4) Gazetelerin ‘kurumsal’ yapısı ortadan kalkacak, ‘kayıt dışılık’ yaygınlaşacak, mevcut gazeteler ekonomik koşulların getirdiği dayatmalar ile ‘kayıt dışılığa’ yönelecektir.

Kıbrıs Türk geleneksel (kağıda basılı) medyasının

bugün için yaşadığı en ciddi sıkıntılar ortadadır;

- a) Gazete satış gelirleri, artık, ‘baskı giderleri’ni karşılamamaktadır.
- b) Reklam gelirleri sürekli azalmakta, ‘sınır ötesi yayıncılık’ nedeniyle, ülkemize ithal edilen ürünlerin reklamları, yurt dışında yayın yapan ve ülkemizde de okunan, izlenen, satın alınan medya eliyle yapılmaktadır.
- c) Yurt dışından ülkemize gelen eş dilli gazete-dergi vs. basılı yayımlar, Kıbrıs Türk yaygın gazetelerinden daha ucuza satılarak, haksız rekabete sebep olmaktadır.
- d) Kıbrıs Türk geleneksel (kağıda basılı) medyası, çok ağır bir vergi yükü altına yaşamını sürdürmekte; Avrupa’da (ve Türkiye’de) sıfır ya da yüzde 1 oranında (kayıt dışılığı önleme amaçlı) yer alan pek çok vergi dilimi (baskı, reklam, dağıtım vb) ülkemizde % 5 ile % 10 dolaylarında düzenlenmektedir. (Baskı % 10, gazete reklamı % 10, gazete satışı % 5)
- e) Gazetelerimiz, her gün iade aldıkları ve satış imkanı bulmadıkları gazetelerin BASKISI için dahi % 10 KDV ödemek durumunda bulunmaktadır.

Tüm bu gerçekler ışığında önerilerimiz özetle şu olmuştur:

- 1- Ülkemizde isim tescilli GAZETELERE (basılı) yönelik satış KDV’sinin (Katma Değer Vergisi) % 5 oranından % 1 oranına geri çekilerek, bu alanda normalleşmeye gidilmesi.
- 2- Ülkemizde isim tescilli süreli GAZETE baskı KDV’sinin % 10’dan % 1’e düşürülerek, bu alanda normalleşme sağlanması.
- 3- Ülkemizde isim tescilli olmayan ve yurt dışında gelen gazetelerin, Kıbrıs Türk yaygın gazetelerinin ‘ortalama’ satış fiyatından satılması, bu farktan doğan rakamın ‘Kıbrıs Türk Geleneksel (kağıdı basılı) Medyayı Destek Projesi’ fonunda toplanarak basın emekçilerinin sosyal yatırımlarının bu program dahilinde karşılanması.
- 4- GAZETELERE yönelik ‘reklamlar’ için belirlenen % 10 oranındaki KDV’nin % 1’e çekilmesi ve bu alanda normalleşme sağlanması.
- 5- Medya sektöründe reklam / ilan alanlarındaki kayıt dışılık ve buna paralel gelişen haksız rekabetin önlenmesi için etkin denetim yapılması.
- 6- Ülkemize İTHAL ürün / markaların reklamlarının, ‘sınır ötesi yayıncılık’la sektörümüzün reklam gelirini

engellemesi konusunda girişim yapılması, İTHALAT izinlendirme süreçlerine ‘Reklam Katkı Payı’ şartı eklenerek, bu haksız rekabetin önüne geçilmesi. Tüm bu önerilerimiz çok daha geniş bir şekilde HÜKÜMETE sunulmuştur.

Bakanlar Kurulu’nca açıklanan karar ‘vergi oranları’ni düşürmek yerine, sadece ‘gazete satış KDV’sine yönelik bir ‘iade’ formülü içermektedir. İlgili ‘formül’ün ayrıntıları da henüz ortaya çıkmamış ya da birliğimizle paylaşılmamıştır.

Hükümetin görüşmeler aşamasındaki ilgisine ve ilk adımın atılmasına teşekkür etmekle birlikte; bizlerin önerisinin ‘maddi katkı’ değil, KDV oranlarının ‘evrensel ölçütlere’ çekilmesi olduğunu yinelemek isteriz.

Ayrıca, önerilerimiz sonrasında ortak yürütülen çalışmaya yönelik herhangi yeni bir görüşme yapılmaması ve çözüm formüllerinin seyri hakkında birliğimize hiçbir bilgi verilmemesini de üzüntüyle karşıladığımızı belirtiriz. Özellikle altını çizmek isteriz ki;

Bir ‘fikir’ ürünü olan gazete basımındaki % 10 KDV oranına dokunulmamış ve gazete satışı dışındaki diğer vergi yüklerine yönelik hiçbir adım atılmamıştır. Gazetelere yönelik ‘anormal’ vergi oranlarının ‘bütçe denkliliği’ gerekçe gösterilerek değiştirilmemesi kabul edilebilir değildir.

Tüm girişimlerimize rağmen medyamızdaki haksız rekabet koşullarını ortadan kaldırmak için henüz herhangi bir sonuç üretilmemiştir.

Tüm bu önerilerimiz dışında ne üzücüdür ki Meclis’imizden oybirliği ile geçirilen ‘Basın İş Yasası’ halen pek çok gazetemizde uygulanmamakta, mevcut haksız rekabet koşulları ortadan kaldırılmadığı sürece de uygulanma olasılığı çok fazla görünmemektedir.

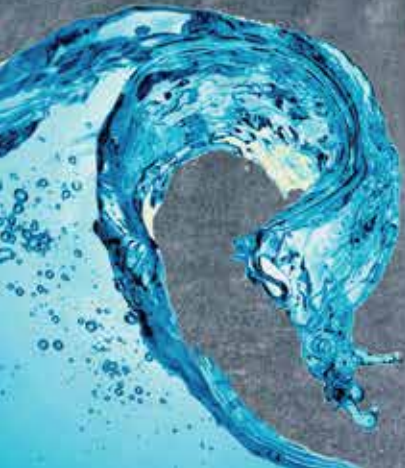
ÖNERİLERİMİZ; ancak bütünlüklü olarak değerlendirilmesi sonucunda medyanın nefes almasına yardımcı olabilecektir.

Bu değerlendirme yapılmadığı takdirde medyamız ve basın emekçileri ile birlikte söz, anlatım, fikir ve düşünce özgürlüğü önündeki tehdit tahmin edilenin çok ötesindedir.

KÖYDEN KENTE ADIM ADIM İLERLİYORUZ

**Kesintisiz
Su!**

Tel: 0392 377 74 59

 akdoğan belediyesi
www.akdoganbelediyesi.com